

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΞΔ'

ΤΕΥΧ. Α'

ΙΩΑΝ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308

1 ΜΑΪΟΥ 1987

ΑΡΙΘ. 7

Ε Ο Ρ Τ Ι Α Γ Ρ Α Μ Μ Α Τ Α *

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Παναγιώτατε και Θειώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης και Οἰκουμενικῆ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ ἀδελφὲ και συλλειτουργγὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Δ η μ ῆ τ ρ ι ε, τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἐν ὄντες διὰ τῆς ἐν τῷ ἐνὶ σῶματι τοῦ Χριστοῦ ἐνώσεως ἡμῶν, τῷ συνδέσμῳ συνδέομεθα τῆς ἐν αὐτῷ ἀγάπης και τῆς ἐν Πνεύματι ἀγίῳ κοινωνίας. Ἀδελφὸν δὲ περιπόθητον και ἄγγελον πρωτιστεύοντα τῆς καθ' ἡμᾶς ἀγίας ἐπιγινώσκοντες Ἐκκλησίας ἀδιαλείπτως ἐπὶ τῶν ἰδία τε και ἐπ' Ἐκκλησιαίς προσευχῶν ἡμῶν τῆς Ὑμετέρας μνημονεύομεν τιμίας ἡμῶν πρωθιεραρχίας ὅλως δ' ἰδιαιτέρως κατὰ τὰς ἀγίας ταύτας ἡμέρας, καθ' ἃς ἐτελεσιουργήθη τὸ μέγα μυστήριον τῆς διὰ τῶν ἀχράντων παθῶν φανερώσεως τῆς πρὸς ἡμᾶς ἀνεξιχνιάστου ἀγάπης τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ, παθόντι διὰ τὴν σωτηρίαν

ἡμῶν και ἀναστάντι ἐκ νεκρῶν διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

Ταύτης τοίνυν τῆς ἀγάπης μύσται και κήρυκες γεγονότες γηθοσύνως τῷ κόσμῳ παντί, τῷ τε πιστεύοντι τῷ λόγῳ Κυρίου, δι' οὗ οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν, και τῷ ἀπειθοῦντι αὐτῷ, κηρύσσομεν. ὅτι Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν θανάτῳ θάνατον πατήσας και τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζῶν ἡμῶν χαρισάμενος.

Χαῖρε και ἀγάλλου, ἀδελφὲ τιμιώτατε ἐν Χριστῷ. Χριστὸς ἀνέστη. Ἡμῖν τοῖς πιστεύουσιν Θεοῦ δύναμις και Θεοῦ σοφία.

Και εὐχομένων ἡμῶν ὑπὲρ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος και τῆς σὺν Αὐτῇ ἀγίας ἐν Χριστῷ συμπάσης ἀδελφότητος, ἀντεῦχεσθε και ὑπερεύχεσθε τῆς τε ἐμῆς μετριότητος και τῆς καθ' Ἑλλάδα ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ἀγωνιζομένης, ὡς οἴδατε, τὸν καλὸν ἀγῶνα διὰ τὴν καθαρότητα τοῦ κήρυγματος τοῦ Χριστοῦ.

Ἐπὶ δὲ τούτοις και αἰθῆς μετὰ πολλῆς ἐν Χριστῷ ἀναστάντι ἀγάπης τὴν Ὑμετέραν κατασπαζόμενοι Παναγιότητα διατελοῦμεν,

Ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, πρόεδρος

Πάσχα 1987

* Ὅμοια Γράμματα ἀπεστάλησαν και πρὸς πάντας τοὺς λοιποὺς Ὁρθοδόξους Πατριάρχας και τοὺς Ἀρχιεπισκοπάρχους τῶν Ὁρθοδόξων Ἀυτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

ΠΑΣΧΑΛΙΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Σ Ε Ρ Α Φ Ε Ι Μ

Ἀγαπητοί μου,

«Ἀνέστη Χριστός, καὶ ζωὴ πολιτεύεται».

Στὸ ὄνομα τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ, τοῦ μοναδικοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος μας, ἀγαπητοί μου, ἀνάβουμε τις λαμπάδες τῆς χαρᾶς, δίνουμε τὸν ἀσπασμὸ τῆς ἀγάπης, ἀνταλλάσσουμε τὸν χαίρετισμὸ τῆς συγγνώμης, ζοῦμε τὴν ἐγκαρδιότητα τῆς ἀδελφосύνης. Τὸ Πάσχα δὲν εἶναι γιὰ μᾶς ἓνα ἔθιμο ποὺ ἀναβιώνει· ἀλλὰ χάρις σ' αὐτό, ἀναδύονται ἀπὸ τὸν ἐσωτερικὸ μας κόσμο βιώματα ποὺ ἔχουν σφραγίσει ἀνεξίτηλα τὴν ζωὴ μας ἀπὸ τὴν πρώτη μας ἡλικία. Νιώθουμε ὅτι τὸ Πάσχα ἀποτελεῖ πέρασμα σ' ἓνα τρόπο ζωῆς ἀνοιχτὸ στοὺς ἄλλους, ἐλευθερωμένο ἀπὸ τὸν ἀτομισμὸ καὶ τὴν ἰδιοτέλεια.

Ὅλη τὴ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα σπουδάσαμε τὸ σκάνδαλο τῆς Ἀγάπης ποὺ ἔφθασε στὸν ἔσχατο ἐξευτελισμὸ, στὴν ἐξουθενωτικὴ ἀτίμωση, στὴ μωρία τοῦ Σταυρικοῦ θανάτου γιὰ τοὺς ἀγαπημένους Τῆς, γιὰ ὅλους ἐμᾶς προσωπικά.

Τὸν καταδικάσαμε σὲ θάνατο, κι Ἐκεῖνος μᾶς «καταδίκασε» νὰ ζοῦμε. Στὸ Πρόσωπό Του σταυρώσαμε τὴν ἀγάπη, θάψαμε τὸ φῶς μας, θανατώσαμε τὴν ζωὴ μας· ἔτσι, νομίσαμε ὅτι δικαίωσαμε τὴν ἀδαιμαία κληρονομία τοῦ ἀτομισμοῦ καὶ τῆς ἰδιοτελείας μὲ τὸν πιὸ θριαμβευτικὸ τρόπο. Ὅμως Ἐκεῖνος τὰ δέχθηκε ὅλα γιὰ χάρις μας καὶ τὰ μετέτρεψε σὲ θάνατο τοῦ θανάτου, σὲ διάλυση τοῦ ἀτομισμοῦ, σὲ ἀποσύνθεση τῆς φθορᾶς, σὲ νίκη τῆς ζωῆς, σὲ ἀνατολὴ τοῦ ἀνεσπέρου φωτός, σὲ Λαμπρὴ καὶ Ἀνάσταση. Τὸν σταυρώσαμε σὰν τὸν ἐπικινδυνότερο κακοῦργο. Ἀλλὰ Ἐκεῖνος μᾶς ἔκανε ἀδελφούς Του, ἀδελφούς μεταξύ μας, καταργώντας τὴν παντοδυναμία τῆς ἰδιοτελείας καὶ τοῦ ἐγωϊσμοῦ, καὶ ἐπαναφέροντάς μας στὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ Πατρός. «Ἀναβαίνω πρὸς τὸν Πατέρα μου καὶ Πατέρα ὑμῶν καὶ Θεὸν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν» λέει με-

τὰ τὴν Ἀνάστασι στὴν ἀγία Μαρία τὴν Μαγδαληνή...

Ἡ Ἀνάστασι μὴδενίζει τις ἀποστάσεις ἀνάμεσα σὲ μικροὺς καὶ μεγάλους, σὲ εὐφρεῖς καὶ «ἀσήμαντους», σὲ γνωστούς καὶ ἀγνώστους, σὲ ὁμοεθνεῖς καὶ ἄλλοεθνεῖς, σὲ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, σὲ παιδιὰ καὶ ὀρίμους, σὲ θρησκευόμενους καὶ ἀθρήσκους, σὲ ἀνθρώπους τοῦ Πρώτου καὶ τοῦ Τρίτου κόσμου, ὅλες τις ἀποστάσεις ποὺ τις νομιμοποίησε ὁ ἀτομισμὸς μας. Ἡ Ἀνάστασι τοῦ Κυρίου εἶναι τὸ θεμέλιο καὶ ἡ πραγμάτωση τῆς ἀληθινῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀληθινῆς ἰσότητος, τῆς ἀληθινῆς ἀδελφосύνης, τῆς ἀληθινῆς εἰρήνης. Ἀπὸ τὴν στιγμή ποὺ ὁ ἐνανθρωπήσας Θεὸς κατέβηκε στὸ χάσμα τοῦ θανάτου καὶ τὸ μετέτρεψε σὲ πανάγιο καὶ ζωοδόχο Τάφο, μᾶς τὴν ἔδωσε τὴν δύναμη νὰ διαλύσουμε κάθε μεσότοιχο φραγμοῦ καὶ νὰ γίνουμε ἓνας ἄνθρωπος μὲ μιὰ ψυχὴ. Ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ μοναδικὸς εἰρηνοποιός, ἡ μοναδικὴ «εἰρήνη ἡμῶν», γιὰ μᾶς ἔνωσε ὅλους στὸ ἀναστημένο Σῶμα Του, γιὰτὶ μᾶς ἔκανε Ἐκκλησία. Ἐδῶ βρίσκεται τὸ «κλειδί» μὲ τὸ ὁποῖο μπορούμε νὰ περάσουμε στὴν βίωση ὅλων αὐτῶν τῶν δωρεῶν τοῦ Ἀναστάντος.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ ἱστορικὴ Σάρκα τοῦ Ἀναστημένου Χριστοῦ, ὁ αἰώνιος Χριστὸς μέσα στὸν χῶρο καὶ στὸν χρόνο μας. Ἐξω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία δὲν μπορούμε νὰ εἴμαστε ἀδελφοί, νὰ εἴμαστε «ἓνας ἄνθρωπος», γιὰτὶ ἡ ἀληθινὴ ἀδελφосύνη εἶναι συνέπεια τῆς υἱοθεσίας ποὺ ἀπολαμβάνουμε ὡς μέτοχοι καὶ κοινωνοὶ τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως. Ἐξω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν ἐπιβεβαιώνουμε συνεχῶς τὴν καταγωγὴ μας ἀπὸ τὸν πεπτωκότα Ἀδὰμ, ἀπὸ τὸν Ἀδὰμ τοῦ ἀτομισμοῦ καὶ τοῦ ἰδιοτελοῦς συμφέροντος. Ἐνῶ ὡς μέλη τῆς Ἐκκλησίας γινόμαστε κοινωνοὶ τοῦ νέου Ἀδὰμ, τῆς Αὐτοαγάπης, τῆς Αὐτοεἰρήνης. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ μοναδικὴ ἐλπίδα τοῦ διασπασμένου ἀπὸ τόσα συμφέροντα κόσμου μας. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ μόνη εἰρηνοποιός καὶ ἐνοποιός καὶ πρέπει ὅλοι νὰ σεβασθοῦμε τὴν μοναδικότητά Τῆς, τὴν Ἀλήθεια καὶ τὴν Ἐνότητά Τῆς· ὅλα καὶ ἰδίως ἐμεῖς οἱ Νεοέλληνες ποὺ φέρουμε τὴν εὐθύνη τῆς ἐλληνορθοδόξου ἀγιοπνευματικῆς κλη-

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΕΠΙ ΤΩ ΠΑΣΧΑ

† ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΕΛΕΩΘΕ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΧΑΡΙΝ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΟΥ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ
ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἡμέρα χαρᾶς καὶ θριάμβου ἢ σημερινὴ ἑορτὴ τῶν ἑορτῶν καὶ πανηγυριῶν τῶν πανηγύρεων. Ἡμέρα χαρᾶς δι' ὅλον τὸν χριστιανικὸν κόσμον, μάλιστα δὲ καὶ κυρίως διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἢ ὁποία περισσότερο καθε ἄλλης Ἐκκλησίας καὶ Ὁμολογίας στρέφει τὴν ζωὴν καὶ τὴν σκέψιν τῆς ὁλόκληρον περὶ τὸ γεγονός τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Διότι ὄντως ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν Ἐκκλησία τῆς Ἀναστάσεως.

Συνορτάζοντες ἐν χαρᾷ καὶ ἀγαλλιάσει πνευματικῇ μεθ' ὅλου τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου σήμερον καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ πρώτου Θρόνου τῆς κατ' Ἀνατολὰς Ὁρθοδοξίας, ἐπιθυμοῦμεν νὰ διατρανώσωμεν καὶ διακηρύξωμεν πρὸς τὴν χριστιανικὴν Οἰκουμένην καὶ πρὸς πάντα ἄνθρωπον τὸ θαυτέρον νόημα τῆς μεγάλης ἑορτῆς.

Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἀγαπητά! Ἡ Ἀνάστασις τοῦ

ρονομιᾶς, πὺ εἶμαστε χρεωμένοι μὲ αἰῶνες πρακτικῆς καὶ πραγματικῆς βιώσεως αὐτῆς τῆς κληρονομιᾶς.

Αὐτὴ ἀκριβῶς ἢ ἑλληνορθόδοξος ἐκκλησιαστικὴ κληρονομιά εἶναι ἡ ἰδιαίτερη ταυτότητα τοῦ ἔθνους μας, πὺ ἢ ἀπώλειά τῆς ἰσοδυναμεῖ μὲ ἐθνικὴ αυτοκτονία. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Ἐκκλησία, ἀγαπητοί μου, ἀγωνίζεται πάντοτε στὶς ἐπάλλξεις τὶς πνευματικῆς, ὡστε νὰ διασώσει αὐτὴν τὴν παράδοσιν καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν στὸν προσωπικὸ καὶ στὸν κοινωνικὸ χῶρον. Καὶ μόνον ἢ Ἐκκλησία ἔχει τὴν ἀποκλειστικότητα τῆς διασώσεως καὶ διατηρήσεώς τῆς, γιὰτὶ μόνον ἢ Ἐκκλησία εἶναι τὸ Σῶμα τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ.

Ἀγαπητοί μου «ἀνέστη Χριστός, καὶ ζωὴ πολιτεύεται». Αὐτὴ ἢ νέα ζωὴ, πὺ πηγάζει ἀπὸ

Κυρίου δὲν ἔχει νόημα καὶ σημασίαν μόνον διὰ τοὺς χριστιανούς. Ἀφορᾷ εἰς ὅλους τοὺς ἄνθρώπους. Διότι συνδέεται μὲ τὰ πλέον θεμελιώδη, τὰ πλέον ὑπαρξιακὰ προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου διακηρύσσει πρὸς κάθε ἄνθρωπον, ὅτι ἢ φθορὰ καὶ ὁ θάνατος δὲν ἔχουν τὸν τελευταῖον λόγον εἰς τὴν ὑπαρξιν· ὅτι ὁ σταυρός, ἢ στέρησις, ἢ ὀδύνη, ἢ ἀδικία, αἱ ταπεινώσεις καὶ καταπιέσεις τῶν ἰσχυρῶν ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων, τῶν πολλῶν ἐπὶ τῶν ὀλίγων, δὲν ἔχουν τὴν τελευταίαν λέξιν εἰς τὴν ἱστορίαν· ὅτι πέραν ἀπὸ κάθε σταυρῶν καὶ κάθε τάφον ὑπάρχει ἢ ἀνάστασις καὶ ἢ ζωὴ.

Πῶς νὰ μὴ εὐαγγελισθοῦν ἀπὸ τὴν ἑορτὴν τῶν ἑορτῶν οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς μας, οἱ ὅποιοι, εἴτε καταπιεζόμενοι εἶναι εἴτε καταπιέζοντες, εἴτε πλούσιοι εἶναι εἴτε πτωχοί, εἴτε ἰσχυροὶ εἴτε ἀδύναμοι, αἰσθάνονται περισσότερο ἴσως ἀπὸ κάθε ἄλλην ἐποχὴν τῆς ἱστορίας, ὅλοι ἀνεξαιρέτως, ὅτι εὐρίσκονται ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τοῦ θανάτου, τοῦ ὀλοσχεροῦς θανάτου, εἴτε μὲ τὴν μορφήν τῶν μέσων μαζικῆς καταστροφῆς, εἴτε μὲ τὴν μορφήν ἀνεξελέγκτων ἀπὸ τὴν ἀνθρωπίνην ἐπιστήμην ἀσθενειῶν, εἴτε, τέλος, μὲ τὸν ἐξανδραποδισμόν καὶ τὸν ἀφανισμόν τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου ἀπὸ τὸν τεχνικὸν πολιτισμόν, πὺ κατεσκευάσεν ὁ ἄνθρωπος; Ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκην ἐλπίδος. ἔχει ἀνάγκην τῆς διαβεβαίωσης ὅτι ὁ κόσμος τοῦ Θεοῦ, «ἢ καλὴ λίαν» δημιουργία τοῦ Θεοῦ, θὰ ἐπιζήσῃ εἰς πείσμα ὅλων τῶν ἀπειλῶν αὐτῶν. Καὶ τὴν ἐλπίδα ἀκριβῶς αὐτὴν ἐμπεριέχει καὶ προσφέρει τὸ μὴ-

τὴν Ἀγία Τράπεζα καὶ νευρώνει τὴν ἐνοριακὴ ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία, περιμένει ἀπὸ τὸν καθένα μας νὰ τὴν βιώσει καὶ νὰ τὴν ἐκφράσει ἐνεργητικῶς, ξεπερνώντας τὰ ὀποιαδήποτε ἰδεολογικὰ συμφέροντα, ξεπερνώντας κάθε εἶδους σκοπιμότητες, ξεπερνώντας καὶ αὐτὸν ἀκόμη τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτό του.

«Ἀνέστη Χριστός, καὶ ζωὴ πολιτεύεται». Αὐτὴν τὴν ζωὴν εὐχομαι νὰ ζοῦμε ὅλοι μας, ὡς νέοι ἄνθρωποι, ὡς παιδιὰ τοῦ Θεοῦ, ὡς ἀδελφοὶ κατὰ Χάριν τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ.

Μὲ Πατρικῆς εὐχῆς
Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἄγιον Πάσχα 1987.

“ Η ΝΙΚΗ Η ΝΙΚΗΣΑΣΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ,,

Στὴν Α΄ Καθολικὴ Ἐπιστολὴ τοῦ Ἰωάννου τονίζεται ὅτι «πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον· ἡ πίστις ἡμῶν» (Α΄ Ἰωάν. ε΄, 4). Ἡ νίκη αὕτη ὀφείλεται στὴν Πανσθενουργὸ δύναμι τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ὑπέγκριται τῆς φυσικῆς αἰτιοκρατίας, τοῦ μηχανοκρατικοῦ («ντετερμινισμού») καὶ τῶν ἐνδοκοσμικῶν λογικῶν κατηγοριῶν.

Ἀρχέτυπο τέτοιας νίκης εἶναι καὶ ἡ μεγαλύτερη νίκη, ποὺ ἔχει συντελεσθῆ μέσα στὰ πλαίσια τῶν τοπικῶν καὶ χρονικῶν ιστορικῶν συναρτήσεων τῆς θεανθρωπίνης πραγματικότητας, ποὺ ἀποκαλύφθηκε ἐν Χριστῷ

Ἰησοῦ. Πρόκειται γιὰ τὴ νίκη τοῦ Ἐσταυρωμένου καὶ Ἀναστάντος Λυτρωτοῦ. Ὁ Κύριος μὲ τὴν Ἀνάστασί Του θριάμβευσε ἐναντίον τῶν δυνάμεων τοῦ σκότους καὶ τοῦ κακοῦ, νίκησε τὸν κόσμον, τὴν ἁμαρτία, τὸν θάνατο, τὸν διάβολο. Ἡ νίκη αὕτη ἤδη εἶχε συντελεσθῆ πάνω στὸ Σταυρὸ Του, παρὰ τὸ γεγονός, ὅτι πρὸς στιγμὴν ὁ Κύριος φάνηκε ὡς ἠττημένος καὶ θανατώθηκε ὡς κοινὸς ἐγκληματίας, ἀφοῦ μυκτηρίσθηκε καὶ ἐμπαίχθηκε καὶ ἀφοῦ «οἱ παραπορευόμενοι ἐβλάσφημον αὐτόν», οἱ δὲ «ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον· ἄλλους ἔσωσεν, ἐαυτὸν οὐ δύναται

νομα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Ναί! Ἡ δημιουργία τοῦ Θεοῦ θὰ ἐπιζήση, ὁ θάνατος θὰ ἠττηθῆ, ἡ ἀδικία θὰ ὑπερνικηθῆ, οἱ ἐσταυρωμένοι τῆς σήμερον θὰ γίνουσι οἱ ἀναστημένοι τῆς αὔριον. Ἀπὸ τὴν στιγμὴν ποὺ θὰ πιστεῦσωμεν ὅτι «ἀληθῶς ἀνέστη ὁ Κύριος», ὅλα εἶναι πλέον δυνατά. Ἡ ὑπαρξίς μας φωτίζεται ἀπὸ ἐλπίδα, τὰ ἀδιέξοδά μας ἀποκοτοῦν προοπτικῶν, ἡ ζωὴ μας, ἡ τόσο ἐπίστευτο παράλογος καὶ τραγικὴ, νοηματίζεται. Ἡμποροῦμεν, λοιπόν, μὲ τὸν Πατέρα τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἀναφωνώμεν: «Ποῦ σου θάνατε τὸ κέντρον; Ποῦ σου Ἄδη τὸ νίκος; Ἀνέστη Χριστός, καὶ σὺ καταδέθλησαι. Ἀνέστη Χριστός, καὶ πεπτώκασαι δαίμονες! Ἀνέστη Χριστός, καὶ χαίρουσιν ἄγγελοι. Ἀνέστη Χριστός, καὶ ζωὴ πολιτεύεται. Ἀνέστη Χριστός, καὶ νεκρὸς οὐδεὶς ἐπὶ μνήματος. Χριστός γὰρ ἐγεθθεις ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο. Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν».

Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους ἡ Ὁρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία καὶ ὁ Ἔθνος οὗτος σὺν ὅλῃ τῇ χριστιανικῇ Οἰκουμένῃ θὰ ἐορτάσωμεν τὴν χιλιοστὴν διακοσιοστὴν ἐπέτειον ἀπὸ τῆς συγχλήσεως τῆς ἐν Νικαίᾳ συνελθούσης Ἀγίας Ἐβδόμης Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Οὐδεμία, ἴσως, ἄλλη Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας διεκήρυξε τὸσον πανηγυρικῶς καὶ μὲ τόσην ἔμφασιν τὴν ἀξίαν τῆς ὑλικῆς δημιουργίας, ὅσον ἡ Σύνοδος αὕτη. Ὁ θριαμβὸς τῶν ἱερῶν εἰκόνων ὑπῆρξε νίκη κατὰ τῆς περιφρονησεως καὶ ὑποτιμήσεως τοῦ ὑλικοῦ κόσμου ἐν ὀνόματι μᾶς δῆθεν πνευματικῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ. Ὑπῆρξε, δηλαδή, εἰς τὴν οὐσίαν νίκη τῆς πίστεως ὅτι ἡ ὕλη καὶ τὸ σῶμα δὲν εἶναι κατ' ἀνάγκην φορεῖς τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου, ἀλλὰ μετέχουν ἐν τῷ Ἀναστάντι Χριστῷ χάριτι εἰς τὴν ἀθανάσιον καὶ τὴν ζωὴν τοῦ ἐν Τριάδι

Θεοῦ. Ἡ δι' ὑλικῶν μέσων παράστασις τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, καθὼς καὶ τῶν θεθεωμένων Ἀγίων, μαρτυρεῖ περὶ τῆς ἀξίας τῆς ὑλικῆς δημιουργίας ἐν Χριστῷ, καὶ τῆς πίστεως εἰς τὴν τελικὴν ὑπερνίκησιν τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου ποὺ τὴν μαστίζουσι.

Ἀντιλοῦντες σήμερον ἐκ τοῦ κενοῦ Μνημείου τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς νίκης κατὰ τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου, τὴν πίστιν εἰς τὴν ἱερότητα καὶ τὴν σωτηρίαν τῆς ὑλικῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ, χαίρομεν καὶ συγχαίρομεν μετὰ πάντων ὑμῶν ἐπὶ τῇ προσφει τῆς ἐπετείου αὐτῆς, τὴν ὁποίαν καὶ εὐχόμεθα, ὅπως μᾶς ἀξιῶσιν ὁ Κύριος νὰ ἐορτάσωμεν αἰσίως κατὰ τὸν ὀρισθέντα καιρὸν.

Κατασπαζόμενοι δὲ ἐν ἐορτῇ χαρᾶ καὶ ἀγαλλιάσει ἕνα ἕκαστον τῶν Προκαθημένων τῶν κατὰ τόπους Ἀγιωτάτων Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, πρὸς οὓς ἐν οὐ μικρῷ χρόνῳ θὰ ἔχωμεν τὴν χαρὰν νὰ ἐπικοινωνήσωμεν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, καὶ ἀπειθῶντες ἐγκάρδιον πασχάλιον χαιρετισμὸν πρὸς τοὺς Ἀρχηγοὺς τῶν φίλων Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν, μετὰ τῶν ὁποίων ἀπὸ κοινοῦ ἐφέτος τὸ Ἅγιον Πάσχα ἐορτάζομεν, ἐπιδαφιλεύομεν ἐπὶ πάντα τὰ πιστὰ τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας τέκνα ὀλόθυμον τὴν Πατριαρχικὴν ἡμῶν εὐλογίαν, καὶ διακηρύττοντες καὶ πάλιν τὸ μέγιστον, τὸ πλέον σημαντικὸν καὶ ἐλπιδοφόρον ἄγγελμα τῆς ἱστορίας, ἀναφωνοῦμεν:

Μὴ φοβεῖσθε, ἀδελφοί!

Χριστός Ἀνέστη!

Ἀληθῶς Ἀνέστη ὁ Κύριος!»

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

Π ἄ σ χ α 1 9 8 7

σῶσαι» (Μάρκ. ιε', 29-31). Ἐν στήν περιοχὴ τῶν ἀπατηλῶν φαινομένων ὁ Ἐσταυρωμένος φαινόταν «Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἑλλήσι δὲ μωρία» (Α' Κορ. α', 23), ὅμως μέσα στο βασιλείο τοῦ ὄντως ὄντος ἤδη εἶχεν ἐπιτευχθῆ ἡ μεγαλύτερη νίκη, ὅταν «ὁ Ἰησοῦς εἶπε, τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα» (Ἰωάν. ιθ', 30). Ὁ Κύριος ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ καὶ διὰ τοῦ Σταυροῦ, κατὰ τὴν γνωστὴν εὐστοχη παρομοίωσι τοῦ Ἀπ. Παύλου, ἀφοῦ ἐκμηδένισε τὴν κυριαρχία τοῦ Σατανᾶ πάνω στους ἀνθρώπους, ἔκαμε θριαμβευτικὴ πορεία ἀνάλογη πρὸς ἐκείνη, πού ἔκαναν οἱ νικητὲς τῶν πολέμων, ὅταν ὀδηγοῦσαν τοὺς αἰχμαλώτους. Διὰ τοῦ Σταυροῦ τοῦ Κυρίου, — γράφει ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν —, ὁ Θεὸς «μας ἐζωοποίησε μαζὶ μὲ τὸν Χριστό, ἀφοῦ μᾶς ἐχάρισεν ὅλα τὰ παραπτώματα, ἐξαφάνισας ἐξ ὀλοκλήρου τὸ ἐναντίον μας χρεωστικὸ γραμματίο, πού ἀναφερόταν σὲ πλήθος διατάξεων τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου. Αὐτὸ ὁ Κύριος τὸ ἔχει σηκώσει ἀπὸ τὸ μέσον, ἀφοῦ τὸ κάρφωσε στὸν Σταυρὸ (καὶ τὸ ἔσβησε μὲ τὸ αἷμά Του). Ἐκεῖ στὸν Σταυρὸ ἐγδυσσε τίς πονηρὲς ἀρχές καὶ ἐξουσίες (τοῦ σκότους) καὶ τίς διαπόμευσε καὶ καταντρόπιωσε φανερά μπροστὰ σὲ ὅλο τὸν πνευματικὸ κόσμον καὶ ἔσυρε τοὺς δαίμονες νικημένους σὲ θριαμβευτικὴ πομπή. Καὶ πέτυχε αὐτὸ μὲ τὸν Σταυρὸ, πού ἔγινε τρόπον τινὰ γιὰ τὸν Χριστὸ θριαμβευτικὸ ἄρμα νικητοῦ». (Ἡ περιχοπὴ αὐτὴ εἶναι κάπως ἐλεύθερη καὶ ἀνεπτυγμένη νεοελληνικὴ ἀπόδοσις τῶν λόγων τοῦ Ἀπ. Παύλου, πού ἔχουν ὡς ἐξῆς: «Συνεζωοποίησεν... σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα, ἐξελείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἤρκεν ἐκ τοῦ μέσου προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ· ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ»: Κολ. β', 13-15). Μὲ τὸν Σταυρὸ ὁ Κύριος ἔφθασε στήν Ἀνάστασί Του καὶ ἔγινε ἡ Κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας Του, «ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος» (Πράξ. κ', 28).

Ἡ ἐπισφράγισις τῆς νίκης τοῦ Ἐσταυρωμένου μὲ τὴν Ἀνάστασί Του σημαίνει κατάργησι τοῦ θανάτου. «Κατεπόθη ὁ θάνατος

εἰς νίκος. Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; Ποῦ σου, ἄδη, τὸ νίκος;» (Α' Κορ. ιε', 53-55). «Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν· ἀρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο» (Α' Κορ. ιε', 20). Γι' αὐτὸ ὁ Ἰωάννης βλέπει στήν Ἀποκάλυψι, ὅτι «ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς ἐν αὐτῇ νεκρούς, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ἄδης ἔδωκαν τοὺς ἐν αὐτοῖς νεκρούς» (Ἀποκ. κ', 13).

Ἡ νίκη τοῦ Ἐσταυρωμένου καὶ Ἀναστάσι, πού σημαίνει ὅτι «ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβλήθησεται ἔξω» (Ἰωάν. ιβ', 31), εἶναι καὶ νίκη ὅλων τῶν ζωντανῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας Του, πού ζοῦν τὴ μέθεξι στὸν Θάνατο καὶ στήν Ἀνάστασί Του καὶ ἐντάσσονται στὴ φάλαγγα τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ Χριστοῦ, χρησιμοποιοῦντες ὅλον τὸν πνευματικὸ ὄπλισμό τῆς ἐν Χριστῷ ἀνακαινίσεως, γιὰ τὴν ὁποία ὀμιλεῖ πάλιν ὁ Ἀπ. Παῦλος, ὅταν τονίζει: «Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὡσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ Πατρὸς οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν» (Ρωμ. στ', 4). Ἡ «καινότης» αὐτὴ, πού ἐξασφαλίζεται μὲ τὴν ἐνεργὸ συμμετοχὴ στὴ λειτουργικὴ καὶ μυστηριακὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἰδίως στὴ Θεία Εὐχαριστία, βοηθεῖ νὰ ἀγωνιζώμαστε ἕως τὴν τελικὴ νίκη μὲ ὅπλα καθαρῶς πνευματικά. Κατὰ τὴ διατύπωσι τοῦ Ἀπ. Παύλου παίρνομε ἐπάνω μας «τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ», γιὰ νὰ ἀνθιστάμεθα στοὺς πειρασμούς καὶ νὰ μένωμε σταθεροί· γιὰ νὰ εἰσερχώμαστε στήν παράταξι τοῦ ἀγῶνος, ἔχοντες ζωσμένη τὴ μέση μας μὲ τὴν ἀλήθεια, ἐνδύομενοι «τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης», φέροντες στὰ πόδια ὑποδήματα «ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης», ἀντικρούοντες τὰ ἀναμμένα μὲ φωτιά «βέλη τοῦ πονηροῦ», προστατευόμενοι μὲ τὴν περιεφραλαία τῆς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας καὶ χρησιμοποιοῦντες τὴν «μάχαιραν τοῦ πνεύματος ὃ ἐστὶ ρῆμα Θεοῦ, διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν Πνεύματι». Μὲ τὰ ὅπλα αὐτά, «ἐνδυναμούμενοι ἐν Κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ», μπορούμε νὰ ἀνθιστάμεθα σταθερῶς «πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου, ὅτι οὐκ

Η ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ 2.000 *

Εἰς τὴν ἐξεύρεσιν πνευματικοῦ διεξόδου ἐκ τοῦ πολλαπλοῦ ἀδιεξόδου εἰς τὸ ὁποῖον περιῆλθεν ἡ καταναλωτικὴ κοινωνία τῆς καπιταλιστικῆς Δύσεως καὶ εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς διὰ λόγους καθαρῶς κοινωνικούς, πολιτιστικούς, στρατηγικούς, οικονομικούς καὶ γεωγραφικούς ἐπιβαλλομένης ἐνώσεως τῶν Ἑυρωπαϊκῶν Κρατῶν ἡ Ὁρθοδοξία μας δύναται κατὰ τὸν καλύτερον καὶ τὸν πλέον ἀποφασιστικὸν τρόπον νὰ συμβάλῃ τελεσιδίκως διὰ τῶν ἰδιαιτέρων αὐτῆς χαρακτηριστικῶν γνωρισμάτων, κυρίως ὅμως διὰ τῆς διακρινούσης αὐτὴν ἐλευθερίας τοῦ λόγου, τῆς σκέψεως καὶ τῆς δράσεως, διὰ τοῦ ἀσκητικοῦ αὐτῆς ιδεώδους,

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 260 τοῦ ὑπ' ἀρ. 6 τεύχους.

διὰ τῆς περὶ κόσμου καὶ ἀνθρώπου ὡς προσώπου διδασκαλίας, ὅπως δὲ ἰδιαιτέρως διὰ τῶν δύο ὅπως ἰδιαζόντων αὐτῆς χαρακτηριστικῶν, ἤτοι διὰ τοῦ οἰκουμενικοῦ πνεύματος καὶ τοῦ ἐθνικοῦ αὐτῆς χαρακτήρος, δύο οὐσιωδῶν παραγόντων οἱ ὁποῖοι δύνανται νὰ διαδραματίσουν σπουδαιότατον ρόλον εἰς τὴν ἐπιτευξὴν τῆς θρησκευτικῆς, ἐκκλησιαστικῆς, πνευματικῆς, πολιτιστικῆς, πολιτικῆς καὶ οικονομικῆς ἐνώσεως τῶν Ἑυρωπαϊκῶν Κρατῶν χωρὶς ἐν τούτοις νὰ ἀπολέσουν τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἐθνικότητα. Τῆς δυνατότητος ταύτης τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας πρέπει τὸ ταχύτερον δυνατὸν νὰ ἐπωφεληθῆ ἡ ἡγεσία τῆς Χώρας μας, ἡ ὁποία πρέπει ἐπίσης νὰ ἐννοήσῃ καλῶς ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ μόνη ἐναπο-

ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου...» (Ἐφ. στ', 10-18).

Μὲ τὰ πνευματικὰ αὐτὰ ὄπλα οἱ Χριστιανοὶ καὶ ὡς μέλη τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως καταπολεμεῖται, ἀγωνίζονται καὶ συμμετέχουν πάντοτε στὴ νικηφόρο πορεία τῆς καὶ στὸν δι' αὐτῆς πραγματοποιούμενο θρίαμβο τοῦ Ἐσταυρωμένου καὶ Ἀναστάντος Κυρίου. Ἀναρίθμητοι Χριστιανοί, ὅπως ὁ Κύριός τους, θανατώθηκαν λ.χ. ἀπὸ τῆ ρωμαϊκῆ «δικαιοσύνη». Ἀλλὰ ὅλοι, ὅσοι μαζί Του δοκίμασαν περιφρόνησι, πόνο καὶ θάνατο, συμμετέσχον στὴν τελικὴ νίκη ἐναντίον τοῦ Imperium Romanum. Στὴ θέσι τῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας ἔκαμε τὴ νικηφόρα προέλασί της ἡ παγκόσμια κοινότης τῶν ὁμολογητῶν Χριστοῦ, πού ἐπεξέτειναν τὰ ὄρια τῆς βασιλείας Του ὄχι μὲ τὸ ξίφος τῶν λεγεωναρίων καὶ μὲ τοὺς πελέκεις τῶν ραβδούχων, ἀλλὰ μὲ τὴ δύναμι τῶν πνευματικῶν ὄπλων τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης. Ἐξωτερικὰ οἱ μάρτυρες φαίνονταν ἐξουθενωμένοι καὶ ἐκμηδενισμένοι. Μάλιστα ὁ Διοκλητιανὸς σὲ μιὰ ἐπιγραφὴ ἐξυμνοῦσε τὸν ἑαυτὸν του, ὅτι ἐξεφάνισε μιὰ γιὰ πάντα τὸ χριστιανικὸ ὄνομα (christianorum nomine deleto). Παρὰ ταῦτα ἡ Ἐκκλησία νίκησε τοὺς διῶκτές της. Ἦδη ὁ Τερτυλλιανὸς περὶ τὸ 200 π.Χ. γράφει θριαμβευτικὰ ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς εἰδωλολάτρες: «Χθεσινὸι εἴμεθα καὶ ἤδη γεμίσαμε τὴν οἰκουμένην καὶ

ὅλα τὰ ἰδικὰ σας, δηλαδὴ τίς πόλεις, τὰ νησιά, τίς ἀκροπόλεις (φρούρια), τίς αὐτόνομες πόλεις, τοὺς τόπους συνελεύσεως, αὐτὰ τὰ στρατόπεδα, τίς φυλές, τίς τάξεις (μέσα στὶς φυλές), τὸ παλάτι, τὴ σύγκλητο, τὴν ἀγορά· μόνον τοὺς (εἰδωλολατρικούς) ναοὺς ἀφήσαμε σὲ σᾶς». Μόλις ἔπαυσαν πιά οἱ μεγάλοι διωγμοί, πολυπληθεῖς ὁμάδες Χριστιανῶν διέτρεχον χαρούμενοι τοὺς δρόμους, διακηρύττοντες ὅτι «ὁ Χριστὸς νικᾷ, ὁ Χριστὸς βασιλεύει, ὁ Χριστὸς ἡγεμονεύει» (Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat).

Ἡ χαρούμενη αὐτὴ ἰαχὴ ἀκούεται πάντοτε διὰ μέσου τῶν αἰώνων μετὰ τὴν ἀλληλοδιάδοχον ἀποτυχία ἀλλεπαλλήλων καὶ συνεχιζομένων ἕως σήμερα ἐπιβουλῶν τῶν δυνάμεων τοῦ σκότους ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία πάντοτε «πολεμουμένη νικᾷ». Ἄρα γε ὁ καθένας ἀπὸ ἐμᾶς συμμετέχει προσωπικὰ στὴ συνεχῆ νίκη καὶ στὸν ἐπαναλαμβανόμενο θρίαμβό της; Γιὰ ν' ἀπαντήσωμε στὸ ἐρώτημα αὐτό, πρέπει μὲ αὐτοκριτικὴ νὰ ἐξετάσωμε, ἐὰν μέσα στὰ πλαίσια τοῦ ἀνακαινιστικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας «ἐν καινότητι ζωῆς περιπατῶμεν» καὶ ἐὰν ἐπομένως ἀγωνιζώμεθα καὶ ἐμεῖς πρὸς χάριν Τῆς μὲ τὰ πνευματικὰ ὄπλα τῆς πίστεως, τῆς προσευχῆς, τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

μείνασα πνευματική, ήθική, πολιτιστική και διατι-
 όχι και έθνική δύναμεις, ή όποια έν μέσω τής παρού-
 σης γενικώς έθνικής λαίλαπος δύναται και πρέπει να
 επιτελέση έργον ένωτικόν, άνανεωτικόν, πνευματικόν,
 πολιτιστικόν, κοινωνικόν και έθνικόν παραμένουσα
 πάντοτε, παρά τας διαθέσεις και τας αντιδράσεις ώρι-
 σμένων πολιτικῶν παραγόντων, μακράν πάσης κομ-
 ματικής διαμάχης, προπαγάνδας και καθαρῶς κομ-
 ματικού ανταγωνισμού. Δέν είναι υπερβολή εάν εἰπωμεν
 ότι αὐτή είναι ή μόνη έλπίς, ή όποια εάν άρθή και σταθῆ
 εἰς τό ύψος τής μεγάλης και ιστορικής αὐτῆς άπο-
 στολής και ένεργοποιηθῆ καταλλήλως δύναται να
 δώση τά άναγκαία διά τήν έμπέδωσιν και προώθησιν
 τῶν γενικῶν συμφερόντων τοῦ 'Ελληνικοῦ Κράτους
 ήθικά και πνευματικά έρείσματα και εἰς τό έσωτερικόν
 και εἰς τό έξωτερικόν και να σώση τό εὔσεβές ήμῶν "Ε-
 θνος έκ νέου και κατά τήν κρίσιμον αὐτήν ώραν τῶν
 πολλαπλῶν κινδύνων και άπειλῶν, ως επίσης και να
 λειτουργήσῃ ως άποτελεσματική τροχοπέδη εἰς τήν
 ἐπιχειρουμένην άλλοτρίωσιν τῆς ταυτότητος και τῆς
 πνευματικῆς ένότητος τοῦ 'Ελληνικοῦ Λαοῦ. Οἱ καιροί
 οὐ μενετοί. "Ανω σχώμεν τās καρδίας. Θρησκευτικοί
 και πολιτικοί ήγέται εύρισκόμενοι ένώπιον τῆς δρα-
 ματικῆς ταύτης διά τό "Εθνος ήμῶν καταστάσεως,
 έχοντες βαθεῖαν συνείδησιν τῆς ιστορικής ήμῶν εὐ-
 θύνης τόσο έναντι τοῦ ιστορικοῦ παρελθόντος ὅσον
 και έναντι τοῦ μέλλοντος τοῦ 'Ορθοδόξου 'Ελληνικοῦ
 Λαοῦ και άτενίζοντες τό επικείμενον 2.000 ὑπό τό
 πρῶμα τῆς διαγραφομένης σῆμερον πραγματικότητος
 δέν πρέπει να έφησυχάζωμεν, να δαπανῶμεν τόν
 πολύτιμον ήμῶν χρόνον εἰς διαξιφισμούς και αντιπαρα-
 θέσεις και να λησιμονῶμεν τά τόσο επίκαιρα, ζωηρά,
 έκφραστικά και προφητικά θά έλεγον λόγια τοῦ έθني-
 κοῦ ήμῶν ποιητοῦ Κωστή Παλαμᾶ διακηρύσσοντος
 ὅτι «...κριτές θά μάς δικάσουν οἱ άγέννητοι, οἱ νε-
 κροί...». "Η Πολιτεία χάριν τοῦ ἰδικοῦ της συμφέ-
 ροντος ως και τοῦ γενικοῦ συμφέροντος τοῦ 'Ορθο-
 δόξου 'Ελληνικοῦ Λαοῦ όχι άπλῶς δέν πρέπει να έπω-
 φηλῆται τῆς έξουσίας αὐτῆς ως (ν ὁ μ φ κ ρ α τ ο ὕ
 σ η ς π ο λ ι τ ε ἰ α ς) διά να έκδίδη άποφάσεις και
 να θεσπίζῃ νόμους άποβλέπουσα να πριονίσῃ τά πόδια
 τῆς 'Εκκλησίας ως άνθρωπίνου ὀργανισμοῦ και να
 περιορίσῃ τήν έπιρροήν αὐτῆς, αλλά τούναντίον να ὑπο-
 βοηθῆ πᾶσαν τοιαύτην αὐτῆς προσπάθειαν. Τά πόδια
 τῆς 'Εκκλησίας δέν πριονίζονται διότι δέν είναι άπλῶς
 άνθρώπινος ὀργανισμός άλλ' είναι θεανθρώπινος ὀργα-
 νισμός τοῦ ὀποῖου ἰδρυτής είναι αὐτός οὗτος ὁ Κύριος
 ήμῶν 'Ιησοῦς Χριστός. "Η Πολιτεία, ἐπιχειροῦσα άλλο-
 τε έμμέσως και άλλοτε άμέσως να πριονίσῃ τά πόδια
 τῆς 'Εκκλησίας και να καταλύσῃ τό συνταγματικῶς
 και ὑπό τῶν ἱερῶν Κανόνων και τοῦ Καταστατικοῦ
 αὐτῆς Χάρτου κατοχυρωμένον αὐτοδιοίκητον αὐτῆς
 ἐπιτυχᾶνει ένα και μόνον πρᾶγμα ήτοι να πριονίσῃ τά
 ἰδικά της πόδια και να στερήσῃ τό 'Ελληνικόν "Εθνος
 τοῦ κατ' έξοχήν διηγενοῦς, σταθεροῦ, πνευματικοῦ και
 έν πολλοῖς άναντικαταστάτου αὐτῆς έρείσματος, ὅπερ
 δέν είναι άλλο τι εἰ μή αὐτή αὐτή ή 'Ορθόδοξος 'Εκ-
 κλησία. Ἀπό τό ἔτερον μέρος ή 'Εκκλησία συμβάλ-
 λουσα άποφασιστικῶς εἰς τήν πνευματικήν και ήθι-

κήν ἐπιβίωσιν τοῦ "Εθνους όχι μόνον δέν πρέπει να
 ἀντιτίθεται εἰς ὀρισμένες ὑπό τῶν συγχρόνων καιρῶν
 ἐπιβαλλομένης άναγκαίας κοινωνικῆς και άλλας άλλα-
 γάς, οὔτε άπλῶς να άνέχηται αὐτάς αλλά, ὅπερ και τό
 σπουδαιότερον, να βοηθῆ τήν Πολιτείαν διά παντός
 τρόπου και μέσου εἰς τρόπον ὅστε να ἐπιτευχθῆ ή
 πραγμάτωσις τούτων τό ταχύτερον δυνατόν.

'Εάν τυχόν ή Πολιτεία και ή 'Εκκλησία έν ὄψει
 τῶν ὑπαρκτῶν κινδύνων και τῶν παγκοσμίων άνα-
 κατατάξεων, αἱ ὀποῖαι δύνανται να ἐπέλθουν εἰς τό
 προσεχές μέλλον, ως τοῦλάχιστον αφήνουν να έννοηθῆ
 τά τελευταία γεγονότα τοῦ ένεστῶτος ἔτους, δέν συν-
 εργασθοῦν στενωῶς και άρμονικῶς διά τό καλῶς έν-
 νοούμενον γενικόν ἀντικειμενικόν συμφέρον τοῦ 'Ελ-
 ληνικοῦ Λαοῦ, τότε πρέπει και ή ήγεσία τῆς 'Εκκλη-
 σίας και ή ήγεσία τῆς Πολιτείας να προετοιμάσουν
 ψυχολογικῶς εαυτάς και τόν λαόν μας διά τά επικεί-
 μενα καιρία πλήγματα και διά να περισυλλέξουν τά
 έσκορπισμένα συντρίμματα τόσο τοῦ Μητροπολι-
 τικοῦ ὅσον και τοῦ Ἀποδήμου 'Ελληνισμοῦ, τά ὀποῖα
 δέν θά είναι και ὀλίγα. 'Ο ἱερός οὗτος ἄμβων οὔτε
 έχει άλλ' οὔτε καν διεκδικῆ προφητικόν χάρισμα.
 Ἀπλῶς και μόνον καταγράφει γεγονότα, βάσει τῆς
 μέχρι τοῦδε κτηθείσης μακρᾶς και πικρᾶς ιστορικής ἐμ-
 πειρίας έκ τῶν μακρῶν και άνεκδιτηγῶν παθημάτων
 και ταλαιπωριῶν τοῦ "Εθνους μας, διατυπώνει ὀρι-
 σμένες σχέσεις και ιδέας και έκφράζει τήν μεγάλην
 και έντονον άγωνίαν ένδός "Ελλήνων ὀρθοδόξου πολ-
 λίτου, ὁ ὀποῖος διακατέχεται ὑπό μεγάλης άγάπης
 και αἰρωτικοῦ πάθους», ως θά έλεγεν ὁ Γρη-
 γόριος Νύσσης¹¹, πρὸς τήν 'Εκκλησίαν και τήν
 πατρίδα και τόν εὔσεβῆ και περιούσιον λαόν μας,
 ὁ ὀποῖος έναγωνίως διερωτᾶται ποῦ τελικῶς πο-
 ρευόμεθα, ἀκόμη δέ έκφράζει τήν βαθεῖαν άνησυ-
 χίαν διά τό σκοτεινόν και άβέβαιον μέλλον τῆς χώρας
 μας, ένδός 'Ιεράρχου ὑπηρετοῦ τοῦ Θεοῦ, δούλου και
 οἰκονόμου τῶν μυστηρίων τοῦ Χριστοῦ και τῆς 'Εκ-
 κλησίας. Συνειδητῶς ή άσυνειδητῶς αρχίζομεν να
 βαδίζωμεν μίαν ὁδόν έκ τῆς ὀποίας μετά μεγάλης
 δυσκολίας θά ὑπάρχῃ ἐπιστροφή άνευ έθνικῶν περι-
 πετειῶν. "Η ἐπελθοῦσα βαθμηδόν και κατ' ὀλίγον
 συρρίκνωσις τοῦ 'Ελληνισμοῦ, ὁ περιορισμός έρείσμά-
 των, αὐτοῦ έν τῷ έξωτερικῷ ως και ή παγκόσμιος
 κατάστασις, ή ὀποία δέν είναι θετική διά τό "Εθνος
 μας, δέν αφήνουν εἰς ήμᾶς πλέον περιθώρια διά τήν
 ἐπανάληψιν ιστορικῶν λαθῶν τοῦ παρελθόντος και τήν
 διάπραξιν νέων τοιούτων, λαθῶν λέγομεν τά ὀποῖα
 ως ἐπὶ τό πλεῖστον προέρχονται έκ προσωπικῶν φιλο-
 δοξιῶν, άντεγκλήσεων, μισῶν και παθῶν, έκ καθαρῶς
 κομματικῆς δημαγωγίας, άπερισκεψίας, ἀδιαλλάξίας,
 ἐγωῖσμοῦ, προχειρότητος, πολιτικῆς άνωριμότητος
 ως επίσης και έκ διαφόρου ἐκτιμήσεως και ἀξιολογή-
 σεως ὀρισμένων γεγονότων και καταστάσεων και-
 ρίας σημασίας και ἀξίας. Ἄ'Αληθινωτάτην μὲν είναι
 παιδείαν και γυμνασίαν πρὸς τās πολιτικᾶς πράξεις

11. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ, Περὶ κατασκευῆς
 ἀνθρώπου, 22 (PG 44, 208C).

τὴν ἐκ τῆς ἱστορίας μάθησιν»¹². Ἄπαντες, ἀνεξαιρέτως ἐὰν ἀνήκωμεν εἴτε εἰς τὸ ἄρμα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἡγεσίας, εἴτε εἰς τὸ ἄρμα τῆς Πολιτικῆς τοιαύτης, εἴτε εἰς τὴν πυραμίδα τῆς ἀνωτάτης, ἀνωτέρας, μέσης καὶ στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως, εἴτε εἰς τὸν ἐμπορικὸν καὶ ἐργατικὸν κόσμον τῆς χώρας, εἴτε εἰς τοὺς δημοσίους καὶ ἰδιωτικούς ὑπαλλήλους, εἴτε εἰς τοὺς ἰσχυροὺς εἴτε εἰς τοὺς ἀδυνάτους, εἴτε εἰς τὴν παλαιὰν εἴτε εἰς τὴν νέαν γενεάν ὀφειλομένον ἀπαραιτήτως νὰ ἀνανήψωμεν καὶ νὰ δώσωμεν τὰ χρέια μας ὥστε ἠνωμένοι πλέον ὡς ἐνιαῖα Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία, ὡς ἐνιαῖος λαὸς καὶ ἔθνος νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὸ ἐπερχόμενον 2.000 μὲ ἀκατάλυτον πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν δύναμιν, ἢ ὅποια θὰ δώσῃ εἰς ἡμᾶς τὴν ἀπαιτούμενην ἰκανότητα καὶ σφριγηλότητα διὰ τὴν λυσιτελεῖ ἐπίλυσιν τῶν πολλαπλῶν καὶ πολυπλόκων προβλημάτων. Ἐκαστος ἄς ἀναλάβῃ τὰς εὐθύνas του, εὐθύνas ἱστορικές, εὐθύνas ἐκκλησιαστικές, εὐθύνas θρησκευτικές, εὐθύνas ἐθνικές καὶ ἄς πράξῃ κατὰ συνείδησιν εἰς τρόπον ὥστε τὸ 2.000 νὰ εἶναι περισσότερο εὐνοϊκὸν ἀπὸ πάσης ἐπόψεως διὰ σύμπαντα τὸν ἑλληνικὸν λαὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν του. Οἱ ἐμφανῶς ἢ ἀφανῶς ὑπονοεούμενοι τὸ κῦρος, τὴν σταθερότητα, τὴν δραστηριότητα καὶ τὴν ἐνότητα τῆς «ἐπισήμου Ὁρθοξείας» τ.ἔ. Ἐκκλησίας τοῦ Κράτους, καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ἐναγωνίως ἀναμένουν μίαν λελανθασμένην κίνησιν τῆς ἡγεσίας τῆς Ἐκκλησίας, διὰ νὰ περιορισθῶμεν μόνον εἰς αὐτὴν καὶ διὰ νὰ μὴ ἐπεκταθῶμεν εἰς τὴν ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον εἰς τοὺς πολιτικούς τῆς Χώρας ἀνήκουσαν πολιτικὴν τοιαύτην, διὰ νὰ ἐπωφεληθῶν ταύτης καὶ ἐπιβάλλων τὰς θελήσεις καὶ τὰ ἀπὸ μακροῦ χρόνου κατηρτισθέντα σχέδιά των εἰς βάρος ὅχι μόνον τῆς Ἐκκλησίας ἀλλὰ καὶ αὐτῆς ταύτης τῆς Πολιτείας, ἐφ' ὅσον Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία εἶναι ὄντολογικῶς ἀρρήκτως συνδεδεμένοι καὶ πορεύονται καὶ ἂν τυχόν δὲν πορεύωνται θὰ πρέπει νὰ πορεύωνται ὁμοῦ χάριν τῆς ἐπιβιώσεως τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ γενικοῦ συμφέροντος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

*

6. Προκειμένου ὅμως ἡ Ἀποστολικὴ ἡμῶν Ἐκκλησία νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς πολλαπλὰς καὶ πολυποικίλους ἀπαιτήσεις τῆς συγχρόνου ζωῆς, προκειμένου νὰ διακονήσῃ ταπεινῶς καὶ ἀθορύβως, ὡς ἄλλωστε ἐπράξε καὶ εἰς τὸ παρελθόν, τὸ εὐσεβὲς ἡμῶν Γένος καὶ νὰ δώσῃ ἀπάντησιν εἰς τὰ ἀγχώδη πνευματικά, κοινωνικά καὶ μεταφυσικά προβλήματα τοῦ Νεοέλληρος, ὁ ὅποιος ὅσον ἀναπτύσσεται οἰκονομικῶς καὶ κοινωνικῶς τόσο καὶ περισσότερον δὲν ἰκανοποιεῖται πλέον ὑπὸ τοῦ «ἄρτου καὶ τῶν θεαμάτων», κρίνεται ἀπολύτως ἀναγκαῖον, ὅπως ἐκτὸς τῶν ὡς ἄνω μνημονευθειῶν ἀλλαγῶν ἐπιλύσῃ τὸ ὑπ' ἀριθμὸν ἕνα τῆς σημερινῆς ἐποχῆς τῆς πρωτοφανοῦς κρισεως τῆς ἀληθείας πρόβλημα τῆς πλαστογραφησεως τῆς ἱστορίας διὰ τῆς ἀμέσου, πλήρους καὶ ἀντικειμενικῆς θρησκευτικῆς, ἐκκλησιαστικῆς,

ἠθικῆς, πνευματικῆς, κοινωνιολογικῆς, διορθοδόξου καὶ διαχριστιανικῆς ἐνημερώσεως σύμπαντος τοῦ εὐσεβοῦς Ὁρθόδοξου Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καλεῖται αὕτη, ὅπως, ἐν ὄψει τῆς εἰσοδου τῆς εἰς τὸ 2.000 καὶ ὡς ἡ μόνη ἐναπομείνασα ἐλευθέρᾳ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἢ ὅποια ἔχει ἐπιφορτισθῇ νὰ ἀμυνθῇ περὶ τῆς θέσεως καὶ τῶν ζωτικῶν πνευματικῶν καὶ κανονικῶν συμφερόντων τῆς ἑλληνοφώνου καὶ γενικώτερον ὀλοκλήρου τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐπωφεληθῇ τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου καὶ τῆς De facto ἰσχυροῦς ἀλλαγῆς σημερινῆς καταστάσεως καὶ γίνῃ εἴτε ἐνεργὸν μέλος εἰς τὰ διάφορα συμβούλια προγραμματισμοῦ τῶν κρατικῶν ραδιοτηλεοπτικῶν μέσων, ὡς συμβαίνει εἰς ἅπαντα σχεδὸν τὰ κράτη τῆς Κοινῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος, εἴτε, τῇ συναίνεσει πάντοτε τῆς Πολιτείας, νὰ ἀποκτήσῃ τὰ ἰδικὰ τῆς τοιαῦτα. Μόνον διὰ τοῦ τρόπου τούτου θὰ δυνηθῇ νὰ ἀνταποκριθῇ πλήρως εἰς τὴν ἀναντικατάστατον ἐν πολλοῖς ὑψηλῆν πνευματικὴν, ἠθικὴν, κοινωνικὴν καὶ ἐθνικὴν αὐτῆς ἀποστολήν, μόνον διὰ τῆς λύσεως ταύτης θὰ δυνηθῇ, ἐπαναλαμβάνομεν, νὰ οἰκοδομήσῃ ψυχὰς καὶ καρδίας ἐν καὶ κατὰ Χριστόν, νὰ χριστοποιήσῃ τὰ ὄντως δυσεπίλυτα προβλήματα τῆς καταναλωτικῆς κοινωνίας, νὰ ὑπηρετήσῃ σταθερῶς καὶ ἀπαρεγκλίτως τὰ ὠραῖα καὶ ὑψηλά ἰδανικά τοῦ ἔθνους καὶ τῆς φυλῆς μας, νὰ κἀνῃ σάρκα καὶ ὀστά τοὺς ὑψηλοὺς αὐτῆς ἠθικούς, πνευματικούς καὶ κοινωνικούς δραματισμούς, νὰ στηλιτεύσῃ τὸν παχυλὸν εὐδαιμονισμὸν ὡς κοινωνικοῦ στόχου καὶ ἐπιδιώξεως, νὰ ἐμπνεύσῃ ἐμμονὴν εἰς τὰ πατροπαράδοτα ἐκκλησιαστικά, θρησκευτικά καὶ πολιτιστικά ἔθη καὶ ἔθιμα καὶ εἰς τὰς παραδόσεις, αἱ ὅποιαί χάνονται εἰς τὰ βῆθη τῶν αἰώνων τῆς μακραίωνος ἱστορίας μας, νὰ ἀναχαιτίσῃ τὴν ὄντως καταστρεπτικὴν διὰ τὸν τόπον μας ξενομανίαν, ἢ ὅποια μαστίζει τὸν Νεοελληνισμόν, νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τοὺς νέους μας ἀκράδαντον πίστιν, ἀγάπην καὶ αὐτοθυσίαν διὰ τὴν πατρίδα, εἰς τὴν ὅποιαν ὀφείλωμεν τὸ πᾶν, γενικῶς δὲ διὰ νὰ διαπαιδαγωγήσῃ τοὺς πάντας ἑλληνοπρεπῶς καὶ χριστιανικῶς ὡς ἀκριβῶς τὸ ἐπιβάλλει ἡ μακραίων καὶ βαρεῖα πνευματικὴ κληρονομία μας, ἀλλὰ κυρίως ὡς τὸ ἀπαιτεῖ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τῆς χώρας μας. Τὸ εὐσεβὲς πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας ἔχει ὄχι μόνον καθήκοντα ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἀναφαίρετα δικαιώματα.

Ἡ Πολιτεία ὑπὸ τὴν εὐρύτεραν ἢ καὶ τὴν στενοτέραν ἐννοίαν τοῦ ἐθνικοῦ συμφέροντος σκεπτομένη καὶ πράττουσα καλὸν θὰ εἶναι νὰ ἰκανοποιήσῃ τὸ ταχύτερον δυνατὸν τὸ ὡς ἄνω αἴτημα τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ τοῦτο διὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους λόγους ἀλλὰ κυρίως διὰ νὰ θέσῃ ἐκτὸς μάχης τὸν συνεχῶς αὐξανόμενον καὶ προκλητικῶς ἐμφανιζόμενον ὑπὸ τὸ σχῆμα τῶν νεοφανῶν διὰ τὸν τόπον μας διαφόρων ὀψίμων «ἱεραποστόλων» τοῦ πνευματικοῦ ἱμπεριαλισμοῦ. Ἡ Ἐκκλησία χάρις εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν αὐτῆς δύναμιν, χάρις εἰς τὴν τόλμην καὶ τὸ ἀγωνιστικὸν αὐτῆς πνεῦμα δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κυματοθραύστῃς ὅλων αὐτῶν τῶν «ἱεραποστόλων», οἱ ὅποιοι εἶναι φορεῖς τοῦ πνευ-

12. ΠΟΥΤΥΒΙΟΣ, Α', 2.

ματικὸ ἱμπεριαλισμὸς καὶ ὡς τοιοῦτοι προσπαθοῦν ὄχι νὰ κηρύξουν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον, ὡς διατείνονται εἰς τοὺς ἀφελεῖς, ἀλλὰ κυρίως νὰ γονατίσουν τὸ Ἔθνος, τὴν χώραν καὶ τὸν Λαὸν μας, νὰ θρυμματίσουν ὀλόκληρον τὴν προσωπικότητα καὶ τὴν ταυτότητα τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ Ἔθνους μας, νὰ ἐξασθενήσουν τὸν ἰδιαίτερον θρησκευτικόν, ἐκκλησιαστικόν, πολιτιστικόν καὶ διατι ὄχι καὶ πολιτικὸν τρόπον σκέψεως καὶ ζωῆς εἰς τρόπον ὥστε εἰς μίαν δεδομένην στιγμήν, καθ' ἣν οἱ πάντες καὶ τὰ πάντα θὰ ἔχουν ἐξασθενήσει καὶ δὲν θὰ δύνανται πλέον νὰ ἀντιδράσουν, νὰ δυνηθοῦν νὰ μᾶς πολιορκήσουν καὶ νὰ μᾶς αἰχμαλωτίσουν ἀμαχητὶ ἐπιβάλλοντες τὰ σχέδιά των, τὰ ὁποῖα κατεστρώθησαν ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ εὐρισκομένων καὶ δρώντων σκοτεινῶν κέντρων ἀποφάσεως.

7. Ἀνεξαρτήτως τοῦ τι θὰ πράξῃ ἡ Πολιτεία ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἡ Ἐκκλησία καλεῖται καὶ προκαλεῖται συγχρόνως ἐν ὄψει τῆς ἐνισχύσεως τῆς δράσεως τούτων κατὰ τὸ ὑπολειπόμενον χρονικὸν διάστημα μέχρι τοῦ 2.000, νὰ ἀνοίξῃ διάπλατα τοὺς ὀφθαλμούς της καὶ νὰ ἐκπληρώσῃ, ἔστω καὶ μόνη της ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ, ταπεινῶς καὶ ἀθουρῶς τὸ ὑπέροχον αὐτῆς χρέος ἐναντι τῆς διασώσεως τῆς ταυτότητος καὶ ἐνότητος τοῦ χριστοπρωτοτύπου ἐλληνικοῦ αὐτῆς πληρώματος¹³. Αἱ προκλήσεις τῶν νεοφανῶν τούτων διὰ τὸν τόπον μας «ἱεραποστόλων», οἱ ὁποῖοι φέρουν εἰς τὴν μνήμην μας τὴν καταστροφικὴν διὰ τὸ Βυζάντιον ἐποχὴν τῶν Σταυροφοριῶν, δὲν θὰ σταματήσουν εὐκόλα, διότι ὅπισθεν αὐτῶν κρύπτεται ὁ λεγόμενος ἱμπεριαλισμὸς τῆς σκέψεως, ὁ πολιτιστικὸς ἱμπεριαλισμὸς. Πρὸς ἀποτελεσματικὴν ἀντιμετώπισιν τούτων χρειάζεται μεγάλη, σταθερὰ καὶ θαρραλέα ἀντίστασις. Ἡ ἀντίστασις ὅμως αὐτὴ δὲν εἶναι ἐπαρκής. Παράλληλως πρὸς αὐτὴν πρέπει ἀρκούντως καὶ ὀπωσδήποτε νὰ συνειδητοποιήσωμεν τὸ ταχύτερον δυνατὸν τὸν μέγαν τοῦτον κίνδυνον, τὸν ὁποῖον διατρέχει ὁ λαὸς καὶ ἡ χώρα μας καὶ νὰ ἀναζητήσωμεν νὰ εὐρωμεν τὰς ἐπιβαλλομένας ἐναλλακτικὰς λύσεις ἐπιστρατεύοντες τὸ τεράστιον πνευματικὸν δυναμικόν, τὸ ὁποῖον εὐρίσκειται εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας μας, νὰ ἐνωτισθῶμεν καὶ νὰ σκύψωμεν ταπεινῶς ἐπάνω εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀξίου λαοῦ καὶ τῆς μεγάλης καὶ βαρεῖας ἐθνικῆς κληρονομίας μας, νὰ ἀλλάξωμεν τρόπον σκέψεως καὶ δράσεως ἐναντι αὐτῶν, νὰ δώσωμεν προτεραιότητα εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἐπιστήμης γενικώτερον, νὰ ἀναπτύξωμεν καὶ νὰ ἐπιβάλλωμεν διὰ πνευματικῶν μέσων τὰ ἐπιτεύγματα τοῦ ἀθανάτου ἐλληνικοῦ πνεύματος, νὰ σφυρηλατήσωμεν ὑγιεῖς καὶ σταθεροὺς χαρακτήρας εἰς τὸ σκέπτεσθαι καὶ δρᾶν ἐλληνοπρεπῶς καὶ ὀρθόδοξως, πρὸ πάντων δὲ νὰ ἐτοιμάσωμεν ἑαυτοὺς καταλ-

λῆλως διὰ νὰ δώσωμεν τὴν μάχην στῆθος πρὸς στῆθος ὑπεραμυνόμενοι τῶν πατρῶων θρησκευτικῶν καὶ πνευματικῶν θερμοπυλῶν τοῦ Γένους μας.

Μακαριώτατε,

Ἐξοχώτατε Κύριε Πρόεδρε τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας, Σεβασμίᾳ τῶν Ἱεραρχῶν χορεία, Τίμιον Πρεσβυτέριον, Ἐντιμότατοι Κύριοι Ὑπουργοὶ καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ πολιτικοῦ κόσμου καὶ τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων τῆς Χώρας, περιούσιε λαὸ τοῦ Θεοῦ,

Σήμερον, Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, ἑορτὴ ἡ ὁποία ἐνθυμίζει εἰς ἡμᾶς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καθ' ἣν ἡ Ἐκκλησία τοῦ Ὁρθόδοξου καὶ ἐλληνικοῦ Βυζαντίου συνειδητοποιήσε τὸ βάθος καὶ τὸ μέγεθος τῆς ἐννοίας καὶ τὸ περιεχόμενον τῆς λέξεως «Ὁρθοδοξία καὶ Ὁρθοπραξία», σήμερον λέγομεν Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας τοῦ 1987, τοῦ ἔτους τὸ ὁποῖον μᾶς χωρίζει τόσον ὀλίγον ἀπὸ τὸ 2.000 ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καλεῖται νὰ θέσῃ τὰς χεῖρας της ἐπὶ τῶν τύπων τῶν ἡλῶν τῆς σημερινῆς δραματικῆς πραγματικότητος καὶ νὰ συνειδητοποιήσῃ διὰ μίαν ἀκόμη φοράν αὐτὸ τὸ ὁποῖον ὑπῆρξεν ἕως σήμερον καὶ αὐτὸ τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ γίνῃ εἰς τὸ ἄμεσον προσεχῆς μέλλον ὅπως αὐτὸ θὰ τὸ καθορίσουν τὰ ἐκ τῆς τρίτης χιλιετηρίδος. Ἀπαιτεῖται θάρρος διὰ νὰ ἐπισημανθοῦν τὰ ἐλλειπῆ, ἀντικειμενικότης διὰ νὰ κριθοῦν τὰ χρήζοντα κρίσεως, τόλμη διὰ νὰ προσδιορισθοῦν τὰ τυχόν λάθη τῆς μέχρι τοῦδε ἀκολουθηθείσης ἐκκλησιαστικῆς πολιτικῆς, αἰσθημα ψυχικῆς, πνευματικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἀνωτερότητος διὰ νὰ γίνῃ ἡ ἀναγκαία αὐτοκριτικὴ, εὐρύτητα πνεύματος διὰ νὰ συλληφθοῦν τὰ πολλαπλὰ μηνύματα τῆς συγχρόνου ἐποχῆς τοῦ Τσερνομπίλ, τῆς γενικῆς ἀμφισβήτησεως τῶν παραδοσιακῶν ἀρχῶν καὶ τῆς ἀμφιβολίας ὡς θὰ ἔλθῃ γὰρ ὁ πολὺς Ντοστογιέφσκι, συνέπειαι εἰς τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἀποφάσεις μας, ἀποφασιστικότης καὶ ἄμεσος πρωτοβουλία εἰς τὴν ἐκ τοῦ συστάδην ἀντιμετώπισιν τῶν πολλαπλῶν καὶ πολυπλόκων προβλημάτων τῆς σήμερον, ἀδάμαστον μαχητικὸν πνεῦμα καὶ τελεία αὐταπάρνησις πρὸς ἐγκαιρον καταπολέμησιν τοῦ δειλῶς ἐμφανιζομένου καισαροπαπισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐμμέσως καὶ ἀμέσως, εὐκαιρῶς — ἀκαιρῶς προσπαθεῖ κατὰ τὴν τακτικὴν τοῦ μεσαίωνος τῆς Δύσεως νὰ ὑποτάξῃ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ νὰ τὴν καταστήσῃ ἐν συνεχείᾳ τυφλὸν ὄργανον τοῦ Καίσαρος, πλήρης εὐθύνην ἐναντι τῆς ἱστορίας τοῦ ὀρθόδοξου πληρώματος καὶ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Ἔθνους καὶ Γένους, ταπεινωσις ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος κατὰ τινὰ ξένον διηγηματογράφον ἀποτελεῖ «αὐτὸ τὸ ἄγνωστον», ἀπαράμιλλος αὐταθυσία καὶ ὑποδειγματικὴ διακονία τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους, τέλος δὲ πλήρης εἰς βάθος καὶ πλάτος μελέτη τῶν γεγονότων διὰ νὰ προγραμματισθοῦν βραχυπροθέσμως, μεσοπροθέσμως καὶ μακροπροθέσμως οἱ στόχοι τῆς αὐρίου, διὰ τὴν ὁποῖαν ἐὰν δὲν ἐπιθυμῶμεν νὰ εὐρεθῶμεν πρὸ δυσαρέστων ἐκπλήξεων καὶ νὰ κλαύσωμεν πικρῶς, κρίνεται ἀπολύτως ἀναγκαῖον νὰ ἀκολουθήσωμεν τὴν συνταγὴν τῶν ἀρχαίων ἡμῶν προ-

13. Πλείονα περὶ τῆς πορείας τοῦ Γένους σήμερον καὶ τῶν εὐθυνῶν τῆς Ἐκκλησίας ἰδὲ ἐν τῷ ἡμετέρῳ συγγράμματι Quo vadis Ἑλληνικὴ Ὁρθοδοξία; Ἡ πορεία τοῦ Γένους σήμερον καὶ αἱ εὐθύναι τῆς Ἐκκλησίας, Ἀθήναι, 1987.

Η ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΝΙΚΑΝΟΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΕΙΜΗΛΙΟΦΥΛΑΚΕΙΟΝ ΑΥΤΗΣ(*)

21. Ἀπανταχοῦσα ἡγουμένου Ἀγαπίου (1840).

Ὁ Ἡγούμενος τῆς ἱερᾶς Μονῆς Θείας Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος Ἀγαπίος ἀπευθύνεται πρὸς τὸν ἀνώτατον Κληρὸν ὡς καὶ εἰς τοὺς Μοναχοὺς καὶ λοιποὺς Γέροντας καὶ προεστῶτας «χάριν ἐλέους καὶ βοήθειας», ἐπειδὴ ἡ Μοῆ «ὑπέπεσεν εἰς χρέος βαρῦτατον καὶ δυσκονόμητον». Τὸ κείμενον εἶναι γεγραμμένον ἐπὶ χάρτου διαστάσεων 0,34X0,49 μ., ἔχει στίχους 33 μὲ πλαγίαν πρὸς τὰ δεξιὰ καλλιγράμματος γραφὴν καὶ ἀναφέρει τὰ ἐπόμενα:

Οἱ κατὰ πᾶσαν τὴν ὑπ' οὐρανὸν διαλάμποντες, Ἀσιέρες πολύφωτοι τοῦ νοητοῦ στερεώματος, Πανιερώτατοι καὶ Θεοπροβλήτοι Μητροπολίται καὶ Ἀρχιεπίσκοποι, Θεοφιλέστατοι καὶ Σεβασμιώτατοι Ἐπίσκοποι, καὶ Πανοσιώτατοι Πρωτοσύγκελοι, καὶ Καθηγούμενοι, Ὀσιώτατοι Ἱερομόναχοι, καὶ Πνευματικοὶ Πατέρες, Παιδαγωγώτατοι Οἰκονόμοι, Ἱεροπρεπέστατοι Ἱερεῖς, καὶ Θεοσεβέστατοι Ἱεροκήρυκες, Ἐντιμότατοι Κληρικοί, Ὀσιώτατοι Μοναχοί, Πνευματορρήτορες Διδάσκαλοι, εὐγενέστατοι ἄρχοντες, τίμιοι γέροντες καὶ προεσιώτες, τιμιώτατοι Ἐπίτροποι τῶν Ἱερῶν παγγαρίων τῶν Ἐκκλησιῶν, Θεόσοφοι Διδάσκαλοι τῶν Ἱερῶν σχολείων, Θεοσεβαστοὶ Πρωτομάστορες καὶ λοιποὶ πάντες εὐλογημένοι Χριστιανοὶ ἐκάστης τάξεως καὶ βαθμοῦ, Ἔθνος ἅγιον, Βασιλεῖον Ἱερᾶτευμα, καὶ κληρὸς ἐπιπόθητος τῆς δεξιᾶς μερίδος τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ, χαίρετε ἐν Κυρίῳ καὶ ὑγιαίνετε, τὴν προσήκουσαν καὶ ὀφειλομένην μετανοίαν ὀλοφύχως ἀπονέμεσθε ὑμῖν ἅπασιν, καὶ ἀδιαλείπτως προσεβόμενοι τὸν ἐν τῷ ὄρει τῷ Θαβώρ μεταμορφούμενον, ἵνα δωρήσῃ ὑμῖν ἅπασιν εἰρήνην, καὶ ὀμόνοιαν, εὐημερίαν ψυχῇ τε καὶ σώματι, ὀδηγούμενοι εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 262 τοῦ ὑπ' ἀρ. 6 τεύχους.

γόνων, καθ' ἣν αὐθεντῶν ἀνδρῶν, εἶναι, πρὶν γενέσθαι τὰ δυσχερῆ προνοεῖσαι ὅπως μὴ γένηται, ἀνδρείων δὲ γενόμεθα εὖ θέσθαι¹⁴. Διὰ τὸν λόγον δὲ τοῦτον καλούμεθα ἅπαντες καὶ ἕκαστος ἐκ τῆς θέσεώς του μὲ καλὴν προαίρεσιν καὶ μὲ θετικὴν συμβολὴν νὰ ὁμολογήσωμεν τὰ ἐλλείποντα καὶ νὰ θεραπεύσωμεν τὰ χρῆζοντα θεραπείας καὶ ὁ Θεὸς ἔστω μεθ' ἡμῶν. Ἀμήν.

(Τέλος)

† Ὁ Μητροπολίτης Περιστερίου
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ (ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΖΑΦΕΙΡΗΣ)
Καθηγητῆς Πανεπιστημίου

14. ΔΙΟΓΕΝΗΣ Λαέρτιος, Βιβλ. Ι, IV, 77.

Ἔστω τοίνυν γνωστὸν πᾶσιν ὑμῖν, ὅτι οἱ ἐνασκούμενοι Πατέρες ἐν τῇ σεβασμίᾳ Βασιλικῇ καὶ Σταυροπηγιακῇ Μοῆ τῆς φοικτικῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς καὶ Ζάπουρδας ὀνομαζομένης, καὶ ἐπιδευτερόνομοι τοῦ Ὀσίου καὶ Θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν Νικάνορος τοῦ Θαυματουργοῦ, ὅστις καὶ κήτωρ τῆς αὐτῆς Ἱερᾶς Μονῆς, κειμένης κατὰ τὴν Ἐπαρχίαν τοῦ Ἁγίου Γρεβενῶν, ἐν ἀπορίᾳ ὄντες, καὶ μὴ ἔχοντες τί ποιῆσαι, διότι, ἀπὸ ταῖς καιρικαῖς περιστάσεως καὶ ἀνωμαλίας καὶ ἐκ τῶν προσερχομένων χριστιανῶν πτωχῶν, ὑπέπεσεν εἰς χρέος βαρῦτατον καὶ δυσκονόμητον, ἔγνωμεν ἀποστειλεῖν (Κοινῇ Γνώμῃ καὶ ψήφῳ) τὸν Πανοσιώτατον ἐν Ἱερομονάχοις κύριον (...) μετὰ τῆς συνοδείας αὐτοῦ, πρὸς τὰ φιλελεήμονα ἡμῶν σπλάγγνα, χάριν ἐλέους καὶ βοήθειας. Δέξασθε τοίνυν αὐτὸν ἰλέψ τῷ ὄμματι καὶ ἰλαρῶ τῷ προσώπῳ καὶ βοηθήσατε αὐτὸν ἕκαστος, καθὰ δύναται καὶ ὡς Θεοῦ φωτισθῆ, καταγράφοντες καὶ τὰ τίμια ὀνόματά σας εἰς τὸν Ἱερὸν κώδικα τοῦ Ἱεροῦ Μοναστηρίου ἵνα μνημονεύονται ἀενάως, παρὰ τῶν Ἱερῶν Ἐφημεριῶν. Ἴνα διὰ τῆς ὑμετέρας ἐλεημοσύνης καὶ βοήθειας, δυνηθῶμεν ἀπαλλαγῆναι τῶν χρεῶν καὶ μὴ ἀποσυμικρῶναι τὴν ἐν τοῖς δεομένοις καθ' ἐκάστην δεδωμένην ἐλεημοσύνην (καθὼς ταύτην ἔχομεν ἐνταλμα παρὰ τοῦ Θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν Νικάνορος τοῦ Θαυματουργοῦ), ὑμεῖς δὲ οἱ ἐλεήσαντες, ἔξητε τοὺς μισθοὺς παρὰ τοῦ μισθοποδοῦτον Θεοῦ, ἐν τε τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἀπειροπλασίως, καὶ ἀκούσαι τὴν Δεσποτικὴν φωνήν, τὸ δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρὸς μου, καὶ τὰ ἐξῆς, ἀξιοθήμερον δὲ οἱ πάντες τῆς Βασιλείας τῶν οὐρανῶν, χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἴη εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

αὐμ' ἐν μηνὶ Νοεμβρίῳ.

Οἱ ἐνασκούμενοι Πατέρες ἐν τῇ αὐτῇ Σεβασμίᾳ Βασιλικῇ τε καὶ Σταυροπηγιακῇ Μοῆ, Ἀγάπιος Ἱερομόναχος καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί.

22. Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἀνθίμου Δ' Συνοδικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Ἐπιτίμιον (1840).

Εἰς τὴν κωμόπολιν τῆς Σαρακίνης τὸ ἔτος 1839 ὑφίστατο μετόχιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Θείας Μεταμορφώσεως - Ζάπουρδας, τὰ ὑπάρχοντα τοῦ ὁποῦ ἠρπάγησαν καὶ ἀπεγυμνώθη οὕτως ἐξ ὄλων τῶν χρεωδῶν. Οἱ σεβάσμιοι πατέρες τῆς ἀνεφέρθησαν πρὸς τὸν Πατριάρχην, προκαλέσαντες τὴν ἐκδοσὶν τοῦ παρόντος Ἐκκλησιαστικοῦ Ἐπιτιμίου, τὸ ὁποῖον ὑπεγράφη καὶ ὑπὸ τῶν Συνοδικῶν Ἀρχιερέων καὶ ἀπεστάλη εἰς τὸν Μητροπολίτην Γρεβενῶν, ὅπως ἐνεργήσῃ ὅ,τι δεῖ διὰ τὴν ἐπι-

στροφὴν τῶν ἀρπαγέντων πραγμάτων καὶ ὅπως «φοβηθέντες τὸν Θεὸν καὶ τὴν αἰώνιον κόλασιν... παύσονται τῆς τοιαύτης αὐτῶν αἰσχροκερδείας καὶ ἱεροσύλου γνώμης...».

Εἶναι κείμενον ἐπὶ χάρτου διαστάσεων 0,37X0,48, ἀπαρτιζόμενον ἀπὸ 23 στίχους, μὲ δυσανάγνωστον γραφήν, ἔχει δὲ ὡς κάτωθι:

Ἄνθιμος, ἐλέφ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης,

Ἐρωτάτε Μητροπολίτα Γρεβενῶν καὶ ὑπερίμε ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὴ ἀδελφὴ καὶ συλλειτουργέ, καὶ ἐντιμότατοι κληρικοί, εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς καὶ τίμιοι Προσευῶτες καὶ χρήσιμοι γέροντες, καὶ πρόκριτοι τῶν χωρίων Βένιζα καλουμένων τοῦ ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ ταύτῃ Χάρις εἴη ὑμῖν, καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.

Ἀνηρέθη ἡμῖν παρὰ τῶν δοιοτάτων Πατέρων τοῦ ἐν Σαρακίνα Ἱεροῦ μετοχίου τῆς Ζάβορδας, οὗ πρὸ ἐνὸς χρόνου ἠρπάγησαν καὶ ἐσφετερίσθησαν διάφορα πράγματα τοῦτου, καὶ τινὰ κατακρατοῦνται παρὰ τῶν ἀπλασάντων καὶ σφετερισμένων αὐτά. Ἐφ' ᾧ καὶ κατ' αὐτῶν ἀνωμόως ἐτι δὲ καὶ εἰς μαρτυρίαν ἀληθείας τὸ παρὸν ἐξεδόθη ἡμέτερον Ἐκκλησιαστικὸν φρικτὸν ἐπιτίμιον.

Καὶ δὴ γράφομεν, εἰ οὕτως ἔχειν, ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς Ἐρωτάτων Ἀρχιερέων καὶ ὑπερίμων τῶν ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα ὅσοι, καὶ ὅποιοι τῶν χριστιανῶν, μικροὶ ἢ μεγάλοι, νέοι ἢ γέροντες, ἄνδρες ἢ γυναῖκες, ἤρπασαν καὶ ἐσφετερίσαντο τὰ πρὸ ἐνὸς ἤδη χρόνου, ἀπολεσθέντα ἐκεῖνα πράγματα τοῦ Ἱεροῦ μετοχίου τῆς Ζάβορδας, εἴαν μὲν ἅμα τῷ ἀκοῦσαι καὶ ἰδεῖν τὸ παρὸν Ἐκκλησιαστικὸν ἡμῶν Γράμμα, φοβηθέντες τὸν Θεόν, καὶ τὴν αἰώνιον κόλασιν διανοηθέντες, παύσονται τῆς τοιαύτης αὐτῶν αἰσχροκερδείας καὶ Ἱεροσύλου γνώμης καὶ μὴ ἐπιστρέψωσι καὶ ἀποδώσι ταῦτα πρὸς τὸ Ἱερόν τοῦτο μετόχιον εἴτε ἀμέσως, εἴτε διὰ μέσου (...) καὶ μὴ ἀποκαταστήσωσιν αὐτὸ ἀζήμιον, ἀλλὰ παρακούσαντες ἐμμένωσι τῇ Ἱεροσλίᾳ αὐτῶν καὶ αἰσχροκερδεῖα καὶ ἔχωσι καὶ παρακρατῶσιν ἕως τέλους τῶν μοναστηριακῶν δικαίων, αὐτοὶ ὡς πλεονέκται καὶ αἰσχροκερδεῖς καὶ ὀφρησάμενοι τὰ διάφορα ἐκεῖνα μοναστηριακὰ πράγματα καὶ μὴ μαρτυρήσωσι ἐν φόβῳ Θεοῦ, καὶ καθαρῶ τῆς ψυχῆς αὐτῶν συνειδῶσι ἀλλὰ χαριζόμενοι ἢ φιλοπροσωποῦντες, ἢ ἄλλως πως διατιθέμενοι σιωπήσωσιν, ὅποιοι ἂν ᾦσιν, ὡς ἐπίσης φιλάδικοι καὶ φιλεπιτίμιοι ὁμοῦ ἀφωρισμένοι ὑπάρχουσι καὶ καιρημένοι καὶ ἀνογγώρητοι, καὶ μετὰ θάνατον ἄλλοι καὶ τυμπαριαῖοι, αἱ πέτραι καὶ ὁ ὄδῃς λυθείησαν, αὐτοὶ δὲ μηδαμῶς, κληρονομεῖσθαι τὴν λέσραν τοῦ Γιεζῆ καὶ τὴν ἀγγόνην τοῦ Ἰούδα, στένοντες εἰεν καὶ ἱερόντες ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ὁ Κάιν, σχιοθεῖσα ἢ γῆ καταπιεσθῶσιν ὡς τὸν Δαθὰν καὶ τὸν Ἀβυρῶν, Ἄγγελος Κυρίου καταδιώξῃ αὐτοὺς ἐν πυρὶν ἱερῶν.

φαίη, ἢ ὀργὴ Θεοῦ εἴη ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ προκοπὴν μὴ ἴδοιεν. Ἐχόντες καὶ τὰς ἀρὰς πάντων τῶν Ἀγίων καὶ τῶν Ὁσίων Πατέρων, ἂν μὴ ποιήσωσιν, ὡς γράφωμεν.

Ἐν μηνὶ Δεκεμβρίῳ Ἰνδικτιῶνος ἰδ', αωμ'.

Ὁ Ἡρακλείας Ἰγνάτιος,

Ὁ Κυζίκου Ἀνθίμος.

Ὁ Δέρκων Γερμανὸς

Ὁ Ἰωαννίνων Ἰωακείμ Β'.

23. Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ Γ', εἰρηνικὸν Γράμμα (1878).

Τὸ Παρὸν Πατριαρχικὸν Γράμμα ἀπευθύνεται «πρὸς τοὺς Κληρικούς καὶ Λαϊκοὺς τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς Καταξένου», ἐγγράφη δὲ ὑπὸ Ἰωακείμ τοῦ Γ' καὶ ἀναγγέλει τὴν ἀνάρρησίν του εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον. Σημειοῖ «ἀνελάβομεν σὺν Θεῷ ἀντιλήπτου τοὺς οἰκτας τοῦ παγκοῖνου σκῆφους τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας», ἐν μηνὶ Νοεμβρίῳ Ἰνδικτιῶνος 2, ἔτους 1878.

Ὁ Πατριάρχης Ἰωακείμ ὁ Γ', ὁ Δεβετζῆς, ἐγεννήθη ἐν Βαφεοχωρίῳ τοῦ Βοσπόρου κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1834, ἐχρημάτισεν τὸ πρῶτον διάκονος τῆς ἐν Βιέννῃ Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἐπὶ δὲ πατριαρχείας τοῦ Ἰωακείμ Β' ὑπηρέτησεν ὡς δευτερεύων τῶν Πατριαρχείων καὶ μετὰ ταῦτα προήχθη εἰς Μέγα Πρωτοσύγκελλον. Ἐπὶ πατριαρχείας Σωφρονίου τοῦ Γ' ἐξελέγη Μητροπολίτης Βάρνης ἐν Βουλγαρίᾳ, ἀργότερον ἐπὶ ἡμερῶν τοῦ ἰδίου Πατριάρχου μετετέθη εἰς τὴν περιδλεπτον θέσιν τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης. Χηρεύσαντος δ' ἀργότερον τοῦ Θρόνου κατὰ τὴν Πατριαρχικὴν ἐκλογὴν τῆς 4ης Ὀκτωβρίου 1878 ἀνεδείχθη Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης. Ἡ πατριαρχεῖα αὐτοῦ ὑπῆρξεν περιφανῆς, μὲ ἀσυνήθη ἐξωτερικὴν λαμπρότητα, ὑπὸ δὲ τοῦ λαοῦ ἐτιμᾶτο μέχρι λατρείας. Εἰς τὸν Θρόνον προσέδωκεν αἴγλην. Κατωτέρω παρατίθεται τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος εἰρηνικὸν Πατριαρχικὸν Γράμμα:

Ἰωακείμ ἐλέφ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἀριθ. Πρωτ. 4690.

Ἐντιμότατοι Κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς καὶ δοιοτάτοι Ἱερομόναχοι οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησιαῖς τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς Καταξένου καὶ λοιποὶ ἀπαξάπαντες εὐλογημένοι χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά: χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.

Ἐκδημήσαντος πρὸς Κύριον τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου καὶ τρισεβάστου ἡμῶν Γέροντος κωροῦ Ἰωακείμ τοῦ Β', οἱ κατὰ τὰ νενομισμένα συνεληθόντες πρὸς ἐκλογὴν διαδόχου τοῦ χηρεύσαντος Οἰκουμενικοῦ Θρό-

νον, ἥτοι ἡ ἱερὰ χορεία τῶν σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, τῶν ἐν Χριστῷ ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, καὶ οἱ εὐγενεῖς λογάδες καὶ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἐπ' αὐτὸν ὀρθοδόξου χριστιανικοῦ πληρώματος ἐξελέξαντο ἡμᾶς παμνηφει εἰς τὴν διαδοχὴν καὶ ποιμαντορίαν τοῦ ἁγιοτάτου τούτου Πατριαρχικοῦ, ἀποστολικοῦ καὶ Οἰκουμενικοῦ θρόνου. Τῆς δὲ ἐκλογῆς ἡμῶν κυρωθείσης ὑπὸ τοῦ Μεγαλειοτάτου καὶ φιλολάου ἡμῶν Ἐναντικτος, ἀνελάβομεν σὺν Θεῷ ἀντιλήπτορι τοὺς ὀλακας τοῦ παγκοίνου σκάφους τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης ἐκκλησίας, πεποιδότες εἰς τὴν κραταιὰν τοῦ ὑψίστου ἀντιλήπτην τὴν τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσαν καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσαν. Ταῦτα ἀναγγέλοντες πρὸς πάντας ὑμᾶς τοὺς εὐλογημένους χριστιανούς, κατοίκους τῆς βασιλείας ταύτης τῶν πόλεων, καὶ ὑπομιμνήσκοντες ὑμῖν τὸ καθήκον καὶ τὴν ὀφειλὴν τοῦ μνημονεύειν κανονικῶς τοῦ ἡμετέρου ὀνόματος ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς καὶ ἀκολουθίαις, πέμπομεν πρὸς ὑμᾶς ἱερωμένους καὶ λαϊκούς, μικροὺς καὶ μεγάλους, νέους καὶ γέροντας, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, ὡς ἀπαρχὰς καὶ πρωτόβλητα τῆς νέας ἡμῶν πατριαρχείας, τὰς ἐκ θάθους ψυχῆς πατρικῆς ἡμῶν εὐχὰς καὶ εὐλογίας, καὶ ἐξαιτούμεθα ὑπὲρ ὑμῶν ἐνθέρμως παρὰ τοῦ ἀγαθοδοτοῦ Θεοῦ ὑγείαν ψυχῆς καὶ σώματος, εὐημερίαν καὶ πᾶν ἐφετὸν καὶ καταθύμιον· χρέος δὲ πατρικῆς μερίμνης καὶ φιλοστοργου προνοίας ἐκκληροῦντες οὐ διαλείπομεν προτρέφαι καὶ συμβουλεύσαι ὑμῖν ἵνα τῶν κυριωτέρων καὶ ἱεροτέρων χριστιανικῶν ὑμῶν καθηκόντων, ἥτοι: οἱ ἱερεῖς, ἱεροδιάκονοι καὶ πάντες οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ὑπάλληλοι ὀφείλετε διάγειν κοσμίως καὶ σεμνοπρεπῶς, παρέχοντες πρῶτοι ἔργα εἰς τὸν λαὸν τὸ καλὸν παράδειγμα τῆς χριστιανικῆς πολιτείας καὶ τῆς ἐναρέτου διαγωγῆς, οὐχ ἦτιον δὲ καὶ πάντες οἱ εὐσεβεῖς χριστιανοὶ ὀφείλετε ἵνα δεικνύητε ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις, τοῖς ἔργοις καὶ τῇ ἀναστροφῇ ὑμῶν συμπεριφορὰν ἀξίαν τῆς κλήσεως ὑμῶν καὶ πολιτείας θεοφιλή. Διὰ τοῦτο θέλετε ἔχειν πάντοτε ἐνοστεροισμένον ἐν ἑαυτοῖς τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, ὅτι «ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου» ἐμμένοντες σιερεοὶ καὶ ἀκλόνητοι εἰς τὴν ἀμώμητον ὀρθόδοξον πίστιν, ἣν παρὰ τῶν πατέρων ὑμῶν παρελάβετε, φυλάττοντες μέχρι κεραίας τὰ ἱερὰ δόγματα, τοὺς Κανόνας καὶ τὰ πατροπαράδοτα ἔθιμα τῆς θρησκείας ὑμῶν, καὶ τηροῦντες ἀπαρμείωτον τὴν πρὸς τὰ Θεῖα εὐλάβειαν. Θέλετε φροντίζειν καὶ ἐπιμελεῖσθαι μετὰ ζήλου ὑπὲρ τῆς εὐπρεπείας τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν. Θέλετε διατελεῖν πρὸς ἀλλήλους ἐν ὀμονοίᾳ καὶ ἀγάπῃ τὴν κατὰ Χριστόν, γινώσκοντες ὅτι ἄνευ αὐτῆς οὐδὲν καλὸν κατορθοῦται, πρὸς δὲ τούτοις θέλετε διάγειν καὶ μετὰ πάντων τῶν συνοίκων ἐθνῶν εἰρηνικῶς καὶ ἀγαπητικῶς, διότι τοῦτο διδάσκει καὶ ἡ θρησκεία ἡμῶν, τοῦτο ἀπαιτεῖ καὶ ἡ πατρικὴ κυβέρνησις τοῦ φιλολάου ἡμῶν Ἐναντικτος, ἵνα δηλονότι ἅπαντες οἱ ὑπήκοοι αὐτῆς ἀνεξαιρέτως, οὐς θεωρεῖ ἴσους πρὸς ἀλλήλους, διάγωσι μετὰ αὐτῶν ἐν πλήρει ἀγάπῃ καὶ συμποσίᾳ, ἀποφεύγοντες πᾶσαν ἀφορμὴν δυναμένην ἵνα ἐπιφέρῃ ψυχρότητα μετὰ τῶν ὑπὸ τὴν αὐτὴν αἰγίδα διατελούντων λαῶν· οἱ μικρότεροι θέλετε προσφέρει πάν-

τοτε τὸ ἀνήκον σέβας πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, καθὼς καὶ πάντες πρὸς τοὺς λειτουργοὺς τοῦ Ὑψίστου· οἱ γονεῖς θέλετε φροντίζειν ὑπὲρ τῆς καλῆς ἀνατροφῆς καὶ ὑπὲρ τῆς ἠθικῆς καὶ διανοητικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ μορφώσεως τῶν τέκνων ὑμῶν, προθυμούμενοι ἵνα καταστήσῃτε αὐτὰ χρηστοὺς, τιμίους καὶ ἀγαθοὺς πολίτας καὶ συντελοῦντες ἕκαστος τὸ ἐνὸν οὐ μόνον ὑπὲρ τῆς καλῆς συντηρήσεως, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως καὶ προαγωγῆς τῶν κοινῶν ἐνοριακῶν ἀπαιτήσεων. Οἱ ἐπίτροποι τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν καὶ οἱ ἔφοροι τῶν Σχολῶν θέλετε ἐκκληροῖ μετὰ ζήλου καὶ εὐσυνειδήτως τὰ ἀνατεθειμένα τῇ φροντίδι καὶ ἐπιστοσίᾳ ὑμῶν καθήκοντα περὶ πάσης δὲ πράξεως ὑμῶν ἐξ ἧς ἤθελε προκύψει εἴτε δαπάνη ἐκτακτος, εἴτε μεταβολὴ τις εἰς τὴν τρέχουσαν ὑπηρεσίαν τῶν τε ἱερῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν Σχολῶν, θέλετε προηγουμένως ζητεῖν τὴν ἄδειαν καὶ ἔγκρισιν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἄλλως ἔσονται ἀτομικῶς ὑπεύθυνοι ἐκεῖνοι οἵτινες ἤθελον προδῆ εἰς οἰανδήποτε τοιαύτην πράξιν ἄνευ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀδείας καὶ ἐγκρίσεως. Ἐν δὲ τῶν προκρίτων καὶ ἀπαραιτήτων ὑμῶν καθηκόντων ὑπάρχει καὶ ἡ πιστὴ ὑμῶν ὑποταγὴ καὶ ἀφοσίωσις πρὸς τὴν σεβαστὴν Ἀυτοκρατορικὴν Κυβέρνησιν τοῦ Μεγαλειοτάτου ἡμῶν Ἐναντικτος, ὃν διαφυλάττει ὁ Ὑψίστος ὑγιᾶ, μακροημερεύοντα καὶ εὐημεροῦντα, χορηγῶν καὶ τοῖς εὐμενεστάτοις αὐτοῦ ὑπουργοῖς πᾶσαν ἐπίσχεσιν ἐν ταῖς ἀγαθαῖς αὐτῶν προθέσεσιν ὑπὲρ τῆς ἀνέσεως καὶ εὐημερίας τῶν πιστῶν αὐτοῦ ὑπῆκόων. Ταῦτα διὰ θραχέων παραινοῦμεν καὶ συμβουλεύομεν ὑμῖν πατρικῶς. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ Χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἶη πᾶσιν ὑμῖν.

Ἐν μηνὶ Νοεμβρίῳ Ἰνδικτιῶνος 2 αῶση (1878).

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Γρεβενῶν ΣΕΡΓΙΟΣ

ΕΡΜΗΝΕΙΑΙ ΕΥΣΕΒΕΙΣ

τοῦ ψυχοφειλεστάτου καὶ θαυμαστοῦ βιβλίου ὀνομαζομένου

ΠΕΡΙ ΜΙΜΗΣΕΩΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

μὲ στόχασες πνευματικῆς καὶ κατάνυξιν εἰς κάθε κεφάλαιον

Ἡ «Μίμησις» αὐτῆ τοῦ Χριστοῦ διαφέρει βασικῶς ἀπὸ ὅλες τις μέχρι τώρα μεταφράσεις εἰς τὴν ἑλληνικὴν. Εἶναι ἡ πληρεστέρα, ἀπὸ ὀρθοδόξου ἐπόψεως.

Ἀνατύπωσις καλαίσθητος κατὰ τὸ πρωτότυπον ἐκδόσεως Ἐνετίας, ἔτους 1770. Μὲ ἔγκρισιν καὶ εὐλογίαν τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας μας.

Σελίδες 532, ἐξώφυλλον εἰς τετραχρωμίαν, δρχ. 800 (πλέον ταχυδρομικῶς).

Κεντρικὴ διάθεσις: Ἀποστολικὴ Διοκονία, Ἰασίου 1, 11521 Ἀθήνα, τηλ. 722.8008.

ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΖΗΤΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

«Καὶ ὀφίας γενομένης ἐπεὶ Παρασκευὴν ἦν..., ἐλθὼν Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθείας εὐοχήμενος Βουλευτὴς, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς Πιλάτον καὶ ἠτήσαιο τὸ Σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ γνοὺς (ὁ Πιλάτος) ἀπὸ τοῦ Κεντηρίωνος, ἐδωρήσαιο τὸ Σῶμα τῷ Ἰωσήφ καὶ ἀγοράσας οὐδὸνα καὶ καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησε τῷ σινδόνι καὶ κατέθηκε αὐτὸν ἐν μνημείῳ (Μάρκ. 15,42).

Κάθε χρόνο τὴν τρίτη Κυριακὴ τοῦ Πάσχα, ὁ χριστιανικὸς Ἑλληνικὸς Λαὸς ἀκούει στὶς ἐκκλησίες του τὸ κείμενο αὐτὸ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, ποὺ ἀναφέρεται στὸν ἐνταφιασμὸ τοῦ Χριστοῦ καὶ εἶναι ὅμοιο περίπου καὶ στοὺς 4 Εὐαγγελιστές. Ὁ Ἰωσήφ ἦταν μέλος τοῦ Μεγάλου Ἑβραϊκοῦ Συνεδρίου (Σανσχεδρίν), ἓνα εἶδος Βουλῆς τῶν Ἑβραίων, ποὺ ἀποτελοῦσε τὴν ἀνωτάτη Διοικητικὴ καὶ Δικαστικὴ ἀρχὴ τοῦ Ἑβραϊκοῦ ἔθνους στὴν Ἑλληνορωμαϊκὴ ἐποχὴ, καὶ σίγουρα κρυφοκαθητὴς τοῦ Χριστοῦ, ὅπως καὶ ὁ ἄλλος Βουλευτὴς ὁ Νικόδημος. Ἀπὸ ἄλλη βιβλικὴ διήγηση φαίνεται, ὅτι καὶ οἱ δύο αὐτοὶ Βουλευτὲς μὲ τὴ θέση ποὺ εἶχαν στὴν ἑβραϊκὴ Βουλὴ ὑπερασπίζανε «πλάγια» τὸ Χριστό. Καὶ στὴ δίκη του ἀσφαλῶς θὰ ἔκαναν τὸ ἴδιο, χωρὶς ἀποτέλεσμα.

Στὸ τέλος ὅμως ἔγιναν τολμηρότεροι. Πῆγαν κατ' εὐθείαν στὸ Ρωμαῖο ἡγεμόνα Πόντιο Πιλάτο καὶ ζήτησαν νὰ τοὺς δώσει ἔστω Νεκρὸ τὸ Χριστό, νὰ τὸν ἐνταφιάσουν μὲ τὰ παραδοσιακὰ ἤθη τῶν ἑβραίων.

Ἡ Ἐκκλησία λοιπὸν τιμᾷ τοὺς δύο αὐτοὺς πολιτικούς ἀνδρες καὶ τὶς γυναῖκες: Μαρία Μαγδαληνὴ, Μαρία τοῦ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ποὺ ἀκολούθησαν τὸ Χριστὸ ἀπὸ τὴ Γαλιλαία καὶ παρασταθήκανε στὸν ἐνταφιασμὸ του. Κάθε φορὰ, ποὺ διαδίδω τὸ κείμενο αὐτὸ σκέπτομαι, πὼς ἐνῶ εἶναι ἓνα κείμενο θρησκευτικὸ, ἔχει καὶ μιὰ πλευρὰ ποὺ ἀγγίζει τὴν Πολιτικὴ καὶ μάλιστα στὶς χριστιανικὲς μας χῶρες.

Γνωρίζω ὅτι ἄνθρωποι τῶν Κοινοβουλίων σ' ἄλλες χριστιανικὲς χῶρες, χωρὶς νὰ ἔχουν Κυριακὴ τῶν Μυροφόρων, ἀσχολοῦνται μὲ τὸ κείμενο αὐτὸ καὶ μ' ἄλλα παρόμοια κείμενα καὶ θέματα.

Καὶ σκέπτομαι: Δὲν θὰ μπορούσε ἄραγε καὶ ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων, ποὺ εἶναι στὴν ἀπόλυτη πλειοψηφία τῆς χριστιανικῆς, ν' ἀφιερῶσει στὴν ἐβδομάδα τῶν Μυροφόρων μιὰ ἰδιαίτερη συνεδρία στὴ μνήμη, δηλ.

στὸ Μήνυμα τῶν δύο αὐτῶν Βουλευτῶν τῆς Κ. Διαθήκης;

Κάθε τόσο τὸ Κοινοβούλιό μας φιλοξελεῖ ἀντιπροσωπεῖες ἄλλων Κοινοβουλίων, δὲν θὰ μπορούσε λοιπὸν νὰ ὑποδεχθεῖ ἓνα βράδυ καὶ τοὺς δύο αὐτοὺς Βιβλικούς Βουλευτὲς καὶ ν' ἀκούσει τὴν πολιτικὴ των;

Κι ἂν τὰ θέματα ποὺ συζητᾷ ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων εἶναι οἰκονομικά, θέματα Παιδείας, ἐθνικῆς Ἀμυνας, «ὀμοφυχίας» κ.λπ. τάχα δὲν εἶναι καὶ αὐτὰ θέματα, ποὺ σχετίζονται μὲ τὸ πολίτευμα τῆς Κ. Διαθήκης, ἐφ' ὅσον ἀναφέρονται στὴ ζωὴ καὶ σωτηρία ἀνθρώπων, καὶ ὄχι ἀριθμῶν καὶ κοπαδιῶν;

Υπάρχει θέμα πολιτικὸ, ποὺ νὰ μὴν εἶναι στὸ δάθος του καὶ Θεολογικὸ;

Μπορεῖ νὰ υπάρξει ἀληθινὴ Δημοκρατία χωρὶς πνευματικὴ ὑποδομὴ τοῦ Λαοῦ ποὺ τὴν ψηφίζει, καὶ τῶν ὀργάνων ποὺ τὴν ἀσκοῦν;

Καὶ φτάνουν ἄραγε ὁ συγγνὸς κομματικὸς φανατισμὸς καὶ παλικαρισμὸς γιὰ νὰ κάνουν τὸ χρίσμα καὶ τὰ προσόντα ἐνὸς πολιτικοῦ ἡγέτη;

Καὶ μποροῦν ἄραγε οἱ ἄνθρωποι τοῦ Κοινοβουλίου μας νὰ μετροῦνε τὴ ζωὴ καὶ τὸ μέλλον τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, μόνον μὲ τὶς ἀγχώριες τετραετίες των;

Κι ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ: Ποιὰ εἶναι ἡ πνευματικὴ συμπαραστάση τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας στὸ Κοινοβούλιό μας, στοὺς ἀνθρώπους τῆς Πολιτικῆς ἡγεσίας, ποὺ σηκώνουν στοὺς ὤμους των τὴν εὐθύνη τῆς μοίρας ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων;

Φτάνει ἄραγε ὁ τυπικὸς Ἀγιασμὸς καὶ ἡ «ὀρκωμοσία»... ποὺ γίνονται μιὰ φορὰ σὲ κάθε καινούργια Βουλὴ, γιὰ νὰ ἐμπνεύσουν θαυότερες σκέψεις καὶ ἀποφάσεις στὸ ἔργο τῶν πολιτικῶν μας ἡγετῶν;

Θὰ τολμήσει λοιπὸν ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων νὰ καλέσει τοὺς Βιβλικούς βουλευτὲς ἔστω μιὰ φορὰ τὸ χρόνο, στὴν ἐβδομάδα τῶν Μυροφόρων, καὶ ν' ἀκούσει τὸ μῆνυμά των;

Αὐτὸ εἶναι τὸ ἐρώτημα ποὺ ἀπευθύναμε ἐκ μέρους τοῦ Λαοῦ τῶν ἐπαρχιῶν μας, ἀλλὰ καὶ ἐκ μέρους μεγάλου, νομιζόμεν, ποσοστοῦ τοῦ χριστιανικοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, μὲ διάκριση καὶ σεβασμὸ, στὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων.

† Ὁ Κισάμιου καὶ Σελίου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

ΜΝΗΜΗ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ ΦΩΣΤΙΝΗ

Ἐπὶ τῇ συμπληρώσει εἰκοσιπενταετίας ἀπὸ τῆς ἐκδημίας τοῦ αἰοδίδμου Μητροπολίτου Χίου Παντελεήμονος Φωστίνη, τοῦ ἀπὸ Καρυστίας καὶ Σκύρου καὶ Ἐνόπλων Δυνάμεων, ἐτελέσθη τὴν Κυριακῇ, 15-3-1987, εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τῶν Μεγάρων, μὲ πρωτοβουλίαν τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου κ. Βαρθολομαίου, ἱερατικὸν συλλειτουργὸν καὶ μνημόσυνον, κατὰ τὸ ὅποιον ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ζακύνθου κ. Παντελεήμων ἐξεφώνησε τὸν ἀκόλουθον ἐπιμνημόσυνον λόγον:

«Τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν εἰρήρῃ ἐτάφη, τὸ δὲ ὄνομα αὐτοῦ ζῆ εἰς γενεάς»

(Σοφία Σειράχ 44,14).

Ἐνα μεγάλο Ἱεράρχη τῆς Ἁγίας Ὁρθοδοξίας μας τιμοῦμε σήμερον σὲ τούτῃ τὴν λατρευτικὴ καὶ εὐχαριστιακὴ σύναξη, μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς συμπληρώσεως εἰκοσιπέντε ἐτῶν ἀπὸ τὴν πρὸς Κύριον ἐκδημία του καὶ τὴν μετάβασή του («ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν»)¹. Τὸν αἰοδίδμο Μητροπολίτη Χίου, τὸν ἀπὸ Καρυστίας καὶ Σκύρου καὶ Ἐνόπλων Δυνάμεων, Παντελεήμονα Φωστίνη. Τὸν πολυσέβαστο καὶ πολυφίλητο Γέροντα ὄλων τῶν Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων ποῦ περικυκλόνομε τούτῃ τὴν ὥρα τὸ ἱερὸ Θυσιαστήριον τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τῶν Μεγάρων μὲ κατάνυξη βαθειὰ καὶ συγκίνηση ἀνέκφραστη ἀλλὰ καὶ μὲ αἰσθήματα εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν προσφιλεῖ πνευματικὸ ἀδελφὸ μας καὶ πνευματικὸ υἱὸ τοῦ Ἱεράρχου ποῦ τιμοῦμε, Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος κ. Βαρθολομαίῳ, γιὰ τὴν εὐστοχὴ πρωτοβουλία του, καὶ τὴν εὐγενικὴ πρόσκλησή του, νὰ μᾶς συνενώσῃ σὲ εὐχαριστιακὴ συμπροσευχὴ («εἰς τιμὴν καὶ μνήμην» τοῦ αἰμνήστου πνευματικοῦ μας Πατέρα.

Στὶς 12 Μαρτίου τοῦ 1962, Καθαρῇ Δευτέρᾳ, «ὄρθρου βαθέως», ἔκλεισε τὰ μάτια του στὸ ὕλικὸ φῶς ὁ μακαριστὸς Ἱεράρχης, γιὰ νὰ τὰ ἀνοίξῃ στὸ ἀνέσπερο φῶς τῆς αἰωνιότητος. Οἱ γλυκύλαες καμπάνες τῶν χιώτικων ἐκκλησιῶν, τὴν ἴδια περίπου ὥρα ποῦ ἐπὶ δεκαεξί χρόνια, χτυπώντας χαρμόσυνα καὶ δοξολογικά, ἀνήγγελλαν στὸ νησί τὴν εἴσοδο τοῦ Ποιμενάρχου του στοὺς Ναοὺς γιὰ τὴν ὄρθρινὴ χοροστασία, ἀνήγγελλαν τώρα, μὲ τὸν βαρὺ καὶ πένθιμο ἦχον, τὴν ἔξοδό του ἀπὸ τοὺς χειροποίητους Ναοὺς καὶ τὴν εἴσοδό του στὸ οὐράνιο Θυσιαστήριον.

Εἰκοσιπέντε χρόνια πέρασαν ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ ὁ σεπτὸς Γέροντας ἐκοιμήθη καὶ ἐτάφη. Ὅμως δὲν ἐλησμονήθη τὸ πέρασμά του ἀπὸ τὸν πρόσκαιρο κόσμον μας καὶ ἡ μνήμη του παραμένει πάντα ζωντανὴ στὴ στρατευομένη Ἐκκλησία. Γιατὶ ἡ ζωὴ του ὑπῆρξε δημιουργικὴ καὶ τὸ ἔργο του μεγάλο καὶ πολὺπλευρο.

Ἔτσι στὸ πρόσωπό του ἐπαληθεύεται καὶ ἐφαρμόζεται ὁ λόγος τοῦ σοφοῦ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης: «Τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν εἰρήρῃ ἐτάφη, τὸ δὲ ὄνομα αὐτοῦ ζῆ εἰς γενεάς».

Ποῖο ὅμως εἶναι τὸ ἔργο τοῦ Μητροπολίτου Παντελεήμονος Φωστίνη, χάρις στὸ ὁποῖο τὸ ὄνομά του χαράχθηκε μὲ ἀνεξίτηλα γράμματα στὶς σελίδες τῆς νεώτερης Ἐκκλησιαστικῆς μας Ἱστορίας; Θὰ χρειάζοταν κανεὶς χρόνον πολὺ, γιὰ νὰ σκιαγραφήσῃ ὅλες τὶς πτυχὲς τῆς ζωῆς καὶ τῆς δράσεως ἐνὸς μεγάλου καὶ θερμογοῦ Ἱεράρχου, ὅπως ὁ Παντελεήμων Φωστίνης. Ὡστόσο θὰ ἐπιχειρήσουμε, στὸν περιορισμένον χρόνον ἐνὸς ἐπιμνημοσύνου λόγου, μέσα στὴ λατρευτικὴ κατάνυξη καὶ τὴν προσευχόμενῃ σιωπῇ αὐτῆς τῆς ἱερῆς στιγμῆς, νὰ ἀναπολήσουμε εὐλαβικὰ ἀλλὰ καὶ σύντομα, σχεδὸν ἐπιγραμματικά, τὸ πολὺμοχθο καὶ πολὺκαρπο ἔργο τοῦ αἰμνήστου Ἱεράρχου στοὺς τοεῖς βασικοὺς τομεῖς τῆς πολυσχιδοῦς δράσεως καὶ τῆς θεοφιλοῦς διακονίας του, τὸν ἐκκλησιαστικὸν, τὸν ἐθνικὸν, τὸν κοινωνικὸν, μὲ πλήρη γνώση τοῦ κινδύνου νὰ ἀδικήσουμε τὴν προσωπικότητά του καὶ νὰ φτωχίσουμε τὴν προσφορὰ του: Καὶ τοῦτο ὄχι γιὰ τὸ ἔργο του καὶ ἡ προσφορὰ του στὴν Ἐκκλησία καὶ στὸ ἔθνος εἶναι ἄγνωστα στοὺς πολλοὺς, ἀλλὰ γιὰ ἔμπνευση καὶ φρονηματισμὸ τῶν ἐπιγενομένων καὶ ἀναπτύξεσιν τοῦ αγωνιστικοῦ φρονήματος ἐκείνων ποῦ παλεύουν σὲ καιροὺς κρίσιμους στὸν ἴδιο στίβο ποῦ καὶ ἐκεῖνος ἐπάλαυε καὶ δικαιοῦθηκε.

Ἀπὸ παιδί ὁ αἰοδίδμος Ἱεράρχης εἶχε βαθειὰ τὴν κλίση πρὸς τὴν Ἱερωσύνη καὶ νέος στὴν ἡλικία, μόλις εἰκοσαετῆς, μῆκε στὶς τάξεις τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου καὶ ἀφιέρωσε τὸν ἑαυτό του στὸ Θεὸ καὶ στὴν Ἐκκλησία. Πολὺ γρήγορα ἀνέβηκε ὅλα τὰ σκαλοπάτια τῆς Ἱερωσύνης καὶ ἐπιβραβεύθηκε σύντομα μὲ τὴν ἐπισκοπικὴ τιμὴ. Ἦταν μόλις τριαντατεσσάρων ἐτῶν ὅταν ἐξελέγη Μητροπολίτης Καρυστίας καὶ Σκύρου. Σὲ ἡλικία ποῦ ἄλλοι ἐπιδίδονται στὴ σπουδὴ καὶ ἄλλοι στὶς τέρφεις τοῦ κόσμου, ἐκεῖνος ἐφοδιασμένος μὲ βαθειὰ θεολογικὴ κατάρτιση καὶ ἀπαράμιλλη ρητορικὴ δεινότητα πετᾷ, σὰν καλλικέλαδο ἀηδὸν τοῦ Θεοῦ, στοὺς ἀμβωνες τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Ἀργολίδας πρῶτα καὶ ἀργότερα τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Πειραιῶς, τῆς Αἴγινας, ὀλόκληρης τῆς Ἀττικῆς, κηρύττει τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, σαγγινεῖ τὰ πλήθη, τὰ συγκλονίζει, τὰ ὀδηγεῖ στὴν κατὰ Θεὸν λύτρωση. Σὲ ὅλο τὸ στάδιο τῆς μακρᾶς ἐκκλησιαστικῆς διακονίας του τὸ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου ἦταν ἡ μεγάλη ἀγάπη του, ἀλλὰ καὶ τὸ πολὺτιμο χάρισμά του. Εἶχε τὴν ἰκανότητα νὰ συγκινή, νὰ ἐνθουσιάσῃ, νὰ συναρπάξῃ κριολεκτικὰ τοὺς ἀκροατῆς του, μὲ τὴν παραστατικότητά καὶ τὸν βαθὺ συναισθηματισμὸ του. Ἡ ρητορικὴ ἰκανότητά ἦταν τὸ πρῶτο ἀπὸ τὰ τάλαντά του, τὸ διακριτικὸν του γινώρισμα θὰ ἔλεγα, καὶ τὸ ἀξιοποίησε στὸ ἔπακρο. Ὁ

1. Ἰωάν. ε' 24.

ἴδιος συνήθιζε νὰ λέγη ὅτι ποτὲ δὲν φόρεσε πετραχήλι χωρὶς νὰ κάμη κήρυγμα. Ὡς Ἱεροκῆρυξ, ὡς στρατιωτικὸς Ἱερεὺς, ὡς Μητροπολίτης, παντοῦ ἀπὸ ὅπου πέρασε, ἐκαλλιέργησε καὶ οἰκοδόμησε μὲ τὴν διδαχὴν του κατὰ τρόπο ὑποδειγματικὸ τὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ. Μόνο ἡ αἰωνιότητα θὰ ἀποκαλύψῃ πόσους προσεῖλκεσε στὴν πίστη, πόσους ἐστήριξε, πόσους ἔσωσε ὁ λόγος του.

Ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ, παράλληλα μὲ τὸ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου, ἦταν ἡ μεγάλη ἀπόλαυση καὶ ἡ καθημερινὴ ἐπίδοση τοῦ ἀληθινότητος Γέροντα, ἀπὸ τὴ νεότητά του ὡς τὸ γῆρας του. Ἡ ἀδιάλειπτη προσευχὴ, ἡ καθημερινὴ παρακολούθηση τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν ἀπὸ τὸ Μεσονυκτικὸ ὡς τὸ Ἀπόδειπνο καὶ κυρίως ἡ συχνὴ τέλεση τῆς θείας Ἐυχαριστίας, κυριολεκτικὰ τὸν ἀναξιογονοῦσαν. Ἦταν ἀξιοθαύμαστη ἡ ἀντοχὴ του στὶς ἱερὲς Ἀκολουθίες. Μὲ ὅποιοσδήποτε καιρικὲς συνθήκες πρῶτος κατέβαινε στὸ Ναό. Ἀκόμα καὶ ὅταν ἦταν ἄρρωστος καὶ κλητήρης ζητοῦσε ἀπὸ τὰ πνευματικὰ του παιδιὰ νὰ τελοῦν στὸ δωμάτιό του ὅλες τὶς ἱερὲς Ἀκολουθίες. Δὲν παρέλειπε νὰ τελῇ τὴν θεία Λειτουργία ὅλες τὶς Κυριακὲς καὶ τὶς ἑορτές, μεγάλες καὶ μικρὲς, τοῦ ἔτους. Ἀκμαῖος καὶ ἀκαταπόνητος, ὡς τὴν τελευταία πνοὴ του, ἔτρεχε ἀπὸ Ναὸ σὲ Ναὸ, ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριὸ, ἀπὸ Μοναστήρι σὲ Μοναστήρι, γιὰ νὰ ἱεροουρήσῃ, νὰ κηρύξῃ, νὰ ἐπικοινωνῇ πνευματικὰ μὲ τὸ ποιμνίό του. Ἦταν μεγαλοπρεπὴς καὶ μαζὶ καταναγκαστικὸς στὶς ἱεροουρίες του. Μὲ τὸ ὠραῖο παράστημά του, τὴν βροντώδη φωνή του, τὶς ὑποβλητικὲς κινήσεις του, τὴν δλόφυχη συμμετοχὴ του στὰ δρώμενα, ὡδήγοῦσε σὲ ἀληθινὴ μετασώωση τὸ ἐκκλησίασμα. Καὶ ἡ μικρότερη Ἀκολουθία στὸ πῶδ ἀσήμαντο χωριὸ μὲ τὴ δική του παρουσία γινόταν ἑορτὴ περιλάμπου, μυσταγωγία μεταρσιωτικῆ.

Ἡ ἀγάπη του πρὸς τὸν θεοῖδροντο θεσμὸ τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξε ταυτόσημη μὲ τὴ ζωὴ του, παρομοιάδης, ἀξιωματικῆς. Οἱ σκέψεις του, οἱ ὁραματισμοὶ του, οἱ πράξεις του ἦταν διαποτισμένα ἀπ' αὐτὴν τὴν ἀπεραντή καὶ ἄδολη πρὸς τὴν Ἐκκλησία ἀγάπη. Ἱεράρχης μὲ γνήσιο καὶ βαθὺ ἐκκλησιαστικὸ φρόνημα τοποθετοῦσε τὸ γενικώτερο ἐκκλησιαστικὸ συμφέρον πάνω ἀπὸ κάθε προσωπικὴ ἐπιδίωξη καὶ φιλοδοξία. Ἡ φροντίδα καὶ ἡ ἀγωνία γιὰ τὴν πρόοδο τῆς Ἐκκλησίας ἦταν διαρκῶς μέσα του καὶ ἕνας φλογερὸς ἱεραποστολικὸς ζῆλος ἐχαρακτήριζε κάθε ἐνέργειά του. Ἀπὸ τὰ πρῶτα βήματα τῆς ἐκκλησιαστικῆς σταδιοδρομίας του ἴδρυνε θρησκευτικὸς συλλόγους μὲ σκοπὸ τὴν προαγωγὴν τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπίστευε ὅτι ἡ Ἐκκλησία γιὰ νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ κοσμοσωτήριον ἔργο της χρειάζεται ἰκανὰ καὶ ἀφοσιωμένα στελέχη. Ἔτσι, λίγο μετὰ τὴν ἀνάδειξή του σὲ Μητροπολίτη Κερυστίας ἴδρυνε τὸ μοναχικὸ καὶ ἱεραποστολικὸ Τάγμα τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, μέσα στὸ ὅποιο ἐγαλονγήθησαν ἀξιολόγοι κληρικοί, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἀναδείχθησαν διακρεπεῖς Ἱεράρχες τῆς Ἁγίας Ὁρθοδοξίας μας. Συνέπεια τῆς ἀγάπης του πρὸς τὴν Ἐκκλησία ὑπῆρξε καὶ ἡ βαθεῖα στοργὴ του πρὸς τὸν ὀρθόδοξο Μοναχισμό. Φιλομό-

ναχος ὅσον λίγοι ἐφρόντισε σ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς ζωῆς του γιὰ τὴν ἐνίσχυση, τὴν ἠθικὴ καὶ τὴν ὄλική, τῶν Μονῶν τῶν Ἐπαρχιῶν ποὺ θεοφιλῶς ἐποίμανε, γιὰ τὴν ἀνακαίνιση καὶ τὴν ἀναδιοργάνωσή τους, γιὰ τὴν προστασία καὶ τὴν ἀξιοποίηση τῆς περιουσίας τους καὶ περιέβαλλε τὶς μοναστικὲς Ἀδελφότητες μὲ ἀληθινὴ πατρικὴ ἀγάπη. Πάντα εὑρίσκε τὸν χρόνο νὰ τὶς ἐπισκέπτεται, νὰ ἀκούῃ τὰ προβλήματα τους, νὰ τὶς νοθετεῖ μὲ τὶς σοφὲς συμβουλές του, νὰ τὶς στηρίζῃ στὸν ἀνήφορο τῆς χριστιανικῆς ἀσκήσεως. Τὴν ἴδια πατρικὴ στοργὴ ἔδειχνε καὶ πρὸς τὸν ἐφημεριακὸ Κληρὸ του. Μεγαλόκαρδος καὶ ἐπιεικὴς στὶς ἀδυναμίες καὶ τὰ σφάλματα τῶν κληρικῶν του, ἐνθουσιώδης καὶ γεναιόδωρος στὶς ἀρετὲς καὶ τὰ ποιμαντικὰ τους ἐπιτεύγματα. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο καλλιεγοῦσε τὴν φιλοτιμία καὶ τὴν φιλοπονία τους, ὥστε νὰ ἐργάζονται ἀποδοτικὰ στὸν ἀγρὸ τοῦ Θεοῦ καὶ σὲ πολλὲς περιπτώσεις νὰ ξεπεροῦν τὸν ἑαυτὸ τους. Κάτω ἀπὸ τὸ δικὸ του ἀγροπνο βλέμμα καὶ μὲ τὴν δική του δημιουργικὴ πνοὴ οἰκοδομήθησαν Μητροπολιτικὰ Μέγαρα, κτίσθησαν καὶ ἀνακαινίσθησαν Ἱεροὶ Ναοί, Μοναστήρια καὶ Προσκυνήματα, Ἐνοριακὲς αἵθουσες καὶ πνευματικὰ Κέντρα, ἰδρύθησαν Κατηχητικὰ Σχολεῖα, καλλιεργήθηκα στὶς ἐνορίες μὲ ὑποδειγματικὸ τρόπο τὸ θεῖο κήρυγμα, ὁργανώθησαν ἐπιστημονικὰ καὶ ποιμαντικὰ Συνέδρια, πραγματοποιήθησαν ἐπιμορφωτικὲς Συνάξεις ἐφημεριῶν. Ἀληθινὲς κυνέλες πνευματικῆς ζωῆς καὶ χριστιανικῆς δράσεως ἦταν οἱ Μητροπόλεις τῆς Κερυστίας πρῶτα καὶ τῆς Χίου ὕστερα στὶς ἡμέρες τῆς ποιμαντορίας του. Καὶ θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ πῇ, χωρὶς ὑπερβολή, ὅτι χάρι τὸν Ποιμνῶρχη τους ἀπέκτησαν αἴγλη καὶ ἀκτινοβολία στὸν εὐρύτερο ἐκκλησιαστικὸ χῶρο. Στὴν προσωπικότητα καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν δράση τοῦ μακαριστοῦ Ἱεράρχου βοήθησε πανηγυρικὴ ἐφαρμογὴ ὁ ὠραῖος λόγος τοῦ Μεγάλου Βασιλείου: «Ἔστω ἐπίσκοπος, μὴ ἐκ τοῦ τόπου σεμνυνόμενος, ἀλλὰ τὸν τόπον σεμνύνων ἀφ' ἑαυτοῦ. Ὅντως γὰρ μέγαν ἐστὶν οὐ τοῖς μεγάλοις μόνον ἀρκεῖν, ἀλλὰ καὶ τὰ μικρὰ μεγάλα ποιεῖν τῇ ἑαυτοῦ δυνάμει»².

Θὰ ἦταν παράλειψη, μιλώντας γιὰ τὸ ἐκκλησιαστικὸ ἔργο τοῦ Παντελεήμονος Φωστίνη, νὰ μὴν ἀναφέρουμε τὴν εὐρύτερη προσφορά του στὴν Ἐκκλησία, ὅπως τὴν σημαντικὴ συμβολή του ὡς Συνοδικοῦ Συνέδρου καὶ ὡς μέλους Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν στὴν ἐπίλυση καὶ προώθηση σπουδαίων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων καὶ κυρίως τὴν συμβολή του στὴν ὁργάνωση καὶ ἀνάπτυξη τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τοῦ μοναδικοῦ τούτου Ἱεραποστολικοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας μας, πρὸς τὸν ὁποῖο ὁ ἀείμνηστος Ἱεράρχης ἔτρεφε ἀπειρὴ ἀγάπη καὶ βαθεῖα ἐκτίμηση.

Ἐξ ἴσου μεγάλο πρὸς τὸ ἐκκλησιαστικὸ ὑπῆρξε καὶ τὸ ἔθνικὸ ἔργο τοῦ Μητροπολίτου Παντελεήμονος. Ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Ἑλλάδα ἦταν οἱ δύο κεντρικοὶ ἄξονες γύρω ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐστρέφοντο οἱ σκέψεις, οἱ

2. Μ. Βασίλειος Β.Ε.Π. τ. 55, σ. 130, 12-15.

φροντίδες, οἱ δραστηριότητες, οἱ ἀγῶνες του. Σὲ δλους τοὺς ἀπελευθερωτικούς καὶ ἀμυντικούς πολέμους τῆς Πατρίδας μας κατὰ τὸν τρέχοντα αἰῶνα ἔδωσε τὸ «παρών». Αὐθόρμητα, ἐθελοντικά. Ὡς στρατιωτικός Ἱερεὺς ἔλαβε μέρος στοὺς Μακεδονικούς καὶ Βαλκανικούς πολέμους καὶ μπήκε ἀνάμεσα στοὺς πρώτους, μαζί με τὰ νικηφόρα ἑλληνικά στρατεύματα στὴν ἐλεύθερη Θεσσαλονίκη. Κατὰ τὸν Α' Παγκόσμιο πόλεμο ἔφθασε μαζί με τὸν ἑλληνικὸ στρατὸ ὡς τὴν Οὐκρανία. Παρὼν στὸ στρατιωτικὸ μέτωπο καὶ κατὰ τὴν μικρασιατικὴν καταστροφή. Κατὰ τὸν Ἑλληνοϊταλικὸ πόλεμο τοῦ 1940, Μητροπολίτης τότε Καρυστίας, βρίσκεται πάλι στὴν πρώτη γραμμὴ τοῦ μετώπου, κοντὰ στοὺς Ἑλληνες μαχητὲς τῆς Πίνδου καὶ τῆς Ἀλβανίας. Φθάνει ὡς τὴν Βόρειο Ἡπειρο, παρενοϊσκεται στὴν ἀπελευθέρωση τῆς Κορυθαίας. Ἡ παρουσία του στὸ στρατιωτικὸ μέτωπο, εἴτε ὡς στρατιωτικὸ Ἱερεὺς, εἴτε ὡς Μητροπολίτου, εἶναι εὐεργετικὴ γιὰ τὰ στρατευμένα παιδιά τῆς Ἑλλάδος. Τὰ ἐμψυχώνει με τὸν γλαφυρὸ καὶ ἐνθουσιώδη λόγο του, τὰ συγκινεῖ, τὰ ἐνθουσιάζει, ἀναπτειώνει τὸ ἀγωνιστικὸ τους φρόνημα, τὰ κάνει νὰ ὁμοῦν ἀκάθεκτα στὴ μάχη καὶ στὴ νίκη. Λειτουργεῖ μέσα στὰ στρατόπεδα, πάνω στὰ βουνά, στὸ ἵπαιθρο, σὲ ἐξωκκλήσια, σὲ σπηλιές. Μεταδίδει τὴν θεϊκὴ χάρη, εὐλογεῖ καὶ ἀγιάζει τοὺς μαχητὲς, δέχεται τὴν ἐξομολόγησή τους, ἀκούει τὰ προβλήματα τους, συμμετέχει στὶς κακουχίες τους, γλυκαίνει τοὺς πόνοους τῶν πληρωμένων, διαβάζει με δακρυσμένα μάτια τὶς ἐξόδιες εὐχὲς στοὺς νεκρούς.

Κατὰ τὴν γερμανικὴ Κατοχὴ τῆς Πατρίδας μας γίνεται ἡ ψυχὴ τῆς Ἑθνικῆς Ἀντίστασης στὴν Καρυστία καὶ σὲ δλόκληρη τὴν Εὐβοία. Με κίνδυνο τῆς ζωῆς του φουγαδεύει στὴ Μέση Ἀνατολὴ καταδιωκόμενους ἀπὸ τὸν κατακτητὴ καὶ αἰχμαλώτους, περιθάλλει τοὺς Πρόδρομοι τῶν Συμμάχων, κρύβει καὶ διακινεῖ πολεμοφόδια, ἀσπράματα καὶ τρόφιμα γιὰ τὴν Ἀντίσταση. Ὅταν τούτη ἡ οἰκονόμηνη δραστηριότητά του γίνεται ἀντιληπτὴ ἀπὸ τοὺς γερμανοὺς κατακτητὲς ἀναγκάζεται νὰ ἀποχωρισθῇ τὸ ἀγαπημένο ποιμνιὸ του καὶ νὰ φουγαδευθῇ στὴ Μέση Ἀνατολή, ὅπου συνεχίζει τὴν ἡρωικὴ ἔθνικὴ δράση του κοντὰ στὴν ξεσητεμένη ἑλληνικὴ Κυβέρνηση καὶ τὸν Ἑθνικὸ Στρατό. Ὀνομάζεται Ἀρχιερεὺς τῶν Ἑλληνικῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καὶ με τὴν ιδιότητά του αὐτὴ περιοδεύει σὲ ὅλα τὰ ἑλληνικὰ στρατόπεδα τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καὶ τῆς Ἀφρικῆς, φθάνει ὡς τὰ βάρη τῆς ἐρήμου, ἐμψυχώνει, παρηγορεῖ, συμφιλιώνει, ἐνθουσιάζει με τὴν ἀπαράμιλλη δύναμη τοῦ λόγου του τοὺς ξεσητεμένους μαχητὲς καὶ διατηρεῖ μέσα τους ἀσβηστη τὴν ἀγάπη του καὶ τὴ νοσταλγία γιὰ τὴν σκλαβωμένη τους Πατρίδα. Κατὰ τὸν Ἐμφύλιο πόλεμο, Μητροπολίτης Χίου τώρα, περιοδεύει σὲ ὅλα τὰ χωριά τοῦ νησιοῦ, ἀκόμα καὶ τὰ πιδ μακρονὰ καὶ δυσπρόσιτα, ἀνηφώντας τὴ ζωὴ του, καὶ με τὰ φλογερὰ πατριωτικὰ κηρύγματά του προσπαθεῖ νὰ ἐνώση τὶς ἀντιμαχόμενες παρατάξεις καὶ νὰ κρατήση ἀκαμαῖο τὸ ἔθνικὸ φρόνημα τοῦ λαοῦ.

Συμβολικὴ ἀναγνώριση τῆς ἀνεκτίμητης προσ-

φορᾶς του πρὸς τὸ Ἔθνος ἦταν τὰ πολλὰ πολεμικὰ παρῶσημα ποὺ στόλιζαν τὸ στήθος του, καλύπτοντας, ἀλλοίμονο, τὶς βαθειὲς πληγές, ποὺ σὲ πολλὲς περιπτώσεις ἦταν ἡ ἀντίδοση αὐτῆς τῆς προσφορᾶς.

Ἀνθρωπος με μεγάλη καρδιά, γεμάτη ἀπὸ ἀγάπη πρὸς ὄλους, φίλους καὶ ἐχθρούς, ὁ ἀείμνηστος Ἱερόαρχης, δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ σταθῇ ἀδιάφορος μπροστὰ στὸν πόνο καὶ τὰ ποικίλα προβλήματα τῶν ἀνθρώπων. Ἀπὸ τὰ πρώτα βήματα τῆς ζωῆς καὶ τῆς σταδιοδρομίας του ἔσκυψε με στοργὴ πάνω ἀπὸ τὸν ἀνθρώπινο πόνο καὶ κατώρθωσε νὰ ἐπιτελέσῃ ἀξίολογο κοινωνικὸ καὶ φιλανθρωπικὸ ἔργο. Ἰδρυσε Νοσοκομεία, Ὀρφανοτροφεία, Οἰκοτροφεία, Συσσίτια, Κατασκηνώσεις. Σ' ὅλα αὐτὰ τὰ Ἰδρύματα ἔδινε ὄχι μόνο τὶς προσωπικὲς ἀποδοχές του, ἀλλὰ τὴν ἴδια του τὴν ψυχὴ. Θὰ ἔλεγα πὼς συγκαταλέγεται ἀνάμεσα στοὺς πρωτοπόρους τῆς οργανωμένης καὶ συστηματικῆς φιλανθρωπίας καὶ κοινωνικῆς πρόνοιας στὸν ἑλληνικὸ χῶρο. Πολὺ πρὶν ἀπὸ τὴν κρατικὴ μέριμνα γιὰ τοὺς ἀναξιοπαθοῦντας, ἡ Ἐκκλησία με χαρισματικὸς λειτουργοὺς τῆς, ὅπως ὁ Φωστίνης, προσεῖλκυσε εὐεργέτες, ἔκτισε Ἰδρύματα, ἐπιστρατεύσε ἐθελοντὲς καὶ ἀγκάλιασε συστηματικὰ καὶ ἀποτελεσματικὰ τὰ προβλήματα τῶν (ταπεινῶν καὶ καταφρονημένων). Ἀναρίθμητοι εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ εὐεργετήθηκαν ἀπὸ τὸν μακαριστὸ Ἱερόαρχη. Ἐκεῖνοι ποὺ βοήθησαν περίθαλψη καὶ στοργὴ στὰ Ἰδρύματά του. Ἐκεῖνοι ποὺ σπούδασαν με δικά του ἔξοδα. Ἀπὸ τὸ Ὀρφανοτροφεῖο τῆς Κύμης καὶ ἀπὸ τὰ Οἰκοτροφεία του τῆς Χίου καὶ τῶν Ἀθηνῶν βγήκε στρατιὰ δλόκληρη λαμπρῶν ἐπιστημόνων, θεολόγων, νομικῶν, γιαιτρῶν, ἀρχιτεκτόνων, γεωπόνων, ἐκπαιδευτικῶν καὶ ἄλλων, ποὺ εἶναι σήμερα ἐπίλεκτα στελέχη τῆς κοινωνίας τῆς Χώρας μας καὶ συμβάλλουν στὴν ἀνάπτυξη καὶ τὴν πρόδοό της με τὴν τίμια ἐργασία καὶ τὶς ἐπιστημονικὲς ἐπιδόσεις τους, ἀλλὰ καὶ με τὸ ὑψηλὸ ἦθος τους καὶ τὸν ἀνθρωπισμὸ τους. Ἐπιγραμματικὰ θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε, ἐπαναλαμβάνοντας τὰ λόγια Ἀποστολικοῦ Πατρός, ὅτι ὁ ἀείμνηστος Γέροντας σὲ ὅλη τὴ ζωὴ του ὑπεβλήθη σὲ κόπους καὶ θυσίες (τοῖς μὲν ὀφρανοῖς παρεχῶν τὰ γονεῖν, ταῖς δὲ χήραις τὰ ἀνδρῶν, τοῖς ἀκαμαῖοις τοὺς γάμους, τεχνίτη ἔργον, ἀδρανεῖ ἔλεος, ξένοις στέγος, πεινώσων, ψωμόν, διψῶσι ποτόν, γυμνοῖς ἐνδυμα, νοσοῦσι θεάν, φυλακίταις βοήθειαν)³. Ἀπὸ αὐτὸ τὸν κόσμον ἔφυγε φτωχός, πᾶμφτωχος, ἀλλὰ πλούσιος σὲ ἔργα ἀγάπης καὶ κοινωνικῆς πνοῆς.

Πρὶν τελειώσουμε αὐτὴ τὴν σύντομη καὶ εὐλαβικὴ ἀναπόληση τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ, ἔθνικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἔργου τοῦ μακαριστοῦ Γέροντός μας, πρέπει νὰ θυμηθοῦμε καὶ τὸ πλούσιο συγγραφικὸ ἔργο του. Μέσα στὰ πολλὰ καὶ ποικίλα καθήκοντα καὶ στὶς μεγάλες ὑποχρεώσεις του πάντα εὐρίσκει τὸν χρόνο καὶ τὴν δύναμη νὰ γράφῃ. Ἀκούραστος, ἀληθινὰ «χαλκέντερος», ἔγραφε συνεχῶς. Ἀκόμη καὶ στὸ κρεβάτι

3. Διαταγαὶ Ἀποστόλων, διὰ Κλήμεντος, Δ' Π, 1.

ΚΑΝΟΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

Υποβάλλω, σύμφωνα με την επιθυμία της Γ. Συνόδου της Ιεραρχίας, την ευσύνοπτη κανονική αξιολόγηση των πρόσθετων διατάξεων του νομοσχεδίου, που αναφέρονται στο αυτό διοικητικό της Εκκλησίας, αφού οι διατάξεις του πρώτου σχεδίου για τη μοναστηριακή περιουσία αντιμετωπίστηκαν θετικά με απόφαση της Γ. Συνόδου της Ιεραρχίας (Οκτώβριος 1986). Ως κριτήριο για τη θεμελίωση της θέσεως αυτής ἐτέθησαν κυρίως οι θεμελιώδεις για το θέμα ι. κανόνες των Οικουμενικών Συνόδων και η ἐγγύτερη στην αποστολική εποχή διδασκαλία της Εκκλησίας για τη θέση του ἐπισκόπου στην τοπική Ἐκκλησία:

1. Ὁ 12 κανόνας της Ζ' Οικουμενικῆς συνόδου ἀπαγορεύει αὐστηρὰ ἔχει μόνον τὴ δωρεά, ἀλλὰ καὶ τὴν πώληση ἐκκλησιαστικῆς ἢ μοναστηριακῆς περιουσίας σὲ κοσμικοὺς ἄρχοντες μετὰ τὴν χαρακτη-

ριστική γιατὸ θέμα διατύπωση: «Ἐἰ δὲ προφασίζονται ζημίαν ἐμποιεῖν καὶ μηδὲν πρὸς ὄνησιν τυγχάνειν τὸν ἄγρον, μηδ' οὕτω τοῖς κατὰ τόπον ἄρχουσιν ἐκδιδόναι τὸν τόπον, ἀλλὰ κληρικοῖς ἢ γεωργοῖς. Ἐἰ δὲ πανουργία πονηρᾶ χρήσονται καὶ ἐκ τοῦ κληρικοῦ ἢ τοῦ γεωργοῦ ὠνήσεται ἄρχων τὸν ἄγρον, καὶ οὕτως ἄκυρον εἶναι τὴν πρᾶσιν καὶ ἀποκαθίστασθαι τῷ ἐπισκοπεῖν ἢ τῷ μοναστηρίῳ. Καὶ ὁ ἐπίσκοπος ἢ ὁ ἡγούμενος, τοῦτο ποιῶν, ἐκδιωχθήτω... ὡς διασκορπίζοντες κακῶς, ἀοὺ συνήγαγον» (ΠΑΛΛΗ - ΠΟΤΑΗ, Σύνταγμα, II, 592 κ.ἑξ.).

Βασικὸ κριτήριο γιατὴν ἐριμνησία τοῦ νομοσχεδίου εἶναι οἱ διατάξεις γιατὴ σύνθεση, τὴ συγκρότηση καὶ τὴς ἀρμοδιότητες τοῦ ΟΔΕΠ, οἱ ὁποῖες διαποτίζουν τὸ περιεχόμενον καὶ κάθε ἐπὶ μέρους διάταξη τοῦ νομοσχεδίου. Τὸ Κεντρικὸ Διοικητικὸ Συμβούλιον (ΚΔΣ) τοῦ ΟΔΕΠ, διορίζει τὰ κατὰ πλειο-

τῆς ἀρρώστιας του, ἀκόμα καὶ λίγες ἡμέρες πρὶν τὸ θάνατό του. Πάνω ἀπὸ τριάντα βιβλία ἐποικοδομητικοῦ καὶ ἐθνικοῦ περιεχομένου εἶναι ὁ ὠραίος καρπὸς τῆς γόνιμης καὶ γλαφυρᾶς γραφίδας του. Ἐπὶ δεκαετηρίδες ἀρθρογραφοῦσε κάθε Κυριακὴ σὲ ἀθηναϊκὴς καὶ ἐπαρχιακὴς ἐφημερίδες καὶ ὅλα σχεδὸν τὰ ἑλληνικὰ ἐκκλησιαστικὰ περιοδικὰ φιλοξενούσαν κατὰ καιροὺς κείμενά του. Ἦταν ἀνεξάντλητη ἢ ἐμπνευσή του, σοφὴ καὶ διδακτικὴ οἱ παρατηρήσεις του πάνω στὴν τρέχουσα ἐπικαιρότητα, τερπνὸς καὶ μαζὶ ἐποικοδομητικὸς ὁ λόγος του. Τὰ ἄρθρα του ἐδιαβάζοντο μετὰ ἀπληστία καὶ εὐρισκαν μεγάλη ἀπήχηση σὲ ἀναγνωστικὸ κοινὸ. Πολλὰ ἀπὸ τὰ κείμενά του ἀποτελοῦν πρότυπα γραπτῶν κηρυκτικῶν λόγων, γεμάτα λυρισμὸ, λογοτεχνικὴ χάρις, παραστατικὴ ἀλήθεια, ἀλλὰ καὶ θεολογικὴ γνώση.

Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχες, προσφιλεῖς συμπεριβύτεροι, πιστὴ καὶ εὐλογημένη λαὸ τοῦ Κυρίου, αὐτὸ ὑπῆρξε ἐπιγραμματικὰ τὸ ἔργο τοῦ αἰδίδιμου Μητροπολίτου Χίου Παντελεήμονος Φωστίνης, τοῦ ὁποῖου πρὶν ἀπὸ εἰκοσιπέντε χρόνια (τὸ σῶμα ἐν εἰρήνῃ ἐτάφη, τὸ δὲ ὄνομα — ἀξίως καὶ δικαίως — ζῆ εἰς γενεάς). Ἡ ἀγνή ψυχὴ του πετᾶ τούτη τὴν ἱερὴ στιγμή πάνω ἀπὸ τὸ φορικτὸ Θυσιαστήριον καὶ ἐνώνει τὴν προσευχὴ τῆς μετὰ τὴ δικῆς μας. Ἡ φωτεινὴ μορφή του ὑψώνεται ἐπιβλητικὴ μπροστὰ μας καὶ γίνεται γιατὸ μᾶς φάρος ὁδηγητικὸς. Ἄν ἀναπολήσαμε τὸ ἔργο του, ἂν ἀναθεωρήσαμε, κατὰ τὸν ἀποστολικὸν λόγο, (τὴν ἐκβασιν τῆς ἀναστροφῆς του)⁴, εἶναι κυρίως γιατὸ νὰ μιμηθοῦμε τὴν πίστη καὶ τὴν ἀγάπην του, τὸ ἐκκλησιαστικὸν του φρόνημα, τὴν ἀγωνιστικότητά του. Οἱ καιροὶ εἶναι ὅσο ποτὲ ἄλλοτε κρίσιμοι καὶ πικροὶ γιατὸ

τὴν Ἐκκλησία, γιατὸ λαὸ τῆς καὶ κυρίως γιατὸ τοὺς ποιμένες τῆς. Στὸ πρόσωπον τῶν ἐκκλησιαστικῶν ποιμένων βραβεύει καὶ πάλι ἐφαρμογὴ ὁ ἀρχαῖος λόγος: «Κινδυνεύουσιν ὅσοι τυγχάνουσιν ὁρθῶς ἀπτόμενοι ποιμαντορίας λεληθέναι τοὺς ἄλλους, ὅτι οὐδὲν ἄλλο αὐτοῖς ἐπιτηδεύουσιν ἢ ἀποθνήσκουν τε καὶ τεθνάναι»⁵. Θὰ χρεωσθοῦν ἄγωνες καὶ θυσίαι ἀπὸ ἄλλους μας, ἀπὸ τὸν ἱερὸν Κλήρον καὶ ἀπὸ τὸν εὐσεβῆ Λαόν, γιατὸ νὰ διατηρηθῆ ἡ Ἐκκλησία ζωντανὴ καὶ ἐλεύθερη ἀπὸ κάθε ξένη πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὴν ἀποστολή τῆς παρέμβαση, ἀπὸ ὅπου καὶ ἂν προέρχεται. Σήμερα περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ χρειάζεται νὰ μείνουμε ἀσυμβίβαστοι μπροστὰ στὴς πιέσεις, ἀνυποχώρητοι μπροστὰ στὴς ἀπειλὴς τῶν ἰσχυρῶν τῆς ἡμέρας καὶ νὰ δραστηριοποιήσουμε τὸ «πνεῦμα δυνάμεως»⁶, μετὰ τὸ ὁποῖο μᾶς ἔχει προικίσει ὁ Θεός. Ὅσοι καὶ ἂν εἶναι οἱ δυσκολίες καὶ οἱ δοκιμασίες, ὅση καὶ ἂν εἶναι ἡ κοσμικὴ ἰσχύς, στὸ τέλος θὰ νικήσουμε καὶ θὰ δικαιωθοῦμε. «Οὐδὲν γὰρ Ἐκκλησίας δυνατώτερον», κατὰ τὴν ὠραία διατύπωση τοῦ Ἱεροῦ Χρυσοστόμου. Ἡ σεπτὴ μορφή τοῦ ἀγωνιστοῦ Ἱεράρχου, ποὺ σήμερα θυμόμαστε καὶ τιμοῦμε, αὐτὸ ἀκριβῶς ζητεῖ ἀπὸ μᾶς. Νὰ σταθοῦμε ὁρθοὶ καὶ ἀλύγιστοι στὴν ἴδια ἀγωνιστικὴ ἐπαλξὴ ποὺ στάθηκε καὶ ἐκεῖνος. Νὰ πάρομε ἀπὸ τὰ χέρια του τὴν σκντάλη τῆς πνευματικῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς δράσεως καὶ νὰ τὴν ἀνεβάσουμε ψηλότερα καὶ νὰ τὴν πᾶμε πρὸς μακριά. Ἄν τὸ κάνουμε, αὐτὸ θὰ εἶναι τὸ εὐλαβικώτερον μνημόσυνόν του, τὸ ὠραιότερον κερὶ στὴ μνήμη του.

† Ὁ Ζακύνθου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

4. Ἐβρ. ιγ' 7.

5. P.G. 52,429.

6. Β' Τιμῶν. α' 7.

ψηφία από τον Υπουργό Παιδείας και μετασχηματίζεται από εκκλησιαστικό σε καθαρά κρατικό φορέα, γι' αυτό και η συγκρότησή του και η λειτουργία του καθορίζονται ουσιαστικά με αποφάσεις του Υπουργού Παιδείας και με Προεδρικά Διατάγματα. Ο κρατικός πλέον φορέας του Κ.Δ.Σ. του ΟΔΕΠ:

α) αναλαμβάνει «αὐτοδικαίως» τήν «ἀποκλειστική διοίκηση, διαχείριση και εκπροσώπηση δλόκληρης τῆς ἀκίνητης περιουσίας τῶν Ἱερῶν Μονῶν, ὡς πρὸς τὴν ὁποία νομιμοποιεῖται πλέον ἐνεργητικῶς και παθητικῶς» (ἄρθρο 1, παράγρ. 1).

β) ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μεταδιδάσῃ στὸ Ἑλληνικὸ Δημόσιο κατὰ κυριότητα ἢ και γιὰ ἀξιοποίηση τὸ σύνολο τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας, με μόνη ἐξαιρέση τίς ρυθμίσεις γιὰ τὴν περιβαλλοντολογικὴ προστασία τῆς Ἱ. Μονῆς και τὴν ἐπιδίωση τῶν ἐγκαταδιούντων σὲ αὐτὴ μοναχῶν.

γ) ἀποκτὰ τὸ δικαίωμα νὰ ἀναλαμβάνῃ τὴν «ἀξιοποίηση ἢ περαιτέρω ἀξιοποίηση» ὄλων τῶν ἐκκλησιαστικῶν νομικῶν προσώπων τοῦ ἄρθρου 1 παράγρ. 4 τοῦ ν. 590) 1977, ἤτοι ὄλων τῶν Μητροπόλεων, τῶν ἐνοριῶν, τοῦ ΤΑΚΕ, τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, τοῦ Διορθόδοξου Κέντρου, τῶν Φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων κ.λπ..

Τὸ νομοσχέδιο πραγματοποιεῖ οὐσιαστικὰ εἴτε κατὰ κυριότητα ἢ και μετὰ τὴ διαδικασία τῆς ἀξιοποίησης τὴν προδευτική, ἄμεση ἢ ἔμμεση, μετὰ βίβαση τοῦ συνόλου τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, ἤτοι:

α) δλόκληρης τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας εἴτε αὐτὴ θεωρεῖται μονομερῶς διακατεχόμενη, εἴτε ἀνήκει ἀποδεδειγμένα στὴν κυριότητα τῶν μοναστηριῶν, ἀφοῦ «ἀπὸ τὴν ἐναρξὴ τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου αὐτοῦ περιέρχεται αὐτοδικαίως στὸν Ὄργανισμὸ Διοίκησης τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Περιουσίας (Ο.Δ.Ε.Π.) ἢ ἀποκλειστικὴ διοίκηση, διαχείριση και ἐκπροσώπηση δλόκληρης τῆς ἀκίνητης περιουσίας τῶν Ἱερῶν Μονῶν, ὡς πρὸς τὴν ὁποία νομιμοποιεῖται πλέον ἐνεργητικῶς και παθητικῶς...» (ἄρθρο 1, παράγρ. 1). Μετὰ τὸ ἄρθρο 2 παράγρ. 2 τοῦ νομοσχεδίου «Μέσα σὲ προθεσμία ἑξὶ μηνῶν ἀπὸ τὴν ἐναρξὴ τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου αὐτοῦ ὁ Ο.Δ.Ε.Π. και οἱ Ο.Δ.Μ.Π. μπόροῦν νὰ μετὰβιβάσουν πρὸς τὸ Ἑλληνικὸ Δημόσιο με σύμβαση... τὴν κυριότητα τῆς κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἔννοια ἀκίνητης μοναστηριακῆς περιουσίας...». Ο.Δ.Ε.Π. λοιπὸν ὀφείλει νὰ ἀποδώσῃ στὸ Ἑλληνικὸ Δημόσιο ὄχι μόνον τὴ θεωρούμενη ὡς διακατεχόμενη ἀπὸ τίς Μονές περιουσία, ἀλλὰ και τὴν ἀποδεδειγμένη κατὰ κυριότητα ἰδιοκτησία τῶν Μονῶν, γι' αὐτὸ και περιττεύουν οὐσιαστικὰ οἱ ρυθμίσεις τοῦ ἄρθρου 3 γιὰ τὴν ἀπόδειξη τῆς κυριότητας τῆς Μονῆς, οἱ ὁποῖες ἀποτελοῦσαν τὴν ὀρθὴ σπονδυλικὴ στήλη τοῦ πρώτου νομοσχεδίου.

δ) δλόκληρης τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας τουλάχιστον τῶν Μητροπόλεων και τῶν ἐνοριῶν μετὰ τὴ διαδικασία τῆς «ἀξιοποίησης ἢ περαιτέρω ἀξιοποίησης» τῆς, ἀφοῦ τὸ νομοσχέδιο προβλέπει μετὰ τὸ ἄρθρο 8 νὰ ἐσὺνθεσῇ μετὰ λαϊκιστικὰ κριτήρια ὄχι μόνον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων τῶν ἐνοριῶν ἀλλὰ και τῶν Μητροπόλεων, τὰ ὁποῖα μποροῦν νὰ ἀποφασίσουν τὴν ἀνάθεση τῆς ἀξιοποίησης τῆς περιουσίας τῆς Μητροπόλεως ἢ τῆς Ἐνορίας στὸν Ο.Δ.Ε.Π. ἢ σὲ ἄλλο δημόσιο φορέα ἢ και Ὄργανισμὸ Τοπικῆς Αὐτοδιοίκησης.

Τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια τῶν ἐνοριῶν και τὰ Μητροπολιτικὰ Συμβούλια τῶν Μητροπόλεων μετὰ τὴν ὀριζόμενη ἀπὸ τὸ νομοσχέδιο σύνοψη (ἄρθρα 7 και 8) ὀποκαθιστοῦν τὸν Μητροπολίτη ὡς ἀποκλειστικὸ ὀπεῦθον στὴ διοίκηση και τὴ διαχείριση τῆς περιουσίας τῆς Μητροπόλεως και τῶν ἐνοριῶν τῆς και τὸν περιορίζουν στὴν ἀπλή, ἀπρόσωπη και ὀριζόντια συλλογικὴ εὐθύνη τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, ποῦ συγκροτεῖται ἀπὸ τὸν Νομάρχη.

Οἱ ρυθμίσεις αὐτῆς τοῦ νομοσχεδίου ὀρίσκονται σὲ πλήρη ἀντίθεση ὄχι μόνον πρὸς τὴν κανονικὴ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν προσωπικὴ εὐθύνη τοῦ Μητροπολίτη στὴ διοίκηση και τὴ διαχείριση τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας τῆς Μητροπόλεως και τῶν ἐνοριῶν τῆς, ἀλλὰ και πρὸς τὴ δογματικὴν ὀιδασκαλίαν τῆς Ὄρθοδόξου Ἐκκλησίας γιὰ τὴ θέση τοῦ ἐπισκόπου στὴ συγκρότηση και τὴ λειτουργία τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας.

2. Βασικὴ ἀρχὴ στὴ διοίκηση και τὴ διαχείριση τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας ὀπῆρξε ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴ θέση τοῦ ἐπισκόπου στὴν τοπικὴ Ἐκκλησία. Ἡ διδασκαλία αὐτὴ, σύμφωνα μετὰ τὴν ὁποία ὁ Ἐπίσκοπος εἶναι ἡ ὀρατὴ κεφαλὴ τοῦ ὄλου ἐκκλησιαστικοῦ σώματος τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, ἀποτελεῖ κατὰστατικὴ δάση τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησιολογίας και ἀμετακίνητη δογματικὴ ἀρχὴ γιὰ τὴν ἴδια τὴν ταυτότητα τῆς Ὄρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἡ συγκρότηση τοῦ ὄλου σώματος τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἐπισκοποκεντρικὴ ἤδη ἀπὸ τὴν πρώιμη μεταποστολικὴ ἐποχὴ και διώνεται στὴν πληρότητά της κατὰ τὴν τέλεση τῆς θείας εὐχαριστίας. Ὄ Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος († 107) καταγράφει τὴ συνείδηση τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως, σύμφωνα μετὰ τὴν ὁποία ὁ ἐπίσκοπος εἶναι ὁ «τύπος Θεοῦ» και ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Χριστοῦ στὴν τοπικὴ Ἐκκλησία, γι' αὐτὸ και εἶναι ἡ κεφαλὴ και ἡ ἔκφραση τῆς ἐνότητος τοῦ ὀργανικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐξαιρετικὴ αὐτὴ θέση τοῦ ἐπισκόπου στὴν τοπικὴ Ἐκκλησία εἶναι βασικὸ στοιχεῖο τῆς δομῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἰδιαίτερα δὲ τῆς Ὄρθοδόξου Ἐκκλησίας. ὸπό τὸ πνεῦμα αὐτὸ ὁ Ἰγνάτιος τονίζει ὀτι «εἰς τιμὴν ἐκείνου τοῦ θελήσαντος ἡμᾶς, πρέπον ἐστὶν ὀπακοῦεἶν (τῷ ἐπισκόπῳ) κατὰ μῆδεν

μίας υπόκρισης' ἐπει οὐχὶ τὸν ἐπίσκοπον τοῦτον τὸν βλεπόμενον πλανᾷ τις, ἀλλὰ τὸν ἀόρατον παραλογίζεται» (Μαγν., 3,2), ἀφοῦ «πάντα... ὄν πέμπει ὁ οἰκοδεσπότης εἰς ἰδίαν οἰκονομίαν, οὕτω δεῖ ἡμᾶς αὐτὸν δέχεσθαι ὡς αὐτὸν τὸν πέμφαντα» (Ἐφεσ. 4,1).

Ἡ ἐπισκοποκεντρικὴ αὐτὴ ἐνότητα τοῦ ὅλου σώματος τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, θεμελιώδης δογματικὴ διδασκαλία τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, προσδιορίζει καὶ τὸ θεολογικὸ περιεχόμενον τῆς ἐντολῆς τοῦ Ἰγνατίου, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία οἱ πιστοὶ πρέπει νὰ ὑποτάσσονται «τῷ ἐπισκόπῳ... ὡς Ἰησοῦ Χριστῷ» (Τραλλ., 2,1), γιατί «ὅσοι... Θεοῦ εἰσι καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὗτοι μετὰ τοῦ ἐπισκόπου εἰσὶν» (Φιλαδ. 3,1). Ἡ ἐννοια τῆς ὑποταγῆς αὐτῆς εἶναι ἐννοια λειτουργικῆ τῶν μελῶν τοῦ ἐνὸς ὀργανικοῦ σώματος πρὸς ἀλλήλα καὶ πρὸς τὴν ὀρατὴν κεφαλὴν του, γιατί ὅπως «ὁ Κύριος ἄνευ Πατρὸς οὐδὲν ἐποίησεν, ἡνωμένος ὢν, οὔτε δι' ἑαυτοῦ οὔτε διὰ τῶν ἀποστόλων· οὕτω καὶ ὁμοίως ἄνευ τοῦ ἐπισκόπου καὶ τῶν πρεσβυτέρων μηδὲν πράσσειε... (Μαγν. 7,2). Στὰ πλαίσια τῆς λειτουργικῆς αὐτῆς ἐνότητας τοῦ ἐνὸς ἐκκλησιαστικοῦ σώματος ὁ Ἰγνατίος παραγγέλλει: «ὑποτάγητε τῷ ἐπισκόπῳ καὶ ἀλλήλοις, ὡς ὁ Χριστὸς τῷ Πατρὶ κατὰ σάρκα, καὶ οἱ ἀπόστολοι τῷ Χριστῷ καὶ τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Πνεύματι· ἵνα ἡ ἔνωσις ἡ σαρκικὴ καὶ πνευματικὴ...» (Μαγν. 1. 3,2), γιατί μόνο ὅταν οἱ πιστοὶ «τῷ ἐπισκόπῳ ὑποτάσσησθε ὡς Ἰησοῦ Χριστῷ, φαίνεσθε μοι οὐ κατὰ ἀνθρώπου ζῶντες, ἀλλὰ κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν» (Τραλλ., 2,1). Ἡ πνευματικὴ καὶ λειτουργικὴ αὐτὴ σχέση τῶν μελῶν τοῦ ἐνὸς ὀργανικοῦ σώματος Χριστοῦ κάθε τοπικῆς Ἐκκλησίας συντονίζεται καὶ ἐνεργοποιεῖται ἀπὸ τὴν ὀρατὴν κεφαλὴν τῆς, τὸν ἐπίσκοπο, γι' αὐτὸ καὶ, κατὰ τὸν Ἰγνατίο, «ὁ ἄν ἐκείνος δοκιμάσῃ, τοῦτο καὶ τῷ Θεῷ εὐάρεστον», ἐνώ «ὁ λάθρα ἐπίσκοπου τι πράσσωγ, τῷ διαδόλῳ λατρεύει» (Σμυρν. 9,1). Ὑπὸ τὸ πνεῦμα αὐτὸ τῆς ὀργανικῆς, πνευματικῆς καὶ λειτουργικῆς ἐνότητας κλήρου καὶ λαοῦ στὸ σῶμα τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας κατανοεῖται πληρέστερα καὶ ἡ κλασσικὴ διατύπωση τοῦ Ἰγνατίου, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία «ὅπου ἄν φανῇ ὁ ἐπίσκοπος, ἐκεῖ καὶ τὸ πλῆθος ἔστω· ὥσπερ, ὅπου ἄν ᾖ Χριστός, ἐκεῖ ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία» (Σμυρν. 8,2).

3. Ἡ θεολογία αὐτὴ τοῦ Ἰγνατίου γιὰ τὸ ἐπισκοπικὸ ἀξίωμα καὶ τὴν λειτουργία του στὴν τοπικὴ Ἐκκλησία ὑπῆρξε ἡ καταστατικὴ βάση τῆς ὅλης πατερικῆς καὶ κανονικῆς παραδόσεως γιὰ τὴ συγκρότηση καὶ τὴν λειτουργία τοῦ σώματος τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, ὁποιαδήποτε δὲ ἀνατροπὴ αὐτῆς τῆς σχέσεως κλήρου καὶ λαοῦ καταργεῖ τὴν ἰδίαν τὴν ἐννοια τοῦ ἐνὸς σώματος τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι λοιπὸν εὐνόητο διὰ ὁποιαδήποτε τὰ

ση αὐτονομίσεως τῶν μελῶν τοῦ ἐνὸς σώματος, ἢτοι τῆς κεφαλῆς ἀπὸ τὰ λοιπὰ μέλη ἢ τῶν μελῶν ἀπὸ τὴν κεφαλὴν, καταλύει τὴν ἰδίαν τὴν ὀργανικὴ καὶ τὴν λειτουργικὴ ἐνότητα τοῦ ἐνὸς σώματος τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἱερός Χρυσόστομος τονίζει σχετικᾶ: «πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ ἐνὸς, πολλὰ ὄντα, ἐν ἑστὶ σῶμα... οὐδὲν γὰρ αὐτῷ καθ' ἑαυτὸ σῶμα δύναται ποιεῖν, ἀλλ' ὁμοίως ἕκαστον λείπεται εἰς τὸ ποιεῖν σῶμα. Ὅταν γὰρ τὰ πολλὰ ἐν γίνηται, τότε ἐστὶν ἐν σῶμα...» (Ρ.Γ. 61,249).

Τὸ νομοσχέδιο εἰσάγει ξένα κριτήρια πρὸς τὴν ἀποστολικὴ καὶ πατερικὴ αὐτὴ παράδοση, ἢ ὁποία εἶναι θεμελιώδης διδασκαλία γιὰ τὴν φύση καὶ τὴν ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας. Τὰ «λαϊκιστικὰ» κριτήρια ἀποτελοῦν τὴν ὑποδομὴ τῶν διατάξεων τοῦ νομοσχεδίου γιὰ τὴ συγκρότηση, τὴ σύνθεση καὶ τὴς ἀρμοδιότητες τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου καὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τῆς ἐνορίας. Ὁ «λαὸς» κατανοεῖται στὸ νομοσχέδιο μὲ τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐκκοσμημένου νεωτέρου δυτικῶν λαϊκισμοῦ μὲ τὸν χαρακτηριστικὸ ἀντικληρισμὸ, γι' αὐτὸ καὶ ὡς ἐννοια αὐτονομείται ἀπὸ τὴν ὀργανικὴ ἐνότητα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος. Οἱ ρυθμίσεις τῶν παραγράφων 7 καὶ 8 τοῦ ἀρθροῦ 8 τοῦ νομοσχεδίου γιὰ τὴ σύνθεση καὶ τὴ συγκρότηση τῶν Μητροπολιτικῶν Συμβουλίων τῶν Μητροπόλεων καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων τῶν ἐνοριῶν δρῶνται σὲ εὐθεία ἀντίθεση μὲ τὴν δογματικὴν διδασκαλίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀφοῦ ὁ «λαὸς» στὴ διδασκαλίαν αὐτὴν δὲν νοεῖται αὐτονομημένος ἀπὸ τὴν ὀρατὴν κεφαλὴν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας καὶ κατὰ συνέπεια δὲν ἔχει αὐτόνομη παρὰ ληλότητα πρὸς τὸν ἐπίσκοπο, ὅπως θεσπίζεται μὲ τὴς ρυθμίσεις τοῦ νομοσχεδίου.

Ἡ ἐπίκληση προηγούμενων σχετικῶν ὑποδειγμάτων γιὰ τὴ θέση τῶν λαϊκῶν στὴν οἰκονομικὴ διαχείριση τῆς περιουσίας τῶν Μητροπόλεων καὶ τῶν ἐνοριῶν εἶναι ἄσχετη πρὸς τὸ πνεῦμα τῶν ρυθμίσεων τοῦ νομοσχεδίου, γιατί ἡ συμμετοχὴ τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου σὲ καμμιά περίπτωση δὲν ἐξαφάνιζε τὴν ἀποκλειστικὴν προσωπικὴν ἐθύνη τοῦ Μητροπολίτου, ἀλλ' ἀντίθετα δεδαίωγε τὴν προσωπικὴν αὐτὴ ἐθύνη:

α) Στὴ Βυζαντινὴ καὶ στὴ Μεταβυζαντινὴ περίοδο, μέχρι καὶ τῆς ἰδρύσεως τοῦ νεωτέρου Ἑλληνικοῦ κράτους, ὁ Μητροπολίτης ἢ ὁ Ἐπίσκοπος ἦταν τὸ κεντρικὸ πρόσωπο καὶ εἶχε τὴν προσωπικὴ ἐθύνη, πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, γιὰ τὴ διοίκηση καὶ τὴν διαχείριση τῶν οἰκονομικῶν ὄχι μόνο τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τῆς τοπικῆς ἐθνικῆς χριστιανικῆς Κοινότητος ὡς ἐξαιρετο μέλος τῆς δημογεροντίας.

β) Στὴς γνωστὲς ρυθμίσεις τῶν αἰρετῶν ἐκ-

π ρ ο σ ώ π ω ν γ ι ά τ ά Έκκλησιαστικά Συμβούλια τών ένοριών τών πρώτων δεκαετιών του αιώνα μας άγνοείται ή παραθεωρείται τó γεγονός ότι οι ρυθμίσεις αυτές άφ' ένος μόνον έκφράζουν τó πολιτειοκρατικό σύνδρομο τής Βαυαροκρατίας, άφ' έτέρου δέ περιωρίσθησαν μόνον στα Έκκλησιαστικά Συμβούλια τών ένοριών και ούδέποτε κατάργησαν τήν προσωπική εϋθύνη του Μητροπολίτου ή Έπισκόπου στη διοίκηση και τή διαχείριση τής άκίνητης περιουσίας τής Μητροπόλεως. Αυτό αποδεικνύεται από τó γεγονός ότι τά αίρετά μέλη περιωρίζοντο μόνον στα Έκκλησιαστικά Συμβούλια τής ένορίας, άφου αυτά είχαν τότε και τήν εϋθύνη για τή μισθοδοσία του έφημεριακού κλήρου με άνάλογες εισφορές τών μελών τής ένορίας, ούδέποτε δέ έπεκτάθησαν και στα Μητροπολιτικά Συμβούλια, στα όποια τά ex officio λαϊκά μέλη και οι αίρετοι έκπρόσωποι του έφημεριακού κλήρου και τών έπιτρόπων τής έδρας τής Μητροπόλεως θεβαίνονταν άπλώς τήν προσωπική εϋθύνη του μητροπολίτη για τή διοίκηση τής περιουσίας τής Μητροπόλεως και για τή διαχείριση τής περιουσίας τών ένοριών από τά Έκκλησιαστικά Συμβούλια σύμφωνα με τούς έρους κανόνες τής Όρθοδόξου Έκκλησίας. Τó νομοσχέδιο κυρίως με τίς πρωτοφανείς ρυθμίσεις για τή σύνθεση τών Μητροπολιτικών Συμβουλίων καταργεί τή σύμφωνη με τούς έρους κανόνες προσωπική εϋθύνη του Μητροπολίτου ή του Έπισκόπου για τή διοίκηση τής άκίνητης περιουσίας τής Μητροπόλεως και για τή διαχείριση τής άκίνητης περιουσίας τής ένορίας, άφου ή προσωπική αυτή εϋθύνη διοικήσεως και διαχειρίσεως έξαφανίζεται στην οριζόντια άριθμητική και άθροιστική αλληλέγγυα εϋθύνη του συλλογικού όργάνου.

γ) Με τίς ρυθμίσεις του νομοσχεδίου, παρέχονται στα Μητροπολιτικά και στα Έκκλησιαστικά Συμβούλια και οι πρωτοφανείς έξουσιοδοτήσεις που άποξενώνουν ουσιαστικά τή Μητρόπολη και τήν Ένορία από κάθε αξιόλογη άκίνητη περιουσία έναντι ένος άορίστου ποσοστού άντιπαροχής με τή διαδικασία τής δήθεν «άξιοποίησης ή περιαιτέρω άξιοποίησης», άφου τά αίρετά μέλη τών Συμβουλίων, που θά έκφράζουν κάθε φορά τίς κομματικές συσχετίσεις και τάσεις, θά έχουν ως κοινό στόχο, άδιάφορα από τήν κομματική τους προέλευση, τήν αποψίλωση τών Μητροπόλεων και τών Ένοριών από κάθε αξιόλογο περιουσιακό τους στοιχείο. Τó δικαίωμα αυτό ούδέποτε είχαν τά Μητροπολιτικά ή τά Έκκλησιαστικά Συμβούλια, όποιαδήποτε και άν ήσαν ή σύνθεσή τους, γι' αυτό και οι ρυθμίσεις του νομοσχεδίου έρχονται σέ όξύτερη άντιθεση πρός τήν κανονική παράδοση όχι μόνον για τήν προσωπική εϋθύνη τών έπισκόπων στη διοίκηση και τή διαχείριση τής άκίνητης περιουσίας τών Μητροπόλεων και τών Ένοριών, αλλά

και για τήν ίδια τή λατρευτική αυτοδυναμία και αυτοτέλεια τής ένορίας.

Πράγματι, με πολιτευτική μονομερή επέμβαση εισάγονται ρυθμίσεις στον έσώτατο κύκλο τής πνευματικής εϋθύνης τής Έκκλησίας, όπως άλλωστε όμολογεί και ή Είσηγητική ή Έκθεση του νομοσχεδίου, στην όποια διακηρύσσεται ή φιλοδοξία ότι με τίς πολιτειοκρατικές ρυθμίσεις του νομοσχεδίου «άναζωογονείται τó θεμελιακό κύτταρο τής Όρθοδόξου Έκκλησίας, ή Ένορία...». Τó Υπουργείο Παιδείας θεολογεί για νά ύποκαταστήσει τήν άποκλειστική εϋθύνη τής Έκκλησίας στη ρύθμιση έσωτερικών πνευματικών της θεμάτων!...

4. Τó νομοσχέδιο κάνει πράγματι άύθαίρετο διαχωρισμό τής έπισκοπικής διοικητικής εϋθύνης σέ πνευματικές και σέ υλικοοικονομικές άρμοδιότητες του σώματος τής τοπικής Έκκλησίας, γι' αυτό και έξαφανίζει ουσιαστικά τόν έπίσκοπο σέ μιá οριζόντια άθροιστική σχέση πρός τά λοιπά αίρετά μέλη του Μητροπολιτικού Συμβουλίου, τó όποίο μάλιστα συγκροτείται «με άποψη του νομάρχου». Έτσι ό Μητροπολίτης ύποβιβάζεται σέ ουσιαστικά σέ μιá άπλή μονάδα του πολιτειακού συλλογικού όργάνου, ενώ κατά τούς έρους κανόνες τών Οίκουμενικών και τών τοπικών συνόδων ό έπίσκοπος, ως ή όρατή κεφαλή του τοπικού έκκλησιαστικού σώματος, έχει τήν άπόλυτη προσωπική εϋθύνη όχι μόνον για τά πνευματικά, αλλά και για τά υλικά πράγματα τής τοπικής του Έκκλησίας.

Ό 41 Άποστολικός κανόνας όρίζει χαρακτηριστικά: «Προτάσσομεν, τόν έπίσκοπον έξουσίαν έχειν τών τής Έκκλησίας πραγμάτων. Εί γάρ τας τιμίας τών ανθρώπων ψυχάς αύτῷ πιστευτέον, πολλοῦ άν δέη περι τών χρημάτων έντέλλεσθαι, ὡστε κατά τήν αὐτοῦ έξουσίαν πάντα διοικεῖσθαι, και τοῖς δεομένοις διά τών πρεσβυτέρων και διακόνων έπιχορηγεῖσθαι μετά φόβου Θεοῦ και πάσης εϋλαβείας. Μεταλαμβάνειν δέ και αὐτόν τών δεόντων, εἴ γε δέοιτο, εἰς τας ανάγκαις αὐτοῦ χρείας και τών έπιξευομένων αδελφῶν, ὡς κατά μηδένα τρόπον αὐτοῦς ύστερεῖσθαι' ό γάρ νόμος του Θεοῦ διετάξατο, τούς τῷ θυσιαστηρίῳ προσεδρεύοντας εκ του θυσιαστηρίου τρέφεσθαι' έπει περ οὔδε στρατιώτης ποτέ ιδίοις ὄφωνίοις ὄπλα κατά πολεμίων έπιφέρειται» (ΡΑΛΛΗ - ΠΟΤΑΝ, Σύνταγμα, ΙΙ, 57 κ.έξ.).

Εἶναι εϋνόητο ότι ή διοίκηση και ή διαχείριση τών έκκλησιαστικών πραγμάτων, που άνήκει στην άποκλειστική εϋθύνη και έποπτεία του έπισκόπου, πρέπει νά ασκείται κατά τρόπο χρηστό και με τήν εϋαισθησία για τήν προστασία τους από κάθε κατάχρηση ή διασπάθιση. Ό 38 Άποστολικός κανόνας όρίζει σχετικά: «Πάντων των εκκλησιαστικῶν

πραγμάτων ὁ ἐπίσκοπος ἐχέτω τὴν φροντίδα καὶ διοικεῖται αὐτὰ ὡς Θεοῦ ἐφορῶντος. Μὴ ἐξείναι δὲ αὐτῷ σφετερίζεσθαι τι ἐξ αὐτῶν ἢ συγγενέσιν ἰδίους τὰ τοῦ Θεοῦ χαρίζεσθαι. Εἰ δὲ πένητες εἶεν, ἐπιχορηγείτω ὡς πένησι, ἀλλὰ μὴ προφάσει εὐλαθείας τούτων τῆς Ἐκκλησίας ἀπεμπολείτω» ΡΑΛΛΗ - ΠΟΤΑΗ, Σύνταγμα, ΙΙ).

Ὁ ἐπίσκοπος λοιπὸν ὡς ἀποκλειστικὸς κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνες διοικῆται καὶ διαχειρίζεται τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας ὅχι μόνο δὲν πρέπει γὰρ τὴν σφετερίζεται γιὰ προσωπικὸ ὄφελος ἢ τῶν συγγενῶν του, ἀλλὰ ἀντίθετα ὀφείλει γὰρ ἀποφεύγει κάθε αὐθαίρετη καὶ καταχρηστικὴ διανομή της. Ὑπὸ τὸ πνεῦμα αὐτὸ καὶ γιὰ τὴν ἀντικειμενικὴ κατοχύρωση τοῦ ἀδιάβλητου τῆς διοικήσεως καὶ τῆς διαχειρίσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας καθιερώθη ὁ θεσμὸς τοῦ Οἰκονόμου, ὁ ὁποῖος ὀρίζεται ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπο, ἦταν κληρικός, ὑλοποιεῖ στὴν πράξιν τὴν ἀποφάσεις τοῦ ἐπισκόπου καὶ συνεπικουροῦσε στὴν κάλυψη τῶν ἐπιτακτικῶν ἀναγκῶν.

Ὁ θεσμὸς τοῦ Οἰκονόμου δὲν ὑποκαθίστατο, ἀλλὰ ἐπιβεβαιώγει τὴν ἀποκλειστικὴ εὐθύνη τοῦ ἐπισκόπου στὴν διοίκηση καὶ τὴ διαχείριση τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας τῆς ἐπισκοπῆς του, ὅπως σαφῶς ὀρίζεται ἀπὸ τὸν 26 κανόνα τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς συνόδου (451): «Ἐπειδὴ ἐν τισιν Ἐκκλησίαις, ὡς περιηγήθημεν, διχα οἰκονόμων οἱ ἐπίσκοποι τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα, ἔδοξε πάσαν Ἐκκλησίαν, ἐπίσκοπον ἔχουσαν, καὶ οἰκονόμον ἔχειν ἐκ τοῦ ἰδίου κλήρου, οἰκονομοῦντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ κατὰ γνώμην τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου, ὥστε μὴ ἀμάρτυρον εἶναι τὴν οἰκονομίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐκ τούτου σκορπίζεσθαι τὰ αὐτῆς πράγματα καὶ λοιδορίαν τῇ ἱερουσύνῃ προστρέβασθαι· εἰ δὲ μὴ τοῦτο ποιῆσαι, ὑποκαίεσθαι αὐτὸν τοῖς θεοῖς κανόνι» (ΡΑΛΛΗ - ΠΟΤΑΗ, Σύνταγμα, ΙΙ, 276 κ.εξ.).

Ἡ εὐθύνη αὐτῆ τοῦ ἐπισκόπου γιὰ τὴ διοίκηση καὶ τὴ διαχείριση τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας τῆς Μητροπόλεως συνδέεται ἄρρηκτα πρὸς τὴν προσωπικὴ του εὐθύνη ἔναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας, γι' αὐτὸ καὶ κάθε καταχρηστικὴ ἢ διαβλητὴ διασπάθισή της συνεπάγεται αὐστηρὴς ποινὴς γιὰ τὸν ἐπίσκοπο καὶ ἀκυρότητα κάθε μεταβιβάσεώς της σὲ κοσμικοὺς ἄρχοντες. Ὁ 12 κανόνας τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς συνόδου ὀρίζει χαρακτηριστικὰ: «Ἐἰ τις ἐπίσκοπος εὐρεθῆι, ἢ ἡγούμενος, ἐκ τῶν αὐτουργείων τοῦ ἐπισκόπου ἢ τοῦ μοναστηρίου ἐκποιούμενος εἰς ἀρχοντικὴν χεῖρα ἢ ἐτέρῳ προσώπῳ ἐκδιδούς, ἀκυρον εἶναι τὴν ἐκδοσιν... Εἰ δὲ προφασίζοιτο ἢ μίαν ἐμποιεῖν καὶ μὴ δὲν πρὸς ὀνησιν τυγχάνειν τὸν ἀγρόν, μὴ δ' οὕτω τοῖς κατὰ τόπον ἀρχουσι

ἐκδιδόναι τὸν τόπον, ἀλλὰ κληρικοῖς ἢ γεωργοῖς. Εἰ δὲ πανουργία πονηρᾶ χρήσονται καὶ ἐκ τοῦ κληρικοῦ ἢ τοῦ γεωργοῦ ὠνήσαντο ἀρχῶν τὸν ἀγρόν, καὶ οὕτως ἀκυρον εἶναι τὴν πρᾶσιν καὶ ἀποκαθίστασθαι τῷ ἐπισκοπεῖν ἢ τῷ μοναστηρίῳ. Καὶ ὁ ἐπίσκοπος ἢ ὁ ἡγούμενος, τοῦτο ποιῶν, ἐκδιωχθήτω... ὡς διασκορπίζοντες κακῶς, ἀοὺ συνήγαγον» (ΡΑΛΛΗ - ΠΟΤΑΗ, Σύνταγμα, ΙΙ, 592 κ.εξ.).

5. Οἱ ἀνωτέρω κανόνες τῶν Οἰκουμενικῶν συνόδων ἀποδεικνύουν μὲ σαφήνεια ὅτι:

α) ἡ διοίκηση καὶ ἡ διαχείριση τῆς ἀκίνητης μοναστηριακῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας εἶναι βασικὸ στοιχεῖο στὴν ἐκπλήρωση τῆς πνευματικῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς προϋποθέσεως γιὰ τὴν εὐχερέστερη ἀσκηση τοῦ εὐρύτερου πνευματικοῦ, ποιμαντικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας.

β) Ὁ Μητροπολίτης ἢ Ὁ ἐπίσκοπος κάθε τοπικῆς Ἐκκλησίας ἔχει τὴν προσωπικὴ εὐθύνη ὅχι μόνο γιὰ τὴ διοίκηση καὶ τὴ διαχείριση τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν ἐγγυήσεων γιὰ τὸ ἀδιάβλητο τῆς διοικήσεως καὶ τῆς διαχειρίσεώς της, γι' αὐτὸ καὶ ὑποχρεώνεται ὁ ἴδιος γὰρ ὀρίξει κληρικὸν κατὰλληλον ὡς «οἰκονόμο» τῆς περιουσίας αὐτῆς.

γ) Ὁ Μητροπολίτης ἢ ὁ ἐπίσκοπος δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα γὰρ διαθέσει τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιουσία κατὰ τὴν αὐθαίρετη κρίσιν του καὶ σὲ ἀντίθετη περίπτωσιν ὑπόκειται στὴν ποινὴ τῆς ἐκπτώσεως ἀπὸ τὸν θρόνον του, ὅπωςδὴποτε δὲ στὴν περίπτωσιν ποῦ θὰ διαθέσει τὴν περιουσία αὐτὴ σὲ κοσμικοὺς ἄρχοντες. Ἀντίθετα, σὲ περίπτωσιν ποῦ θὰ διαθέσει τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιουσία στοὺς ἐνδεεῖς καὶ ἀκήμο-νες, ὀφείλει γὰρ ἐλέγξει τὴν προϋποθέσει καὶ τὸν σκοπὸ τῆς προσφορᾶς αὐτῆς.

Οἱ ρυθμίσει τοῦ νομοσχεδίου, ἰδιαίτερα γιὰ τὴ σύνθεσιν καὶ τὴν ἀρμοδιότητες τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Μητροπόλεως καὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐνορίας, ὡς πρὸς τὴν διοίκηση καὶ τὴ διαχείριση τῆς Ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, προσκρούουν στοὺς ἀνωτέρω θεμελιώδεις κανόνες Οἰκουμενικῶν Συνόδων γιὰ τὴν προσωπικὴ εὐθύνη τοῦ κάθε Μητροπολίτη καὶ κατὰ συνέπεια τῆς ὅλης Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τὴς ρυθμίσει αὐτές, εἰδικώτερα γιὰ τὴ σύνθεσιν καὶ τὴν ἀρμοδιότητες τοῦ ΟΔΕΠ, τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου καὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐνορίας, ἢ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἱεραρ-

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΚΡΙΣΕΩΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ(*)

Χαιρετισμός τοῦ αἰδεσιμολ. πρωτοπρ. κ. Νικ. Φίλια ἐκ μέρους τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου Κληρικῶν Ἑλλάδος εἰς τὸ ἐπιβλητικὸν συλλαλητήριον (Πλατ. Συντάγματος, 1.4.87):

Ἀδέλφια μου χριστιανοί,

ὁ ἱερός Κλήρος τῆς Ἑλλάδος ἀπευθύνει σὲ ὅλους σας τὴν ὥρα αὐτὴ δι' ἐμοῦ θερμὸν χαιρετισμὸν ἀγάπης.

Ὅλοι ἐσεῖς, ποὺ ἤλθατε ἐδῶ, μὲ τὶς δύσκολες αὐτὲς καιρικὲς συνθήκες, ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἑκατομύρια τῶν θρησκευομένων ἐλλήνων, ποὺ βρίσκονται τώρα νοερά κοντά μας, ὅλοι μαζί, γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά, διατρανώουμε τὴν ὥρα τούτη τὴν πίστη μας στὸν Χριστὸ καὶ στὴν Ἐκκλησία Του, συμπαραστεκόμαστε στὴ θλίψη καὶ στὴν δοκιμασία, ποὺ περνάει ἡ Θρησκεία μας, καὶ δηλώνουμε ἀπερίφραστα, ὅτι θ' ἀγωνισθοῦμε μὲ ὅλα τὰ νόμιμα μέσα, γιὰ νὰ σπάσωμε τὶς ἀλυσίδες μὲ τὶς ὁποῖες θέλει ὁ Καίσαρας νὰ δέσῃ τὴν Ἐκκλησία μας, ψηφίζοντας τὸ γνωστὸ ἀντισυνταγματικὸ νομοσχέδιό του.

Ἀγαπητὲ πρόεδρε τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀρχηγὲ τοῦ ΠΑΣΟΚ κ. Ἀνδρέα Παπανδρέου, τὴν ὕστατη αὐτὴ στιγμή, σύσωμη ἡ Ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία, μὲ τὸν κλῆρο καὶ τὸ λαὸ τῆς, σοῦ κάνομε ἔκκληση καὶ σοῦ ζητᾶμε ν' ἀποσύρῃς τὸ ἐπίμαχο αὐτὸ νομοσχέδιο. Στὴν ἱστορικὴ αὐτὴ πλατεία, ποὺ κάποτε ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος ζήτησε σύνταγμα καὶ ἐλευθερία, σήμερα, στὴν ἴδια αὐτὴ πλατεία ζητᾶει ἀπὸ σένα τὸν Κυβερνήτη τῆς χώρας τὴν ἐλευθερία τῆς Ἐκκλησίας τοῦ καὶ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ Συντάγματος. Στάσου σὲ ὕψος σου, Πρόεδρε, καὶ ἔνωσε γρήγορα τὸν διχασμένο λαό. Εἶναι σκληρὸ νὰ κτυπᾷς τὸν Σταυρὸ καὶ τὸ Ἱ. Εὐαγγέλιο ἐσύ, ποὺ ἄλλοτε προσκυνοῦσες τὴν Παναγία μας στὴν Βόρεια

Ἑλλάδα. Ἄφησε τὸν λαὸ καὶ τὸν κλῆρο νὰ θρησκευῇ καὶ νὰ διοικῆται ἐλεύθερα καὶ δημοκρατικά, ὅπως οἱ Ἱεροὶ Κανόνες καὶ ἡ Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας προβλέπουν. Εἶναι συμφέρον τοῦ Κράτους νὰ σέβεται καὶ νὰ προστατεύῃ τὴν Ἐκκλησία διότι ἡ Ἐκκλησία διδάσκει στὸν λαὸ ν' ἀποδίδῃ «τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ». Διότι ἡ Ἐκκλησία πρώτη ὑψώνει τὴ σημαία τῆς ἀγάπης τοῦ Ἑσταυρωμένου, τῆς φιλανθρωπίας γιὰ τὸν πονεμένο, τῆς δικαιοσύνης γιὰ τὴν κοινωνία τῆς ἰσότητος ὄλων τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου. Ἡ Ἐκκλησία δὲν προσέφερε μόνον τὴν ζωὴ καὶ τὸ αἷμα τῆς σὲ κάποιες ἄλλες ἐποχές, ἀλλὰ προσφέρει καὶ σήμερα ὁλόκληρο τὸν ἑαυτό της στὴν ὑπηρεσία τοῦ Ἔθνους, βρίσκεται πάντοτε σὲ πνευματικὲς ἐπάλξεις τοῦ χθὲς, τοῦ σήμερα καὶ τοῦ αὔριο...

Αὐτὴ λοιπὸν τὴν Ἐκκλησία βρήκατε ν' ἀλυσοδέσετε τώρα μὲ τὸ ἐπάρατο καὶ ἀντιθρησκευτικὸ νομοσχέδιο κ. Τρίτση; Γι' αὐτὸ σᾶς ψήφισε ὁ ἑλληνικὸς λαός; Ὁχι!... Δὲν ἔχετε δικαίωμα νὰ διαλύσετε τὸν κόσμον. Δὲν μπορεῖτε νὰ διαλύσετε τὴν Ἐκκλησία... Κανένας νομάρχης δὲν μπορεῖ νὰ παίξῃ τὸ ρόλο τοῦ Ὁρθόδοξου Ἀρχιερέα. Ἐμεῖς οἱ ἱερεῖς ἔχομε τὴν πνευματικὴ μας καταγωγὴ ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ ἐποχὴ καὶ πήραμε τὴν χειροτονία μας ἀπὸ τοὺς Ἐπισκόπους τῆς χώρας μας. Κανένας λοιπὸν ἐφημέριος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας δὲν θὰ δεχθῇ ποτὲ νὰ ἔχῃ πνευματικὸ προϊστάμενον τὸν Νομάρχην τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ τερατῶδες αὐτὸ νομοθετικὸ κατασκευασμα. Ἡ φιλοσοφία τῆς Ὁρθοδοξίας μας θέλει τὸν Ἐπίσκοπο εἰς «τύπον καὶ τόπον Χριστοῦ». Ὁ ὁποιοσδήποτε Καίσαρας ψηφίζεται ἀπὸ τὸν λαὸ γιὰ νὰ διοικῇ τὸ Κράτος, γιὰ νὰ φροντίξῃ τὴν οἰκονομία καὶ τὶς ἐξωτερικὲς σχέσεις, γιὰ νὰ μεριμνᾷ τὴν ὑγεία, τὴν ἀσφάλεια καὶ τὴ μόρφωση τοῦ λαοῦ, γιὰ νὰ ἐγκαθι-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 246 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 6 τεύχους.

χίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δὲν δύναται, ἔστω καὶ ἀντὶ θελήσει, νὰ τὶς δεχθῇ, ὅχι μόνον γιὰτὶ εἶναι ἀντίθετες μὲ τοὺς κανόνες τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τὴν ὅλη κανονικὴ παράδοση καὶ ὀρθόδοξη αὐτοσυνειδησία τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ γιὰτὶ ἀλλοιῶνουν τὴν ἐσώτερη ταυτότητα τῆς.

Ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας δύναται, σύμφωνα μὲ τοὺς ἰ. κανόνες νὰ συζητήσῃ μὲ τὴν Πολιτεία, ὑπὸ συγκεκριμένους ὅρους καὶ προϋποθέσεις, μόνον τὸ θέμα τῆς Μοναστηριακῆς περιουσίας στὰ πλαίσια τοῦ πρώτου νο-

μοσχεδίου καὶ τῆς σχετικῆς ἀποφάσεως τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας (Ὀκτώβριος 1986), πάντοτε ὅμως σὲ σαφῆ ἐφαρμογὴ τῶν κριτηρίων τῶν ἀνωτέρω ἱερῶν κανόνων.

Κατὰ συνέπεια ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἔχῃ περιουσία, ὁ δὲ ἐπίσκοπος ἔχει τὴν ἀποκλειστικὴ εὐθὺνη γιὰ τὴ διοίκησή της, ὅταν μάλιστα συζητεῖται ἐπίμονα καὶ τὸ θέμα τοῦ χωρισμοῦ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας.

ΒΑΣΙΛΙΟΣ ΙΩ. ΦΕΙΔΑΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἀθῆναι 21.3.87.

στά ένα κράτος ισότητας και δικαιοσύνης, κι ὄχι γιὰ νὰ ἀλυσοδένη τὴν Ἐκκλησία.

Ἀδέλφια βουλευτὲς τῆς Πατρίδος μας, οἱ Ἕλληνες πολίτες σᾶς ἀγαποῦν, γιαντὸ και σᾶς ἐτίμησαν μὲ τὴν ψήφο τους. Ἀγαποῦν ὁμως συγχρόνως οἱ Ἕλληνες και τὴν Ἐκκλησία τους. Μὴ τοὺς ξεχωρίσετε λοιπὸν τώρα αὐτὲς τὶς ἀγάπες μὲ κάποια λανθασμένη ἐνέργειά σας. Δὲν μπορεῖ ἡ Βουλὴ ν' ἀγνοήσει τὴν φωνὴ τῶν ἐκατομμυρίων θρησκευομένων Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι ἐπὶ τέλους δὲν ζητᾶνε προνόμια, ἀλλὰ θέλουν νὰ διοικηθῇ ἡ Ἐκκλησία τους μὲ τὴν εὐθύνη τῶν πνευματικῶν τους πατέρων, τῶν μαρτυρικῶν αὐτῶν κληρικῶν. Βουλευτὲς ὁλοκλήρου τῆς χώρας μας, καταψηφίσατε αὐτὸ αὐριό το νομοσχέδιο τῆς ντροπῆς, μὲ ὄλη τὴ συναίσθηση τῆς ἱστορικῆς σας εὐθύνης. Ὅχι ἄλλος διχασμός! Ὅχι ἄλλη πρόκληση στὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα τοῦ λαοῦ! Φθάνουν οἱ διωγμοί. Φθάνουν τὰ προηγουμένα νομοσχέδια εἰς βάρος τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἱ. Εὐαγγελίου. Ἀφήστε τὴν Ἐκκλησίαν ζῶσαν και ἐλευθέραν, γιὰ νὰ ρυθμίσει ἐπὶ τέλους τὰ τοῦ οἴκου της. Ἀναλογισθῆτε τὶς συνέπειες μιᾶς λανθασμένης νομοθεσίας. Ομηθήτε «αὐτοὶ οἱ ἥρξαστο χειρῶν ἀδίκων» στὸ προκείμενο ζήτημα. Βρισκόμαστε ὅλοι σὲ ἱστορικὸ σταυροδρόμι. Ἡ Ἑλλάδα κινδυνεύει και ἡ Ἐκκλησία καταβαίνει σὲς κατακόμβες. Ἀναχαίτιστε σεῖς οἱ βουλευτὲς μὲ τὴν ψήφο σας αὐτὸν τὸν κατήφορο τοῦ Ἔθνους...

Και σεῖς φίλοι, ὁπαδοὶ τοῦ ΠΑΣΟΚ και ὑπερασιτιστὲς μιᾶς ἀδικῆς ὑπόθεσης, ἀκούστε γιὰ λίγο: Ἐξέρομε, ὅτι οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ σᾶς ἀγαπᾶτε τὸν Χριστὸ και περιμένετε μὲ κομμένη ἀνάσα νὰ περάσει ἀνώδυνα γιὰ τὸ Ἔθνος ἡ ἀπρόσμενη αὐτὴ κρίση. Σταματήστε, λοιπὸν, κι ἐσεῖς τοὺς βουλευτὲς σας ἀπὸ τὴν λανθασμένη τούτη ἐνέργεια. Τονίστε τους ὅτι εἴσθε ὁπαδοὶ τοῦ κόμματος ἀλλὰ και ὁπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ.

Και σεῖς οἱ ἄλλοι, οἱ θερμοῖμοι ἀντιφρονούντες τῆς Ἐκκλησίας, πὸν ἤλθατε ἐδῶ σὲ κάποια γωνιά μὲ σκοπὸ νὰ χαλάσετε τὴ μεγάλη τούτη συγκέντρωση, ἀλλὰ και σεῖς οἱ ἄλλοι, οἱ ὀλιγοὶ λαϊκοί, πὸν ἀγοράσατε χθὲς τὰ ράσα και τὰ καλυμᾶχια, γιὰ νὰ ντυθῆτε σήμερα «παάδεε» και νὰ κάνετε προβοκάτσια, γιὰ νὰ σᾶς φωτογραφίσουν οἱ ἀθῶες κάμερες, ὅλοι ἐσεῖς προσκαλεῖσθε ἀπὸ ἕναν ἀπλὸ ἐφημέριο ν' ἀφίσετε τὶς φασιστικὲς σας ἐνέργειες, νὰ σεβασθῆτε τὴν ἐλευθερία τῶν συγκεντρωμένων πιστῶν και ν' ἀποχωρήσετε ἡσυχᾶ, διότι ἀπὸ κάποιο κακὸ χειρισμὸ σας θὰ ζημιώσετε πρῶτα τὸ κόμμα, στὸ ὁποῖο ἀνήκετε.

Ἕλληνες χριστιανοί, ἀδελφοί μας ὁλων τῶν πολιτικῶν παρατάξεων, ἐνώστε τώρα μαζί μας τὶς καρδιὲς και τὴν διαμαρτυρία σας. Ἀγαπάμε ὅλοι τὸ Κράτος και τοὺς κυβερνήτες. Τιμᾶμε ὅλοι αὐτούς, πὸν σήμερα διευθύνουν τὸ πηδάλιο τοῦ Ἔθνους. Ἀγαπάμε ὁμως και τὴν Ἐκκλησία μας. Ὑπακούομε πάνω ἀπ' ὅλα στὸ Χριστὸ και Θεό μας. Και θέλομε τὴν ἐλευθερία τῆς Ἐκκλησίας μας. Νὰ

ζήσουν οἱ κυβερνήτες μας, ἀλλὰ νὰ ζήσει και ἡ Ἐκκλησία μας. Νὰ ζήσει ὁλοτὸ Ἔθνος μας.

ΖΗΤΩ ΤΟ ΕΘΝΟΣ ΜΑΣ, ΑΔΕΛΦΙΑ ΜΟΥ.

ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΕΓΓΡΑΦΟΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΒΟΥΛΗΝ

Πρὸς τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων, ἀπεστάλη ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου τὸ κατωτέρω ὑπ' ἀρ. 746)397)2.4.87 ἔγγραφο:

«Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ Σᾶς γνωρίσωμεν, ὅτι ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίαν αὐτῆς ἔλαθε τὴν ἀκόλουθον ἀπόφασιν και παρακαλεῖ, ὅπως αὐτὴ ἀνακοινωθῇ εἰς τὸ Σῶμα τῆς Βουλῆς, πρὸ τῆς λήξεως τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Νομοσχεδίου.

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

1. Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας ἐξακολουθεῖ νὰ ἐμμένῃ ὅπως ἀποσυρθῇ ἔστω και αὐτὴν τὴν ὑστάτην στιγμήν, τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἐκκλησιαστικὸν Νομοσχέδιον πρὸς τὸν σκοπὸν, ὅπως ψυχραιμότερον και μεθοδικότερον συζητηθῇ ἡ παραχώρησις τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, περὶ τῆς ὁποίας ἤδη ὑπάρχει παλαιότερα ἀπόφασιν τῆς Ἱεραρχίας.

2. Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀπορρίπτει τὰς ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Παιδείας και Ἱεροσκευμάτων κατατεθείσας τροπολογίας, ἐπειδὴ αὐταὶ οὐδόλως μεταβάλλουν τὸν ἀντισυνταγματικὸν και ἀντικανονικὸν χαρακτήρα τοῦ Νομοσχεδίου, διὰ τοῦ ὁποίου, ὡς γνωστὸν, συντρίβεται ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησιολογία.

3. Ἡ Ἱερά Σύνοδος θεωρεῖ τὴν προσθήκην τοῦ νέου ἄρθρου περὶ ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων ὡς ἀποβλέπουσα εἰς δημιουργίαν ἐντυπώσεων και προσπάθειαν δημιουργίας ρήγματος μεταξὺ ἐπισκόπων και πρεσβυτέρων, ἐνῶ ἡ ἀπροσδόκητος αὐτὴ τροπολογία γίνεται αὐτοβούλως και μονομερῶς ἐπὶ περιφρονήσει τῆς Ἐκκλησίας.

4. Ἡ Ἱερά Σύνοδος, δηλοῖ, ὅτι θὰ ἀντισταθῇ ἐρωμένως διὰ παντὸς τρόπου μὲ τὴν συμπάρασιν τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου και τοῦ Λαοῦ πρὸς τὰς ἤδη γνωστάς ἀντικανονικὰς και ἀντισυνταγματικὰς διατάξεις τοῦ Νομοσχεδίου, καθὼς και εἰς οἰανδήποτε ἄλλην τοῦ αὐτοῦ χαρακτήρος νέαν προσθήκην, μὴ δυνάμενη νὰ συμπράξῃ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀπὸ πάσης πλευρᾶς διατρήτου αὐτοῦ νόμου.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΪΜ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

Ἀρχιμ. Ἰάκωβος Παπαθανασίου - Γκίνης».

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

ΤΗΣ 7 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1987

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, κατὰ τὴν σημερινὴν τῆς συνεδρία ἀνεσκόπησε τὶς ἐξελίξεις ἐπὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος, ὅπως αὐτὲς διαμορφώνονται, μετὰ τὶς πρόσφατες δηλώσεις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ στὴ Λάρισα και τὶς ὑπεύθυνες ἐκδηλώσεις τῶν πιστῶν στὴ Θεσσαλονίκη και ἄλλοι.

Ἡ Ἱεραρχία ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπαναλάβῃ γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ ὅτι τὸ θέμα τῆς ἄρσεως τοῦ Αὐτοκεφάλου τῆς Ἐκκλησίας και τῆς ἐπανυπαγωγῆς της στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, συνιστᾶ ἔντονο προβληματισμὸ τῆς, ἐνώπιον τῆς ἀπαράδεκτης ἐπεμβάσεως τῆς ἑλληνικῆς Πολιτείας, στὰ ἐσωτερικὰ ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι, ὡς ἐκ τούτου, ἀπεράδεκτες ὄλες οἱ

αίχμες που διατυπώθηκαν σε θάρρος της Ίεραρχίας, ή οποία δεν δέχεται από πουθενά μαθήματα πατριωτισμού. Οί Ίεράρχες και ο ιερός μας κλήρος, έχουν ανέκαθεν πρωτοστατήσει με ποταμούς αίμάτων στους έθνικούς αγώνες και διαθέτουν στο μέγιστο βαθμό της έθνικη ευαισθησία που απαιτούν οι κρίσιμοι καιροί που διανύουμε. Η παρουσία του Ιερού μας κλήρου στους έθνικούς αγώνες υπήρξε κατά το παρελθόν και εξακολουθεί και σήμερα να είναι έντυπωσιακή. Τα σύγχρονα έθνικά μας θέματα, το Κυπριακό, το Βορειοηπειρωτικό κ.ά. γνωρίζουν την Ίεραρχία μας στην πρωτοπορία. Δεν διατρέχει, κατά συνέπεια, κανένα κίνδυνο ή Ίεραρχία μας να άλλοτριωθεί έθνικά. Άς προσέξουν όμως οι επιδιώκοντες την αντικανονική άλλοτριώση της Ίεραρχίας, διότι η τυχόν άλλοτριώσις αυτή, θα έπιφέρει άλλοιωση και της έθνικης μας αυτοσυνειδησίας.

Γι' αυτό η Ίερα Σύνοδος άποφάσισε όμόφωνα σήμερα να μεταβεί στο Οικουμενικό Πατριαρχείο τριμελής έξ Ίεραρχών Ίπιτροπή, ή οποία θα μεταφέρει στο πάνσεπτο Κέντρο της Όρθοδοξίας τις ευχαριστίες της Ίεραρχίας μας για τη θερμή συμπαράσταση της Μητρός Ίεραρχίας και θα ένημερώσει αυτήν πληρέστερα επί όλων των πτυχών του Ίεραρχιαστικού ζητήματος.

Η Ίεραρχία έπισημαίνει έπίσης την εύρεια άπήχηση του άγώνα της Ίεραρχίας στον εύσεβή λαό μας, ό οποίος με συγκινητική προθυμία μετέσχε σε όλες τις έκδηλώσεις της Ίεραρχίας και διατρανώνει την άμετακίνητη θέση του να υπερασπίσει την έλευθερία και άνεξαρτησία της.

Η συγκέντρωση της Θεσσαλονίκης την Κυριακή 5.4.87, υπήρξε μεγαλειώδης τόσο από πλευράς συμμετοχής του έλληνικού λαού, όσο από πλευράς ένθουσιασμού και παλμού που επικράτησαν κατά τη διάρκεια της. Έκατοντάδες χιλιάδες λαού, κυρίως νέοι, έδωσαν την συγκλονιστική τους μαρτυρία υπέρ της Ίεραρχίας, αλλά και μεμονωμένα πρόσωπα δηλώνουν έπώνυμα την άφοσίωσή τους προς την Ίεραρχία και την άπόφασή τους να θέσουν τις ύπηρεσίες τους στην διάθεσή της.

Με ιδιαίτερη προσοχή ή Ίεραρχία έλαβε γνώση της υποβολής παραιτήσεως του ταξιάρχου κ. Κων)νου Κούτρα, ύποδιοικητού της Β' Μερραρχίας «σε ένδειξιν διαμαρτυρίας για την συνεχιζόμενη σύγκρουση Πολιτείας - Ίεραρχίας ιδιαίτερα στην κρίσιμη αυτή περίοδο του "Έθνους" ή Ίεραρχία έπαινει και δημοσία τον έκλεκτό αυτό στρατιώτη του Χριστού και της πατρίδος και καλεί όλο τον εύσεβή λαό μας να έκτιμησει κατ' άξίαν την θυσία αυτή.

Η Ίεραρχία έν όψει των από έπισήμων εκπροσώπων της Πολιτείας διασπειρομένων σε θάρρος της ύπολήψεως των Σεβ. μελών της άνυποστάτων και συκοφαντικών φημών ζητεί από τον κ. κυβερνητικό έκπρόσωπο να της παραχωρηθεί ή κρατική τηλεόραση για την παροχή των άναγκαίων έξηγήσεων προς διαφώτιση του λαού.

Τέλος, σε άπάντηση δημοσιευμάτων που αναφέρονται στις άποδοχές των Ίεραρχών, γίνεται γνωστό ότι τά άναγραφέντα ποσά είναι οι άκαθάριστες άποδοχές, οι όποιες φορολογούνται σε ποσοστό άνω του 40ο).

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ
ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ
ΤΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ 9 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1987

Σχετικά με την περικοπή του λόγου του κ. Πρωθυπουργού προς την κοινοβουλευτική του ομάδα, που άνεφέρεται στο έκκλησιαστικό, παρατηρούνται τά έξης:

Κατά τρόπο μονότονο ό ίδιος ό κ. Πρωθυπουργός άναμάσχησε διάτρητα έπιχειρήματα, που έχει κατ' έπα-

νάληψη χρησιμοποιήσει άνεπιτυχώς ό Ίπουργός Παιδείας, σε μία προσπάθεια να δικαιολογήσει τους άτυχείς κυβερνητικούς χειρισμούς στο έκκλησιαστικό, που προκάλεσαν τη γενική κατακραυγή και διεθνείς άντιδράσεις.

Είναι άναληθές ότι το περιεχόμενο του ψηφισέντος Νόμου άποτελεί την «κοινή θέση του διαλόγου Ίεραρχίας και Πολιτείας». Ένας ύποτυπώδης διάλογος, που διετάχθηκε μεταξύ Ίεραρχίας και Πολιτείας άφορούσε τη συμφωνία της Ίεραρχίας για την παραχώρηση στο Κράτος του πιο σημαντικού μέρους της άγροτικής και δασικής μοναστηριακής περιουσίας έναντι οικονομικής ένισχύσεως προς την Ίεραρχία (μισθοδοσία Ιεροκηρύκων, ΟΔΕΠ κ.λπ.), που ή Κυβέρνηση είχε άποδεχθεί και είχε συμπεριλάβει στο πρώτο Νομοσχέδιο του κ. Κακλαμάνη. Η θέση αυτή με ύπαιτιότητα της Κυβέρνησης μετατοπίσθηκε επί ύπουργίας του κ. Τρίτη προς άλλες κατευθύνσεις κι ένώ αφαιρέθηκαν αυτά που ή ίδια ή Κυβέρνηση συμφώνησε, προστέθηκαν στις ρυθμίσεις του περιουσιακού άπαράδεκτες, έξωφρενικές και άντισυνταγματικές διατάξεις, που ίσοδυναμούν με δήμευση όλης της κινητής και άκίνητης άγροτικής και άστικής σημερινής και μελλοντικής μοναστηριακής περιουσίας, πράγμα για το όποιο ή Ίεραρχία διατύπωσε, μόλις το πληροφορήθηκε, την πλήρη διαφωνία της. Έπί πλέον, χωρίς την παραμικρή προσεννόηση ή οιοδήποτε διάλογο, τελείως αυθαίρετα περιλήφθηκαν στο ίδιο Νομοσχέδιο και διατάξεις που συνιστούν κατάφωρη παραβίαση του αυτοδιοικητού της Ίεραρχίας και έπέμβαση σε θεμελιώδεις θεσμούς της άποστολοπαράδοτους και γενικά ισχύοντες σε όλη την Όρθοδοξία.

Διερωτάσαστε κατά συνέπεια, που ύπάρχει ή «κοινή θέση», που τόσο πολύ έπικαλείται ή Κυβέρνηση για την πλύση έγκεφάλου της κοινής γνώμης;

Ο κ. Πρωθυπουργός στη συνέχεια, άφου εξέφρασε την εύχή ότι θα άποκατασταθούν οι σχέσεις Ίεραρχίας και Πολιτείας, έκανε γνωστή την πρόθεση της Κυβέρνησης «να έπιλύσει όλα τά προβλήματα, τά όποια μας θασανίζουν».

Η Ίεραρχία είναι άνυποχώρητη στο βασικό αίτημα της να μη δεχθεί την παραμικρή έπέμβαση της Πολιτείας στους θεσμούς της. Μόνον ή ίκανοποίηση του αίτήματος αυτού θα συμβάλει στην άποκατάσταση της γαλήνης και της ειρήνης του λαού μας.

Η θέση αυτή έχει κατά κόρον διακηρυχθεί από την Ίεραρχία. Όσοι προσποιούνται ότι δεν την άντιλαμβάνονται, ακολουθούν λαθασμένη τακτική διότι ή Ίεραρχία είναι άποφασισμένη να συνεχίσει τον άγώνα της με τη συμπαράσταση του Ιερού Κλήρου, του πιστού λαού και όλων των Χριστιανικών Ίεραρχιών και Διεθνών Ίεραρχιαστικών Όργανισμών.

Η Ίεραρχία ως θεανθρώπινον ίδρυμα, δεν μπορεί να άντιμετωπίζεται με κοσμικά κριτήρια, τά όποια μπορεί να ισχύουν στους ανθρώπινους οργανισμούς, αλλά έφαρμοζόμενα στην Ίεραρχία άνατρέπουν το πολίτευμα και την ουσία της. Αυτό δεν είναι δυνατό να διαφεύγει της προσοχής εκείνων που σέβονται και άναγνωρίζουν τη «σημαντική προσφορά της Όρθοδοξίας στο Έθνος».

Όπως έγινε γνωστό, το Εύρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν δέχθηκε με τη διαδικασία του έπείγοντος τη συζήτηση επί του έκκλησιαστικού θέματος και το παρέπεμψε στην κανονική σειρά προτιμώντας να συζητήσει ως έπείγον το έλληνο-τουρκικό.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ
ΤΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ 9 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1987
ΚΑΙ ΤΟ ΒΑΤΙΚΑΝΟ ΣΥΜΠΑΡΙΣΤΑΤΑΙ
ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Στον Μακαριώτατο Άρχιεπίσκοπο Άθηνών και πάσης Έλλάδος κ. Σεραφείμ στάλθηκε από τον Πρόε-

δρο τῆς «Γραμματείας τῆς Ἁγίας Ἐδρας γιὰ τὴν ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν» Καρδινάλιο Ἰωάννη Βίλλεμπραντς, Συμπρόεδρο τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου μεταξύ Ὁρθοδοξίας καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν τὸ παρακάτω τηλεγράφημα:

«Μακαριώτατε,

Συμμερίζομαι αἰσθήματα ἀγωνίας, τὰ ὁποῖα μοῦ κοινοποιήσατε καὶ εἶμαι ἐνωμένος μαζί σας στὴ θεαθὴ ἀνησυχία σας γιὰ τὴν κατοχύρωση τῆς ἀναγκαίας ἀποφασιστικῆς αὐτονομίας τῆς Ἐκκλησίας σὲ ἀρμονία μὲ τὴν κανονικὴ παράδοση.

Ἀδελφικῶς

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΔΙΝΑΛΙΟΣ ΒΙΛΛΕΜΠΡΑΝΤΣ

Πρόεδρος τῆς Γραμματείας τῆς Ἁγίας Ἐδρας

γιὰ τὴν ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν

Βατικανό, 3 Ἀπριλίου 1987».

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ
ΤΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ 10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1987

Σχετικὰ μὲ τὴ χθεσινὴ ἀνακοίνωση τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Παιδείας γιὰ τὸ ἐκκλησιαστικὸ ζήτημα, παρατηροῦνται τὰ ἑξῆς:

Ἀρμοδία γιὰ νὰ ἐπιληφθεῖ μὲ τὶς προτάσεις τοῦ κ. Τρίτου εἶναι ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία διέκοψε ἀναγκαστικὰ λόγῳ τῶν ἑορτῶν τῆς Μ. Ἑβδομάδας καὶ τοῦ Πάσχα καὶ θὰ ἐπανασυνέλθει μετὰ ἀπὸ αὐτές. Ὡστόσο ἀπὸ τώρα, σχετικὰ μὲ τὴν ὅλη ἀνακοίνωση τοῦ κ. Ὑπουργοῦ πρέπει νὰ υπογραμμισθεῖ ὅτι ἐξακολουθεῖ νὰ ἀγνοεῖ ἢ νὰ μὴν ἀντιλαμβάνεται τὴ θέση στὴν Ἐκκλησία τοῦ Ἐπισκόπου εἰς τύπον καὶ τόπον Χριστοῦ, ἐπιμένοντας σὲ ὅλη αὐτὴ τὴν ἐκλογολογία μὲ τὸν ἐκδηλοκοσμικὸ χαρακτήρα.

Προκαλεῖ ἐντύπωση πῶς ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐξακολουθεῖ νὰ μιλάει γιὰ «ἐπαναδραστηριοποίηση τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου» μετὰ τὰ ὀγκώδη καὶ γεμάτα ἀγωνιστικὸ παλμό γιὰ τὴν περιφρούρηση τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τοῦ αὐτοδιοικητοῦ τῆς Ἐκκλησίας μας συλλαλητήρια τῆς Ἀθήνας καὶ τῆς Θεσσαλονίκης.

Δὲν μπορεῖ νὰ παραβλέπει κανεὶς ὅτι ἡ ἀνακοίνωση ἀναφέρεται μόνον στὰ θέματα τῶν θεσμῶν τῆς Ἐκκλησίας, καμιά ἀναφορά στὸ περιουσιακὸ (ΟΔΕΠ κ.λπ.), ὅπου ἐπίσης ἔχει δημιουργηθεῖ μεγάλη ἀπόσταση θέσεων μεταξύ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, μετὰ τὴν ἀπὸ πλευρᾶς Κυβερνήσεως ἀθέτηση καὶ ἀπομάκρυνσή της ἀπὸ ὅσα ἡ ἴδια ἀρχικὰ εἶχε συμφωνήσει καὶ εἶχε περιλάβει στὸ πρῶτο σχέδιο Νόμου ποῦ τύπωσε καὶ διένειμε στοὺς κ. βουλευτὲς καὶ τὴν παραπέρα, μὲ πλήρη ἀγνοία τῆς Ἐκκλησίας παρὰ τὶς συνεχεῖς ἐκκλήσεις της, μονομερὴ πορεία καὶ διακοπὴ κάθε διαλόγου.

Χρήσιμο θὰ ἦταν ὁ κ. Ὑπουργός, ἀφοῦ προΐσταται τοῦ Ὑπουργεῖου Παιδείας καὶ Ἐρησκειωμάτων στὴν Ὁρθόδοξη Ἑλλάδα, νὰ ἐγκαταλείψει τὶς πολιτικοκρατικὲς ἀντιλήψεις τοῦ Διαφωτισμοῦ γιὰ τὰ θέματα τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ ἐνημερωθεῖ πάνω στὴν ὀρθόδοξη ἐκκλησιολογία, ὥστε καὶ ὁ ἴδιος νὰ μὴν ἐκτίθεται καὶ τὸ ὅλο θέμα νὰ μπεῖ στὴ σωστὴ του βάση.

Πέρασε πιά ἡ ἐποχὴ τοῦ μονολόγου. Σήμερα πρυτανεύουν οἱ ἀρχές τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας, τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ τοῦ ἀμοιβαίου ἀλληλοσεβασμοῦ, δηλαδὴ τῆς συναλλαγίας.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος θὰ δώσει στὴ δημοσιότητα ἐμπειριστικὰ κείμενα, τὸ ὁποῖο θὰ φαίνεται ἡ τεράστια διαφορά ἀνάμεσα στὸ πρῶτο κυβερνητικὸ νομοσχέδιο καὶ τὸ νομοσχέδιο ποῦ ψηφίσθηκε, ὅπως καὶ

ἡ ἀναπάντεχη καὶ αἰφνιδιαστικὴ εἰσβολὴ τῆς Πολιτείας γιὰ τὴν κατάργηση τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἐκτίναξη τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς προκειμένου νὰ πληροφορηθεῖ ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἀπὸ πρῶτο χερὶ τὴν ἀθέτηση ἀπὸ πλευρᾶς Κυβερνήσεως τῶν συμφωνημένων.

Ο ΣΕΒ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ

ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΝΙΑΣ Μ Ε Θ Ο Δ Ι Ο Σ

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας κ. Μεθόδιος ἔστειλε μετὰ τὴν ψήφιση τοῦ νομοσχεδίου τὸ παρακάτω τηλεγράφημα στὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ:

«Συμπαρίσταμαι ὀλοψύχως εἰς ἀγῶνα σας καὶ προσδοκῶ κατανόησιν Πολιτείας ἔστω καὶ αὐτὴν τὴν στιγμήν.

Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας
Μεθόδιος».

Η ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΝΩΣΗ

Ἡ Πανελλήνια Ὁρθόδοξη Ἐνωση ἔστειλε πρὸς τὸν Πρωθυπουργὸ καὶ τὸν Ὑπουργὸ Παιδείας τὸ παρακάτω τηλεγράφημα:

«Πλήρωμα Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας συνταράσσεται ἀπὸ αὐθαίρετον ἐπέμβασιν Κυβερνήσεως εἰς διοικητικὰ Ἐκκλησίας καὶ ἀρπαγὴν περιουσίας. Διαστρωφὴ ἀληθείας εἶναι ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἀρνεῖται παραχώρησιν ἀκαλλιεργήτων ἐκτάσεων εἰς ἀκτήμονας. Δὲν θὰ παραχωρήσῃ ὅμως ποτὲ καὶ τίποτε εἰς κομματικούς φορεῖς ὅπως ἐπιδιώκει ἡ Κυβέρνησις. Καταδικάζομεν μὲ ἀγανάκτησιν Κυβερνητικὴν ἐχθρότητα κατὰ μητρὸς Ἐκκλησίας».

Η ΕΝΩΣΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ ΔΗΜ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Μὲ ἔγγραφὸ τῆς πρὸς τὴν Ἱερά Σύνοδο ἢ Ἐνωση Ἐπιθεωρητῶν Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως «ἐκφράζει τὴν ὀλόθερμη συμπαραστάση της στὸν ἀγῶνα τῆς ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας γιὰ νὰ μείνῃ μακριὰ ἀπὸ τὸν κομματισμὸ, τὸν ὁποῖο ἐπιχειρεῖ νὰ εἰσάγει ἡ Κυβέρνησις, ὥστε νὰ συνεχίσῃ ἀπρόσκοπτα τὸ πνευματικὸ καὶ κοινωνικὸ ἔργο της».

Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ

Μὲ ψήφισμά του ὁ Σύνδεσμος Ἑλληνίδων Δικηγόρων καταγγέλλει ὅτι τὸ ἐπίμαχο νομοσχέδιο «καταλύει τὴν συνταγματικῶς κατοχυρωμένη αὐτοδιοίκηση καὶ αὐτοτέλεια τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν μετατρέπει σὲ κομματικὸ ὄργανο» καὶ «καταδικάζει τὴν προσπάθεια διασπάσεως τοῦ κλήρου, τὸν ὁποῖο ἡ Πολιτεία ὀφείλει νὰ ἀφήσῃ στὴ Διακονία τῆς καταλλαγῆς μεταξύ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων καὶ ὄχι νὰ ἐμπλέκει σὲ κομματικὲς ἀντιπαραθέσεις».

Η ΕΣΤΙΑ ΘΕΟΛΟΓΩΝ ΧΑΛΚΗΣ

Μὲ ἀνακοίνωσή τους οἱ Ἀπόφοιτοι τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης διαμαρτύρονται ἔντονα γιὰ «τὴν πρωτοφανῆ καὶ ἀντικανονικὴ ἐπέμβαση τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους στὴ διοίκηση τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας». Ὅπως σημειώνουν: «Ἡ ἐπέμβαση αὐτὴ ἀνατρέπει καθιερωμένους θεσμοὺς τῆς καὶ τὴν ἐμποδίζει νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ κοινωνικὸ τῆς ἔργο», γι' αὐτὸ ζητοῦν ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ν' ἀπαλείψῃ τὰ ἀρθρα 7, 8 καὶ 9.

ΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ «Χ. Δ.»

ΝΙΚΟΥ ΨΑΡΟΥΔΑΚΗ

«Ἡ σημερινὴ μεγαλειώδης εἰρηνικὴ διαδήλωση τοῦ Χριστιανικοῦ λαοῦ τῆς Ἀθήνας, ποῦ παρὰ τὴν ἀντι-

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

«Ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων».

«Ἡ ἑορτὴ τῶν ἑορτιῶν», τὸ ἅγιον Πάσχα, κατὰ τὸ ὅποιον ἐορτάζομεν τὴν ζωηφόρον Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τοὺς Προκαθημένους τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν νὰ τονίσουν μερικὰς θεμελιώδεις ἀληθείας. Οὕτως ἡ Α. Θ. Παναγιώτης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Δημήτριος ἐν τῇ σχετικῇ πατριαρχικῇ ἀποδείξει τονίζει, ὅτι «Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου διακηρύσσει πρὸς κάθε ἄνθρωπον, ὅτι ἡ φθορὰ καὶ ὁ θάνατος δὲν ἔχουν τὸν τελευταῖον λόγον εἰς τὴν ὑπαρξίν διὸ ὁ σταυρὸς, ἡ σιέρησις, ἡ δόνησις, ἡ ἀδικία, αἱ ταπεινώσεις καὶ καταπιέσεις τῶν ἰσχυρῶν ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων, τῶν πολλῶν ἐπὶ τῶν ὀλίγων, δὲν ἔχουν τὴν τελευταίαν λέξιν εἰς τὴν ἱστορίαν» ὅτι πέραν ἀπὸ κάθε σταυρὸν καὶ κάθε τάφον ὑπάρχει ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ. «Ὅθεν «ἡ δημιουργία τοῦ Θεοῦ θὰ ἐπιζήσῃ, ὁ θάνατος θὰ ἠττηθῇ, ἡ ἀδικία θὰ ὑπερνηκῆθῃ, οἱ ἐσταυρωμένοι τῆς σήμερον θὰ γίνουν οἱ ἀναστημένοι τῆς αὔριον... Ἡ ὑπαρξίς μας φωτίζεται ἀπὸ ἐλπίδα, τὰ ἀδιέξοδά μας ἀποκοῦν προοπτικὴν, ἡ ζωὴ μας ἡ ἴσος ἐνίοτε παράλογος καὶ τραγικὴ, νοηματίζεται».

Ταῦτα ἐξηγοῦν, διατὶ μετὰ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Παιρὸς δυνάμεθα νὰ ἀναφωνώμεν: «Ἀνέστη Χριστός, καὶ ζωὴ πολιτεύεται. Ἀνέστη Χριστός, καὶ νεκρὸς οὐδείς ἐπὶ μῆματος. Χριστὸς γὰρ ἐγεροῦν ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο».

«Ἡ ἰδιαίτερη ταυτότητα τοῦ Ἔθνους μας».

Ἐν τῷ ἐπὶ τῇ Ἀναστάσει μηνύματι τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ οὐ μόνον ἐξαίρεται ἡ ἀλήθεια, ὅτι διὰ τῆς Ἀναστάσεως ἐξασφαλίζεται ἡ μετὰ θάνατον ζωὴ καὶ ἐπὶ γῆς «ἡ πραγμάτωσις τῆς ἀληθινῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀληθινῆς ἰσότητος, τῆς ἀληθινῆς ἀδελφούσης, τῆς ἀληθινῆς εἰρήνης», ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πλέον ἐπισημαίνεται ἡ ἰδιαίτερα σημασία τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία «εἶναι ἡ ἱστορικὴ Σάρκα τοῦ Ἀναστημένου Χριστοῦ, ὁ αἰώνιος Χριστὸς μέσα στὸν χρόνον καὶ στὸν χῶρον μας». Ἐπομένως «προέπει νὰ σεβασθοῦμε τὴν μοναδικότητά Της, τὴν Ἀλήθειαν καὶ τὴν Ἐνότητά Της· ὅλοι, καὶ ἰδίως ἐμεῖς οἱ Νεοέλληνες πὸν φέρουμε τὴν εὐθύνη τῆς ἐλληνορθόδοξου ἀγιο-

γωτισμοῦ, τὸν διχασμὸν καθὼς καὶ τὴν στέρνησιν τῆς πνευματικῆς τῆς ἐλευθερίας. Ἡ πράξις αὐτῆ, τῆς παρουσίας Κυβερνήσεως, δὲν ἔχει προηγούμενον καὶ τῆς ὁποίας τὴν αὐτοτέλειαν ἐσεβάσθησαν οἱ ποικιλώνυμοι ἐχθροὶ τοῦ Ἔθνους καὶ τὸ χειρότερον τινὲς ἐκ τῶν Βουλευτῶν τῆς ἐξέφρασαν ἀνεπιτρέπτους ἐκφράσεις ἐναντίον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου καὶ τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐντὸς τοῦ Κοινοβουλίου καθ' ἣν στιγμὴν πᾶσα ἀπὸ ἑκατομμύριον Χριστιανῶν εἰς τὴν πλατεῖαν Συντάγματος ἀπαιτοῦσαν μὲ μίαν φωνήν «Κάτω τὰ χέρια ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μας».

Ἀπὸ τὸ Γραφεῖο Τύπου τῆς «Χ. Δ.»

Υ.Γ. Τὴν παραπάνω δήλωσις ἔκανε ὁ Πρόεδρος τῆς «Χ.Δ.» καὶ Βουλευτῆς Ἐπικρατείας Νικ. Ψαρουδάκης, ἀμέσως μετὰ τὴν συγκέντρωσι τοῦ πιστοῦ λαοῦ στὴν Πλατεία Συντάγματος, τὴν Τετάρτη 1 Ἀπριλίου.

Ο ΙΕΡΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὁ Ἱερός Σύνδεσμος Κληρικῶν Ἑλλάδος τοῦ ὁποίου τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἐθεώρησε ἐπιθεβλημένον καθῆκον του νὰ παραστή καὶ νὰ τιμήσῃ τὴν σημερινὴν μεγαλειώδη Χριστιανικὴν συγκέντρωσιν τοῦ Ὁρθοδόξου Χριστιανικοῦ λαοῦ τῆς συμπρωτεύουσας τοῦ νέου ἱστορικοῦ ἀπαυγασματοῦ τοῦ Βυζαντίου.

Παρίσταται ἐδῶ σήμερον διὰ νὰ ἐνώση τὴν φωνὴν τοῦ μεταφέροντας τὸ Ἀγωνιστικὸ μῆνυμα τῶν ἑνδεκάχιλιάδων Ἱερέων τῆς Πατρίδος μας ἀπὸ τὸ Καστέλι τῆς Κρήτης μέχρι τῶν συνάρον τῶν ἱστορικοῦ Ἐβρου, ἐναντίον τῶν ὑπονομευτῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας, οἱ ὁποῖοι παρά πᾶσαν Συνταγματικὴν καὶ ἠθικὴν ἔννοιαν ἐνομοθέτησαν ἐπαίσχυντον νόμον καταλύοντας τὸ Αὐτοδιοίκητον τῆς Ἐκκλησίας μας εἰσάγοντας εἰς αὐτὴν τὴν κομματικοποίησιν, τὴν διαίρεσιν, τοὺς ἀντα-

γωνισμοῦ, τὸν διχασμὸν καθὼς καὶ τὴν στέρνησιν τῆς πνευματικῆς τῆς ἐλευθερίας.

Ἡ πράξις αὐτῆ, τῆς παρουσίας Κυβερνήσεως, δὲν ἔχει προηγούμενον καὶ τῆς ὁποίας τὴν αὐτοτέλειαν ἐσεβάσθησαν οἱ ποικιλώνυμοι ἐχθροὶ τοῦ Ἔθνους καὶ τὸ χειρότερον τινὲς ἐκ τῶν Βουλευτῶν τῆς ἐξέφρασαν ἀνεπιτρέπτους ἐκφράσεις ἐναντίον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου καὶ τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐντὸς τοῦ Κοινοβουλίου καθ' ἣν στιγμὴν πᾶσα ἀπὸ ἑκατομμύριον Χριστιανῶν εἰς τὴν πλατεῖαν Συντάγματος ἀπαιτοῦσαν μὲ μίαν φωνήν «Κάτω τὰ χέρια ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μας».

Ἡ ἐνέργεια αὐτῆ τοῦ ἀντιχριστιανικοῦ Νόμου τοῦ κ. Τρίτη θὰ ἐγγραφῆ μὲ τὰ μελανότερα στίγματα στὴν σύγχρονον ἱστορίαν εἰς θάρος τῆς Διοικήσεως Ἐκκλησίας, τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου καὶ τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Εἰς τὸν κ. Πρωθυπουργὸν καὶ τὸν κ. Τρίτην διακαίουμε νὰ τοὺς ἐρωτήσωμεν, πιστεύουν πραγματικῶς καὶ ἀν πιστεύουν πῶς ἐκφράζεται ἡ πίστις τῶν; Μὲ προσπάθεια νὰ μειώσουν καὶ νὰ ὑπονομεύσουν τὴν δύναμιν τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας μας; Ἐάν ὄχι, τοὺς προειδοποιούμε, ὅτι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, δὲν θὰ εὑρουν διόδους καταλύσεως τῆς Ὁρθοδοξίας τῆς Ἐκκλησίας, τῆς Ἱεραρχίας, τοῦ Ἐφημεριακοῦ κλήρου καὶ τοῦ πιστοῦ λαοῦ.

Αὐτὴν τὴν ἐνότητα χαίρετιζομε σήμερον διότι ἐνωμένοι, ὅλοι μαζί μὲ τὸν ἀγῶνα πού ἀρχισε ἀπὸ τὴν πρωτεύουσα, ἡ Ἐκκλησία μὲ τὸ λάβαρον τῆς Ἐλευθερίας τῆς Ἁγίας Λαύρας καὶ μὲ τὸν παλμὸν πού διαπιστώνουμε σήμερον, στὴν μεγαλειώδη αὐτὴ συγκέντρωσι, ἡ Ἐκκλησία μας καὶ θὰ ζήσῃ καὶ θὰ νικήσῃ καὶ θὰ μείνῃ Ἐλευθέρα.

Πρωτοπρ. Νικ. Αὐγερινόπουλος
Πρόεδρος Ι.Σ.Κ.Ε.

(Τὸ Χρονικὸν θὰ συνεχισθῇ στὸ ἐπόμενο τεῦχος).

πνευματικῆς κληρονομιάς», ἡ ὁποία «εἶναι ἡ ιδιαίτερη ταυτότητα τοῦ ἔθνους μας, πὸν ἡ ἀπώλειά της ἰσοδυναμεῖ μὲ ἐθνικὴ ἀπώλεια. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Ἐκκλησία ἀγωνίζεται πάντοτε σὲς ἐπάξεις τὲς πνευματικῆς, ὥστε νὰ διασώσει αὐτὴν τὴν παράδοση καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴ σὲν προσωπικὸ καὶ σὲν κοινωνικὸ χῶρον».

Αἱ ἐπισημάνσεις αὐταὶ τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καθιστοῦν σαφές, διατὶ οἰαδήποτε ἐν Ἑλλάδι ἀπόπειρα ταπεινώσεως καὶ συρρικνώσεως τῆς Ἐκκλησίας ἐν τελευταία ἀναλύσει στρέφεται ἐναντίον τοῦ ἔθνους καὶ σημαίνει ἀπόπειρα διαβρώσεως τῶν θεμελίων του.

Ἀνάστασις καὶ Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος.

Εἰς τὴν ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαν «πατριαρχικὴν ἀπόδειξιν» ἡ σημασία τῆς ἐσοτῆς τῆς Ἀναστάσεως ἐξήρθη καὶ ἐν συναρτήσει πρὸς τὸ μέγα ἰωβηλαῖον, τὸ ὁποῖον ἐσοτάζει σύμπας ὁ χριστιανικὸς κόσμος, ἦτοι πρὸς τὴν 1200ετηρίδα τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Οὕτως ἡ Σεπτῆ Κορυφῆ τῆς Ὁρθοδοξίας ἐπεσημάνε τὰ ἐξῆς: «Ἐπὶ τοῦ τρέχοντος ἔτους ἡ Ὁρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία καὶ ὁ Θρόνος οὗτος (δηλ. τῆς Κωνσταντινουπόλεως) σὺν ὅλῃ τῇ Χριστιανικῇ Οἰκουμένῃ θὰ ἐσοτάσωμεν τὴν χιλιετηρὴν διακοσιοστὴν ἐπέτειον ἀπὸ τῆς συγκλήσεως τῆς ἐν Νικαίᾳ συνελθούσης Ἀγίας Ἐβδόμης Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Οὐδεμία, ἴσως, Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας διεκέρηξε τόσον πανηγυρικῶς καὶ μὲ τόσην ἔμφρασιν τὴν ἀξίαν τῆς ὑλικῆς δημοσιοῦσας, ὅσον ἡ Σύνοδος αὕτη. Ὁ θρίαμβος τῶν ἱερῶν εἰκόνων ὑπῆρξε νίκη κατὰ τῆς περιφρονησεως καὶ ὑποτιμήσεως τοῦ ὑλικοῦ κόσμου ἐν ὀνόματι μιᾶς δῆθεν πνευματικῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ. Ὑπῆρξε δηλαδὴ εἰς τὴν οὐσίαν νίκη τῆς πίστεως, διὸ ἡ ἕλη καὶ τὸ σῶμα δὲν εἶναι κατ' ἀνάγκην φορεῖς τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου, ἀλλὰ μετέχουν ἐν τῷ Ἀναστάσει Χριστῷ χάριτι εἰς τὴν ἀθανασία καὶ τὴν ζωὴν τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ. Ἡ δὲ ὑλικῶν μέσων παρτάσεις τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, καθὼς καὶ τῶν τεθεωμένων Ἀγίων μαρτυροῦν περὶ τῆς ἀξίας τῆς ὑλικῆς δημοσιοῦσας ἐν Χριστῷ καὶ τῆς πίστεως εἰς τὴν τελικὴν ὑπερνίκησιν τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου, πὸν τὴν μασιζοῦν».

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ Δημητρίου εἶναι ἀρίστη εἰσαγωγή εἰς τοὺς ὑπὸ συμπάσης τῆς Ὁρθοδοξίας, ὡς καὶ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, γενησομένους κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἐκκλησιαστικὸς καὶ ἐπιστημονικὸς ἐσοτασμός, εἰς τοὺς ὁποίους κατὰ τοὺς προσεχέεις μῆνας θὰ ἀναφέρωνται σχετικὰ δημοσιεύματα ἐν τῷ παρόντι περιοδικῷ.

«Διαρκὲς χρέος ἐγγνωμοσύνης».

Δεδικαιολογημένως ὁ ἡμερησίος καὶ ὁ περιοδικὸς Τύπος ἐξήρθη τὸ γεγονός, διὸ δυνάμει ἀποφάσεως τοῦ Κογκρέσου τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀ-

μερικῆς, ἡ 25ῆ Ματίου ἤρρησε ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους νὰ ἐσοτάζεται πανηγυρικῶς ὡς Ἐθνικὴ Ἐσοτῆ οὐ μόνον τῶν Ἑλλήνων, ὡς συνέβαινε κατὰ τὸ παρελθόν, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν πολιτῶν τῆς μεγάλης αὐτῆς Ὑπερατλαντικῆς Συμπολιτείας. Ἐν τῇ ἐπιστολῇ, διὰ τῆς ὁποίας ὁ Πρόεδρος τῶν Η.Π.Α. καὶ RONALD REAGAN ἀνεκοίνωσεν ἐπισήμως εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς καὶ Ἰάκωβον τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἀπόφασιν τοῦ Κογκρέσου, τονίζονται πρὸς τοὺς ἄλλοις, τὰ ἐξῆς: «Μὲ τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν ἀναγνωρίζομεν τὸ διαρκὲς χρέος μας ἐγγνωμοσύνης πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν καὶ πρὸς πάντας τοὺς ἔχοντες ἑλληνικὴν κληρονομίαν πολιτίας, διὰ τὰ δημοκρατικὰ ἰδεώδη, τὰ ὁποῖα ἐρέπνευσαν τὴν ἐπ' αὐτῶν θεμελίωσιν καὶ τοῦ ἰδικοῦ μας ἔθνους».

Εἶναι περιττὸν νὰ ἐπισημάνωμεν, διὸ ἡ ἀπόφασιν αὕτη ὀφείλεται ἀφ' ἑνὸς εἰς τὴν πολιτιστικὴν παράδοσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν ἀκτινοβολίαν τοῦ ἐκλεκτοῦ δυναμικοῦ τῶν Ὁμογενῶν, πολλοὶ τῶν ὁποίων κατέχουν τὰ σκήπτρα εἰς πολλοὺς τομεῖς τοῦ δημοσίου βίου, καὶ τρίτον καὶ πρὸ πάντων εἰς τὴν μεγάλην ἀκτινοβολίαν τῆς Ἑλληνορθόδοξου Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς, ἣτις, ὡς ἐλανειλημμένως ἔχομεν τονίσει, ἀποτελεῖ τὴν ἐμφρηχοῦσαν τὸν Ἑλληνισμὸν καὶ τὰς λοιπὰς ἐθνικότητας τῆς Ἀμερικῆς ζωτικὴν ἐπιτελέχεια. Ἀπόδειξις τούτου εἶναι διὸ ὁ Πρόεδρος καὶ REAGAN ἔκρινε σκόπιμον νὰ γνωστοποιήσῃ ἐπισήμως τὴν ἀπόφασιν τοῦ Κογκρέσου εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Ἀρχιεπίσκοπον καὶ Ἰάκωβον, ὅστις εἶναι ὁ χαρισματικὸς Ἐθνάρχης καὶ Πνευματικὸς Ἠγέτης τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀμερικῆς, ἔχει ἀναδειχθῆ προσωπικότης οἰκουμενικῶν διαστάσεων καὶ διεθνοῦς ἀκτινοβολίας καὶ διὰ τοῦ βίου ἀνακαινιστικοῦ ἔργου του ἔχει συντελέσει, ὥστε ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθοδοξία νὰ παρουσιάσῃ ἀνθηοῖν καὶ νὰ χαιρῆ γενικῆς ἐκτιμήσεως καὶ θαυμασοῦ.

«Παράδειγμα πρὸς μίμηση».

Τὸ Οἰκουμενικὸν Συμβούλιον τῆς Σουηδίας ἐν διαβήματι αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἀλβανικὴν Κυβέρνησιν ζητεῖ ἐξ αὐτῆς νὰ τεματίσῃ τὸν συστηματικὸν διωγμὸν θρησκευτικῶν κοινοτήτων, ἐθνικῶν μειονοτήτων καὶ ἀτόμων, νὰ παράσῃ εἰς τὰς Ἐκκλησίας καὶ λοιπὰς θρησκευτικὰς κοινότητας τὴν ἐγγύτησιν τῆς ἐλευθέρως ἀσκήσεως τῶν θρησκευτικῶν τῶν ὑποχρεώσεων καὶ νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτὰς νὰ συνάπτουν σχέσεις πρὸς τὰς Ἐκκλησίας τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ὡσαύτως τὸ Οἰκουμενικὸν Συμβούλιον τῆς Σουηδίας καλεῖ τὰς Ἐκκλησίας καὶ τὰ Οἰκουμενικὰ Συμβούλια ὁλοκλήρουν τοῦ κόσμου νὰ στρέφουν ἰδιαίτερος τὴν προσοχὴν τῶν εἰς τοὺς διωγμὸς τοὺς ὁποίους ὑφίστανται ἐν Ἀλβανίᾳ οἱ χριστιανοὶ καὶ οἱ ὀπαδοὶ τῶν λοιπῶν θρησκειῶν.

Σχολιάζων τὸ διάβημα τοῦτο ἐν τῷ Δελτίῳ «Ενημερωσις» ὁ Μόνιμος Ἀντιπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν Μ. Πρωτοπρεσβύτερος πα-

τὴν Γεώργιος Τσέτης, παρατηρεῖ τὰ ἑξῆς: «Τὸ τολμηρὸ αὐτὸ διάδημα πού, μεταξὺ ἄλλων, συνυπογράφουν ὁ Λουθηρανὸς Ἀρχιεπίσκοπος Οὐράλας BERTIL WERKSTRÖM καὶ ὁ πολὺς καὶ διεθνῶς γνωστὸς ἀπὸ τὴν μακροχρόνια καθηγεσία του στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ HARVARD Ἐπίσκοπος Στοκχόλμης KRISTER STENDAHL, ἀσφαλῶς δὲν εἶναι μιὰ πολιτικὴ πράξη, ὅπως μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ἐκ πρώτης ὄψεως. Πηγάζει ἀπὸ τὴν βαθειὰ χριστιανικὴ πεποίθηση ὅτι ὁ ἄνθρωπος, εἰκὼν καὶ ὁμοίωσις τοῦ Θεοῦ, πλάστηκε ἐλεύθερος καί, κατὰ συνέπεια, δὲν πρέπει νὰ συναντᾷ κανένα πρόσκομμα στὸν τρόπο, μὲ τὸν ὁποῖο βιώνει καὶ ἐκφράζει τὴν πίστη του». Ἐπομένως τὸ διάδημα αὐτὸ «πρέπει νὰ ἀποτελέσει παράδειγμα πρὸς μίμηση καὶ νὰ ἐπεκταθεῖ καὶ σὲ πολλές ἄλλες περιπτώσεις σὰ τέσσαρα σημεῖα τῆς ὕψηλιου, ὅπου, παρὰ τὶς συνταγματικὲς καὶ ἄλλες ἐγγυήσεις, ἡ Ἐκκλησία μπαίνει πολλὰ φορὲς στὸ περιθώριο μὲ κίνδυνον νὰ χάσει τὴν ὑπόστασιν καὶ αὐτοτέλειά της».

Θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ προστεθῆ εἰς αὐτὰ, διὲν ἐπὶ τοῦ ὅλου ζητήματος, ὅπερ ἀφορᾷ ἀμέσως καὶ εἰς τοὺς βορειοηπειρωτὰς ἀδελφούς μας, δέον νὰ προβληματισθῆ σοβαρῶς καὶ ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις, ἥτις δὲν πρέπει νὰ προχωρήσῃ εἰς ἄρσιν τοῦ ἐμπολέμου μετὰ τῆς Ἀλβανίας, ἐὰν δὲν ἐξασφαλισθῆ ἀπολύτως ἡ περιφρούρησις πάντων τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων τῶν ζώντων ἐν Ἀλβανίᾳ Ἑλλήνων.

«Οὐδὲν κακὸν ἀμιγῆς καλοῦ».

Ἡ ἐπιβληθεῖσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος δοκιμασία εἶχε καὶ ἀρκετὰς ἀγαθὰς ἐπιπτώσεις. Δειγματοληπτικῶς ἀναφέρουμεν τὰ ἑξῆς:

Ἐν πρώτοις ἐξεδηλώθη ἡ ἀρραγῆς ἐνότης τῆς Σεπτιῆς Ἱεραρχίας, τοῦ ἐφημεριακοῦ ἱ. Κλήρου, τῶν Μοναχῶν καὶ τοῦ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας συνδεομένου λαοῦ. Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι καὶ πολλὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα μέχρι τοῦδε ἦσαν μᾶλλον ἀδιάφορα ἢ ἀδρανῆ, ἀρτύπισαν τὰ ἐμφωλεύοντα ἐν τῷ ὑποσυνειδήτῳ τῶν μακροαῖωνα βιάσματα τοῦ Ὁρθόδοξου Γένους καὶ ἐξεδήλωσαν τὴν ἀγάπην τῶν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν κατὰ τρόπον συγκινητικόν. Τοιοῦτοτρόπως ἐξηγεῖται καὶ τὸ ὅτι κατὰ τὰς ἁγίας ἡμέρας τῆς Μ. Ἑβδομάδος καὶ τοῦ Πάσχα οἱ ἐκκλησιαζόμενοι ἦσαν πολλὴν περισσότεροι ἐν συγκρίσει πρὸς προηγούμενα ἔτη, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν προσελθόντων εἰς τὴν Θείαν Κοινωνίαν ὑπερέβη κατὰ πολὺν τὸν μέχρι τοῦδε.

Ἐπειτα ἀποκαλυπτικὰ ὑπῆρξαν τὰ μεγαλειώδη συλλαλητήρια τῶν Ἀθηναίων καὶ τῆς Θεσσαλονίκης, διὰ τὰ ὁποῖα ὀφείλονται συγχαρητήρια εἰς τοὺς οργανωτὰς τῶν, ἐν οἷς ἦσαν μέλη τῆς Σεπτιῆς Ἱεραρχίας καὶ πρὸ πάντων ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηναίων καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ καὶ ὁ Παναγ. Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμων μετὰ τῶν ἀξίων συνεργατῶν τῶν. Τὰ συλλαλητήρια ταῦτα ἀπετέλεσαν μεγάλην ἐκκλησίαν διὰ πάντας τοὺς Ἕλληνας καὶ ξένους παρατηρητὰς, διότι ἀπέδειξαν ὅτι, παρὰ τὴν ἑλλειψιν σχετικῆς πείρας καὶ καταλλήλου οργανωτικοῦ μηχανισμοῦ, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔχει

ἐκλεκτὰ δυναμικὰ στελέχη καὶ λαμπρὸν ποιμαντικὸν ἔργον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀκριβῶς ὀφείλεται καὶ ἡ κινήσεις μυριάδων λαοῦ. Περισσότερα καὶ πλεονοσηματικὴ προετοιμασία θὰ ὀδηγήσῃ, ἐὰν παρασιτῆ ἀνάγκη, εἰς ἐκκλησιαστικὰ ἀποτελέσματα.

Τρίτον πρέπει νὰ ἐξασηθῆ διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ἡ ἐλπιδοφόρος ἐνθουσιώδης καὶ μετὰ σεμνοῦ δυναμικοῦ παλμοῦ παρουσία τῆς χριστιανικῆς νεολαίας, ἡ ὁποία ἐνεργῶς τὸν ὅλον ἀγῶνα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀληθῶς «οὐδὲν κακὸν ἀμιγῆς καλοῦ». Ἡ ἀποκτηθεῖσα πείρα, μετὰ σχετικῆς αὐτοκριτικῆς, πρέπει νὰ ἀξιοποιηθῆ διὰ τὸ μέλλον καὶ εἰς τὸν τομέα τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀνακαινιστικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας.

«Ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται».

Ὁλόκληρον τὸ Χριστιανικὸν πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῶν κανονικῶς ἐξαριτωμένων ἐκ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Ἐκκλησιαστικῶν Τμημάτων τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας (ἡμιαυτονομὸν Ἐκκλησίας Κρήτης, Ἱ. Μητροπόλεων Δωδεκανήσου, αὐτοδιοικητῆ Μοναστηρικῆς Πολιτείας Ἁγίου Ὁρους, λοιπῶν Πατριαρχικῶν Ἱ. Μονῶν), τοῦ ἀπαταχοῦ τῆς γῆς Ὁρθόδοξον Ἐλληνισμὸν καὶ τῶν συμπαρισταμένων εἰς τὴν καθ' ὅλον ἐν Ἑλλάδι Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν Ὁμοδόξον καὶ Ἐτεροδόξον Ἐκκλησιῶν ἀναμένει μετ' ἀγωνίας τὴν ἐξέλιξιν τῆς κρίσεως, ἡ ὁποία ἐδημιουργήθη εἰς τὰς παρ' ἡμῖν σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ψηφισθέντος, ὡς μὴ ὄφελε, διαδοχικῶν ἀντικανονικοῦ καὶ ἀντισυνταγματικοῦ νομοσχεδίου. Τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ, τὸ ὁποῖον καθιστᾷ δυνατὴν τὴν δήμευσιν ὀλοκλήρου τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας καὶ πλήττει καιρῶς τὸ αὐτοδιοικητικὸν καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἀπεδοκιμάσθη ὁμοφώνως ἐφ' ὀλοκλήρου τοῦ Χριστιανικοῦ τούτου πληρώματος (κλήρον, μοναχῶν, λαϊκῶν) καὶ ἐφ' ὀλοκλήρου τοῦ εἰς αὐτὸ ἀνήκοντος ἑλληνικοῦ θεολογικοῦ κόσμου. Ἐπιβεβαίωσαν τινες (θεολογικαὶ) ἐξαιρέσεις συμπαριστάσεως εἰς τὰς ψηφισθείσας διατάξεις, μαρτυροῦσαι σύγχυσιν καὶ αὐτοαντιφάσεις, πιστοποιοῦν ἀπλῶς τὸν κανόνα τῆς καθολικῆς ἀποδοκιμασίας τῶν εἰς θάρος τῆς Ἐκκλησίας διαπραχθέντων. Ἀληθῶς πῶς συμβιβάζεται τὸ περὶ «λαϊκοῦ στοιχείου» ἐνδιαφέρον τῶν ὑποστηρικτῶν τοῦ Νομοσχεδίου μὲ τὴν περιφρόνησιν τῶν πρωτοφανῶν συλλαλητηρίων πολλῶν ἑκατοντάδων χιλιάδων λαοῦ, αἱ ὁποῖαι συνεκεντρώθησαν — ὅπως συνέβη ἐν Ἀθήναις — ἀκόμη καὶ ὑπὸ δυσμενεστάτας καιρικῆς συνθήκας;

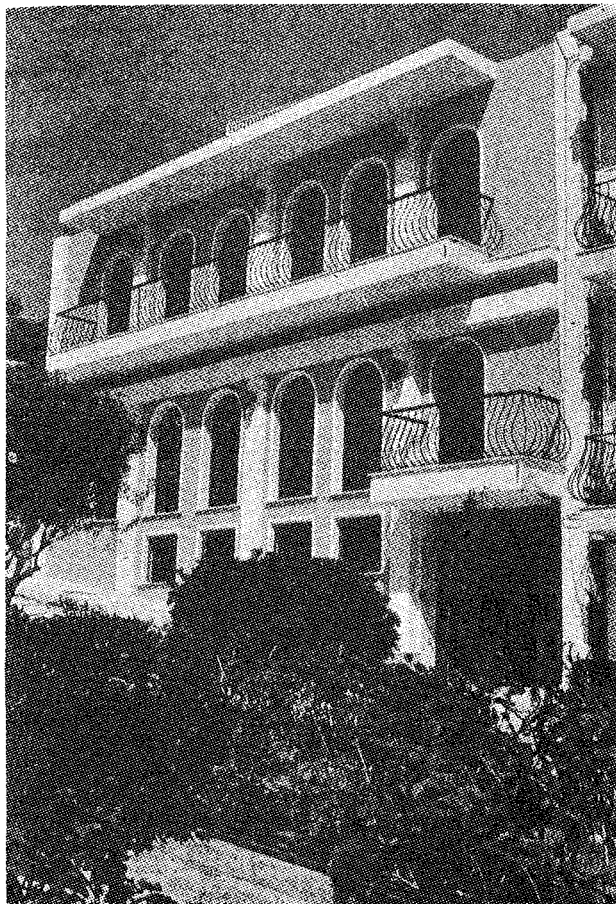
Ἐφ' ὅσον πολλάκις ἡ Κυβέρνησις ἔχει ὁμολογήσει σφάλματά της καὶ ἐφ' ὅσον εἶναι σύνθηδες νὰ περιεργωνται εἰς ἀχρησίαν νομικὰ διατάξεις, ἡ μόνη διέξοδος ἐκ τῆς ὑπαρχούσης κρίσεως καὶ σοδοῦσης κρίσεως εἶναι νὰ δηλωθῆ ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἐκπροσώπων τῆς Πολιτείας ὅτι, χάριν τῆς ψυχικῆς ὁμονοίας καὶ ἐνότητος τοῦ ἔθνους, ματαιώνεται ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ψηφισθεισῶν διατάξεων καὶ ἐπαναρχίζει ἐν εὐλικρινείᾳ διάλογος πρὸς ἐξέυρεσιν τρόπων ἀξιοποιήσεως τῆς πρὸς τοὺς πτωχοὺς ἀκτήμονας καὶ πολυτέ-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ίερά Μητρόπολις Ζακύνθου

Έγκαινιάσθηκε με έπισημότητα την Κυριακή 5 'Απριλίου από τον Μητροπολίτη Ζακύνθου κ. Παντελεήμονα τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Πνευματικὸ καὶ Πολιτιστικὸ Κέντρο Νεότητας, πὸ ἔκτισε με τὴν πρωτοβουλία καὶ τὴν φροντίδα τοῦ ἱ. Ίερά Μητρόπολις Ζακύνθου.

Στὸ Ἴδρυμα αὐτό, πὸ διαθέτει ὅλες τὶς σύγχρονες ἀνάσεις καὶ εἶναι ἐξοπλισμένο με τελειότατα μη-

χανήματα, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς πνευματικὲς, πολιτιστικὲς καὶ ψυχαγωγικὲς ἐκδηλώσεις γιὰ τοὺς νέους, θὰ ὀργανώνονται μορφωτικὲς ἐκδηλώσεις γιὰ ἐνήλικες, με τὴν μορφή λαϊκοῦ Πανεπιστημίου.

Στὴν φωτογραφία τὸ Ἴδρυμα πὸ ἐγκαινιάσθηκε καὶ ἄρχισε νὰ λειτουργεῖ.

κρους ἐξαγγελθείσης ἤδη προσφορᾶς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ μεγαλυτέρου μέρους τῆς περιοχῆς της κατὰ τρόπον μὴ θίγοντα τὴν κανονικὴν καὶ συνταγματικὴν τάξιν. Ὡς ἤδη ἐπεσημάνθη ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἡλία Οἰκονόμου εἰς ἄρθρον αὐτοῦ, δημοσιευθὲν εἰς ἀθηναϊκὴν ἐφη-

Ίερά Μητρόπολις Ἡλείας

Ἡ ἐκλεκτὴ Πυργιώτισσα διδασκάλισσα κ. Σοφία Κολομβάκου, διὰ συμβολαιογραφικῆς πράξεως ἐδώρησε εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Ἡλείας διὰ δωρεᾶς ἐν ζωῇ τὴν ἐν Πάτραις παλαιὰν οἰκίαν της μετὰ τοῦ προαυλίου αὐτῆς, συνολικῆς ἐκτάσεως 292 μ², κειμένης ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ 21, ἵνα ἐκ τῆς ἀξιοποιήσεώς της ἐνισχυεταὶ ἡ Κολομβάκειος Πτέρυγα τοῦ Ἀσύλου Ἀνιάτων «Ἡ ΝΕΑ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ» τῆς Μητροπόλεώς μας, εἰς μνήμην Ἐλένης καὶ Μαρούσως Λιάρου.

Τὸ δωρητήριον Συμβόλιον ὑπεγράφη ὑπ' αὐτῆς καὶ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἡλείας κ. Γερμανοῦ προσφάτως εἰς Ἀθήνας. Ἡ ἀνωτέρω δωρητρία ἀπέστειλε μέσω Τραπεζῆς εἰς τὸν Σεβ. Ἡλείας διὰ τὸν ἀνωτέρω σκοπὸν καὶ τὸ ποσὸν τοῦ 1.000.000 δρχ.

(Ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως)

Ίερά Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως ἀνεκοινώθησαν (16.4.87) τὰ ἐπόμενα:

«Τὸ Δημοτικὸ Συμβούλιον Καλαβρύτων ἐξέδωσε Ψήφισμα, διὰ τοῦ ὁποῦ διαμαρτύρεται ἐναντίον τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας "ὁ ὁποῖος διάταξε αὐθαίρετα τὴ μεταφορὰ" τοῦ ἱεροῦ Λαθάρου τῆς Ἁγίας Λαύρας στὴ μεγάλη συγκέντρωση τῶν Ἀθηνῶν τῆς 1ης Ἀπριλίου ἐ.ξ.

»Ἐὰν ὁμοῦς τὸ Δημοτικὸ Συμβούλιον τῶν Καλαβρύτων μποροῦσε νὰ ὑποβληθῇ στὸν κόπο ἐνὸς ἀπλοῦ τηλεφωνήματος, τότε θὰ ἐπληροφορεῖτο ἀπὸ τὸν Πανοσιολογιώτατο Καθηγούμενο τῆς ἱστορικῆς Μονῆς, ὅτι τὸ ἱερὸ Λαθάρου τῆς Ἁγίας Λαύρας δὲν μετακινήθηκε καθόλου ἀπὸ τὴν θέσι του καὶ ὅτι αὐτὸ πὸ ἐχρησιμοποιήθη κατὰ τὴν ἐκδήλωση στὴν πλατεία Συντάγματος ἦταν ἀπλῶς ἕνα ἀντίγραφο τοῦ ἱστορικοῦ Ἱεροῦ Λαθάρου καὶ ὄχι τὸ πρωτότυπο! Ἔτσι, λοιπὸν, ἡ διαμαρτυρία τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τῶν Καλαβρύτων ἔπεσε στὸ κενὸ καὶ τὸ μόνο πὸ κατάφεραν ἦταν νὰ δημιουργήσουν πολὺ θόρυβο γιὰ τὸ τίποτα».

Ίερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Μεγάλῃ ἐκδήλωση πραγματοποιήθηκε στὴ Χαλκίδα τὴν Κυριακή 22 Μαρτίου, με ἀφορμὴ τὴν ἐθνικὴ ἑορτὴ καὶ τὴν ἐβδομάδα νεότητος, πὸ καθιέρωσε ἀπὸ φέτος ἡ τοπικὴ μας Ἐκκλησία. Ἡ ἐκδήλωση ἔγινε στὴν αἴθουσα τελετῶν τῆς Σχολῆς Πεζικοῦ καὶ τὴν παρηκολούθησε πλῆθος κόσμου καὶ μάλιστα νέων.

Τὸ πρόγραμμα περιελάμβανε πλούσιο μουσικοχορευτικὸ πρόγραμμα ἀπὸ τὴν 150μελῆ Χορωδία - Ὁρχήστρα νέων τῆς Μητροπόλεως, με τὴν Διεύθυνση τοῦ Μουσικοῦ κ. Παύλου Κουρμπέτη καὶ ὀμιλία ἀπὸ τὸν Πανος. Ἀρχιμ. Διονύσιο Μάνταλο, Ἱεροκήρυκα - Γεν. Ἀρχιερατικὸ Ἐπίτροπο καὶ ὑπεύθυνο νεότητος με θέμα «Τὸ '21 καὶ ἡ Ρωμοσύνη σήμερα».

Τὴν ἐκδήλωση ἔκλεισε ὁ Σεβ. Ποιμενάρχης μας

μερίδα, ἢ συνταγὴ θεραπείας εἶναι παλαιὰ καὶ δοκιμασμένη: Ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται». Ἐλπίζομεν, διὰ τάχιστα θὰ ἴδωμεν ἰοαυτὴν θεραπείαν καὶ ἴασιν, προσφερομένην ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

E. Δ. Θ.

κ. Χρυσόστομος, ὁ ὁποῖος ἐτόνισε τὴν προσφορά τῆς Ἐκκλησίας στὸ Ἔθνος καὶ τὴ νεολαία.

—Μήνυμα πρὸς τοὺς νέους τοῦ Σεβασμιωτάτου ἀνεγνώσθη εἰς τὰ Λύκεια καὶ Γυμνάσια, καθὼς καὶ τοὺς Ἱ. Ναοὺς τῆς πόλεως Χαλκίδος, μὲ ἀφορμὴ τὴν ἐβδομάδα νεότητος.

—Ὁμιλία ἐθνικοῦ περιεχομένου, μὲ θέμα «Ἡ προσφορά τῆς Ἐκκλησίας στὸν Ἄγωνα τοῦ '21» ἔκανε ὁ Παν. Ἀρχιμ. π. Διονύσιος Μάνταλος, Ἱεροκέρυξ καὶ Γεν. Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, σὲ ἑορταστικὴ ἐκδήλωση τῶν Ἀποστράτων Ἀξιωματικῶν Νομοῦ Εὐβοίας, ἐνῶ ὁ Ἱεροκέρυξ, Ἀρχιμ. π. Εἰρηναῖος Γεωργιάδης ἀνέπτυξε μὲ ἐπιτυχία τὸ θέμα: «Τὸ σωτήριον Πάθος».

Τὴν Κυριακὴ τῶν Βαΐων ἐγίνε στὴ Χαλκίδα ἡ καθιερωμένη ἐκδήλωση γιὰ τὴ Μ. Ἐβδομάδα στὸν Κινηματογράφο «Ἀθηναί».

Ἡ Χορωδία τῶν Ἱεροψαλτῶν τοῦ Νομοῦ Εὐβοίας ὑπὸ τὴν διεύθυνση τοῦ καθηγητοῦ Μουσικῆς καὶ Πρωτοψάλτου τοῦ Ἱ. Ν. Ἀγ. Νικολάου Χαλκίδος κ. Σπ. Σιμιτζῆ, ἀπέδωσε θαυμάσια ἐπικαιροῦς ἐκκλησιαστικοῦ ὅμιλου, ἐνῶ ὁ Ἱεροκέρυξ, Ἀρχιμ. π. Εἰρηναῖος Γεωργιάδης ἀνέπτυξε μὲ ἐπιτυχία τὸ θέμα: «Τὸ σωτήριον Πάθος».

Τὴν ἐκδήλωση παρηκολούθησε, μὲ ἰδιαίτερη συγκίνηση, πλῆθος κόσμου καὶ ἔκλεισε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος.

—Προσὸν 500.000 δρχ. διένειμε εἰς ἀπόρους τὸ Γενικὸ Φιλάνθρωπον Ταμεῖο τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, μὲ τὴν εὐκαιρία τῶν ἑορτῶν τοῦ Πάσχα. Βοηθήματα ἐπίσης μοίρασαν καὶ τὰ Ἐνοριακὰ Φιλάνθρωπα Ταμεῖα. Ὁ Σεβασμιωτάτος τὴν ἡμέρα τοῦ Πάσχα ἐπισκέφθη τοὺς ἀσθενεῖς τῶν Νοσοκομείων τῆς Πόλεως καὶ συνέφαγε μὲ τοὺς φυλακισμένους τοῦ Σωφρονιστικοῦ Καταστήματος Χαλκίδος.

(Ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως)

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ὁρθοδοξίας Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Δημήτριος ἀναλαμβάνει ἱερὰν ἀποδημίαν ἀγάπης καὶ εἰρήνης πρὸς τὰς κατὰ τόπους ἀδελφὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας καὶ πρὸς τὰς Ἐκκλησίας Ῥωμαιοκαθολικὴν, Ἀγγλικανικὴν καὶ τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν, ἐπὶ ἀνταποδοσει τῶν κατὰ καιρὸς γενομένων ἐπισκέψεων τῶν Προκαθημένων αὐτῶν πρὸς τὸ Ἱερὸν τῆς Ὁρθοδοξίας Κέντρον. Τὸ πρόγραμμα τῆς ἱερᾶς ταύτης πορείας τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος ἔχει ὡς ἀκολουθοῦσας: 1) Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας: Μεταξὺ 22 καὶ 26 τρέχοντος μηνὸς Μαΐου. Διὰ τὴν 25ην Μαΐου προβλέπεται ἐπίσκεψις τῆς Α.Θ. Παναγιότητος πρὸς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Θεοβαδίστου Ὁρους Σινᾶ· 2) Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας: Μεταξὺ 26 καὶ 29 τρέχοντος μηνός· 3) Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων: Μεταξὺ 29 Μαΐου καὶ 2ας Ἰουνίου ἑ.ξ. Τὴν 2αν Ἰουνίου ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἔδραν Αὐτῆς· 4) Πατριαρχεῖον Ῥωσίας: Μεταξὺ 21 καὶ 25 προσεχοῦς μηνός Αὐγούστου· 5) Ἐκκλησία Γεωργίας: Ἡ Α.Θ. Παναγιότης, κατὰ παράθασιν τῆς κατὰ τὰ τηρούμενα Δίπτυχα σειρᾶς, λόγῳ τῆς γεωγραφικῆς θέσεως καὶ τῆς ἐν τῇ αὐτῇ ἐπικρατεῖα εὐρέσεως αὐτῆς, θὰ ἐπισκεφθῇ μετὰ τῆς 25 καὶ 30 Αὐγούστου τὴν Ἐκκλησίαν Γεωργίας. Μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν ταύτην ὁ Πατριάρχης θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἱερὰν Καθέδραν Αὐτοῦ· 6) Πατριαρχεῖον Σερβίας: Μεταξὺ 11 καὶ 16 προσεχοῦς Σεπτεμβρίου· 7) Πατριαρχεῖον Ρουμανίας: Μεταξὺ 16 καὶ 21 προσεχοῦς Σεπτεμβρίου· 8) Πατριαρχεῖον Βουλγαρίας: Μεταξὺ 25 καὶ 29 προσεχοῦς Σεπτεμβρίου· 9) Ἐκ Σόφιας ἡ Α.Θ. Παναγιότης ἐπιστρέφει εἰς τὴν ἔδραν Αὐτῆς· 9) Ἐκκλησία Ἑλλάδος: Μεταξὺ 13 καὶ 18 προσε-

χοῦς Σεπτεμβρίου· 10) Ἐκκλησία Πολωνίας: Μεταξὺ 18 καὶ 22 προσεχοῦς Σεπτεμβρίου. Ἐκ Βαρσοβίας ὁ Παναγιώτατος Πατριάρχης ἐπιστρέφει καὶ πάλιν εἰς τὴν ἔδραν Αὐτοῦ· 11) Ῥωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία: Μεταξὺ 4 καὶ 7 προσεχοῦς Δεκεμβρίου· 12) Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία: Μεταξὺ 7 καὶ 10 προσεχοῦς Δεκεμβρίου· 13) Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν: Μεταξὺ 10 καὶ 14 προσεχοῦς Δεκεμβρίου. Ὁλοκληρουμένου οὕτω τοῦ κύκλου τῶν ἐπισκέψεων τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Δημητρίου, ὁ αὐτὸς θέλει ἐπιστρέψῃ περὶ τὴν ἡμερομηνίαν ταύτην εἰς τὴν ἔδραν Αὐτοῦ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Ἐν τοῖς πλαισίοις τῶν ἐτοιμαζομένων ἑορτῶν τῶν 1000 ἐτῶν (988-1988) ἀπὸ τοῦ ἐκχριστιανισμοῦ τῶν Ῥώσων, ὁ Μακαριότατος Πατριάρχης Μόσχας καὶ πάσης Ῥωσίας κ. Ποιμὴν, συνοδευόμενος ὑπὸ σημαντικοῦ ἀριθμοῦ Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ῥωσίας, θὰ πραγματοποιήσῃ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θέρους τοῦ 1987 «περίπλουν προσευχῆς καὶ ἐργασίας διὰ τὴν εἰρήνην» μετὰ πολλῶν σταθμεύσεων εἰς πολλοὺς λιμένας καὶ πόλεις τῆς Μεσογείου. Κατὰ τὸν περίπλουν τοῦτον προβλέπεται, ὡς πρῶτος σταθμὸς, ἐπίσκεψις εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, Μητέρα Ἐκκλησίαν τῆς Ῥωσίας, ἐν συνεχείᾳ δὲ ἐπίσκεψις καὶ εἰς τοὺς Προκαθημένους τῶν ἄλλων πρεσβυγενῶν Πατριαρχείων καὶ λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μόρφου

Τὴν 1η Ἀπριλίου 1987 ἐγίναν μὲ μεγάλη ἐπιτυχία στὸ Στάδιο τοῦ Γυμνασίου Σολέας στὴν Εὐρύχου οἱ Γ' Ἀγῶνες Στίβου τῶν Χ.Ο.Μ. τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μόρφου. Σ' αὐτοὺς πῆραν μέρος 79 μέλη τῶν Χ.Ο. Μαθητῶν Ἀκακίου, Ἀστρομερίτη, Βυζακιάς, Γαλάτας, Γερακιῶν, Εὐρύχου, Κακοπετριάς, Καλλιανῶν, Κανναθίων - Ἀγ. Εἰρήνης, Κατυδάτων, Λινοῦς - Φλάσους, Μενοίκου, Πεδουλά καὶ Τεμβριάς καὶ 72 μέλη τῶν Χ.Ο. Μαθητῶν Ἀστρομερίτη, Βυζακιάς, Γαλάτας, Γερακιῶν, Κακοπετριάς, Καλλιανῶν, Κατυδάτων, Κοράκου, Λινοῦς - Φλάσους, Μενοίκου, Πεδουλά, Ποταμίου καὶ Τεμβριάς.

Στοὺς νικητὲς Ἀθλητὲς δόθηκαν μετάλλια (χρυσά, ἀσημένια, χάλκινα) καὶ σχετικὸ Δίπλωμα. Στους τρεῖς Χ.Ο.Μ. (χωριστὰ τῶν Μαθητῶν καὶ χωριστὰ τῶν Μαθητριῶν), οἱ ὁποῖοι συγκέντρωσαν τὴ μεγαλύτερη βαθμολογία, δόθηκαν Κύπελλα. Τοὺς Ἀγῶνες ὀργάνωσε καὶ ἀθλοθέτησε τὸ Γραφεῖο τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Διαφώτισης τῆς Μητροπόλεως Μόρφου.

Ἡ ἐκδήλωση τελείωσε μὲ τὴν ὑποστολὴ τῶν Σημαιῶν καὶ τὸν Ἐθνικὸ Ὕμνον, ἀφοῦ προηγουμένως ὁ Πανιερότατος Μητροπολίτης Μόρφου κ. Χρυσάνθος, ἀπήνθυσε σύντομο χαιρετισμὸ καὶ προκήρυξε τοὺς Δ' Ἀγῶνες.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ῥωμαιοκαθολικῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τοῦ Προέδρου αὐτῆς Ἀρχιεπισκόπου Καθολικῶν Κερκύρας τὴν 30ην Μαρτίου ἀπέστειλε τηλεγράφημα πρὸς ἔκφρασιν ἀδελφικῆς ἀλληλεγγύης πρὸς Σύνοδον Ὁρθοδόξου Ἱεραρχίας Ἑλλάδος, καθ' ἣν στιγμὴν ἀγωνίζεται διὰ πνευματικὴν ἀνεξαρτησίαν Ἐκκλησία ἀπὸ παρεμβάσεις πολιτείας, καθ' ὅτι ἀνεξαρτησία Ἐκκλησίας εἶναι προϋπόθεσις δι' ἐκπλήρωσιν θείας αὐτῆς ἀποστολῆς.

—Τῇ 25ῃ Μαρτίου ὁ Πάπας Ἰωάννης Παῦλος Β' ἐδημοσίευσεν τὴν ἐγκύκλιόν του «REDEMPTORIS MATER» (Ἡ Μήτηρ τοῦ Λυτρωτοῦ) ἐξ ἀφορμῆς τοῦ Θεο-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

Τὸ Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον συνελθὼν εἰς συνεδρίαν τὴν 7ην Ἀπριλίου 1987, ἵνα κρίνῃ καὶ δικάσῃ: α) τὸν Ἱερέα Θεόδωρον Σταμούλην, Κληρικὸν τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας καὶ β) τὸν Ἱερέα Βασίλειον Κουρλαμπάν, Κληρικὸν τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Ἡλείας, κατηγορουμένους ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι, ἐπέβαλεν τῷ μὲν πρώτῳ τὴν ποινὴν τῆς διετοῦς ἀργίας ἀπὸ πάσης Ἱεροπραξίας, ἐξ ἧς τὸ ἔν ἔτος μετὰ στερήσεως τῶν ἀποδοχῶν αὐτοῦ, τῷ δὲ δευτέρῳ τὴν ποινὴν τῆς ἐπιπλήξεως.

Ὁ Πρόεδρος
τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου
† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς
Ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Μεντζελόπουλος

Ἱερά Μητρόπολις Ζακύνθου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει: α) Τὸ Ν.Δ. 1398)73 «περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων διακόνων παρὰ τῆς Ἱερᾶς

μητορικοῦ Ἔτους, ὅπερ ἔχει προκηρυχθῆ πρὸς προετοιμασίαν τῆς 3ης χιλιετίας τοῦ Χριστιανισμοῦ.

—Τὸν Νοέμβριον 1987 θὰ ἀνακηρυχθοῦν Μακάριοι οἱ 85 ρωμαιοκαθολικοὶ μάρτυρες, οἱ ὅποιοι τὸν 15ον αἰῶνα, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Λουθήρου εὑρον μαρτυρικὸν θάνατον, ἀγωνιζόμενοι ὑπὲρ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Εἰς τὸ ἐξαίρετον Δελτίον «Ἐπίσκεψις», τὸ ὁποῖον δημοσιεύεται ὑπὸ τοῦ Ὁρθοδόξου Κέντρου τοῦ Οἴκου μενικοῦ Πατριαρχείου, διὰ τὸ γνωστὸν ζήτημα τῆς Ἱερωσύνης τῶν γυναικῶν ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ ἀναφέρονται τὰ ἑξῆς:

«Τὰ 2/3 τῶν ἐπισκόπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας, ὑποστηρίζοντα ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο τοῦ CANTERBURY Δρα ROBERT RUNCIE, Πρόεδρο τῆς Ἀγγλικανικῆς Κοινωνίας Ἐκκλησιῶν, ἀπεφάσισε προσφάτως τὴν εἰσδοχὴ τῶν γυναικῶν στὴν ἱερωσύνη. Ὑπενθυμίζεται ὅτι ἡ ἀπόφασις αὐτὴ δὲν θὰ ἰσχύσῃ πρὸ τοῦ 1992, πρὶν δηλαδὴ ἐγκριθῆ ἀπὸ τοὺς κατὰ τόπους ἐπισκόπους τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, τὴν ἀγγλικὴ Βουλὴ καὶ τὴν Βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας. Ἄς σημειωθῆ, ἐν τούτοις, ὅτι οἱ ἐπίσκοποι καὶ ἱερεῖς, οἱ ὅποιοι ἀντιτίθενται στὴν ἀπόφασιν αὐτὴν, δὲν θὰ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ χειροτονοῦν οἱ ἴδιοι γυναῖκες οὔτε νὰ μετέχουν σὲ ἱερὰς ἀκολουθίας, στίς ὁποίας θὰ μετέχουν καὶ γυναῖκες-ἱερεῖς. Κάθε νέος ἱερεὺς ἢ ἐπίσκοπος θὰ εἶναι, παρὰ ταῦτα, ὑποχρεωμένος νὰ δεχθῆ τὴν νέα διάταξιν.

Ἀναφέρομε μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴ ὅτι, μέχρι τέλους τοῦ 1986, ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς τῶν γυναικῶν-ἱερέων ποῦ χειροτονήθησαν ἀπὸ διάφορες Ἐκκλησίες τῆς Ἀγγλικανικῆς Κοινωνίας Ἐκκλησιῶν ἀνῆλθε στίς 743. Οἱ Ἐκκλησίες αὐτὲς εἶναι: τοῦ Καναδά, τῆς Ν. Ζηλανδίας, τῆς Κένυα, τῆς Οὐγκάντα, τῆς Βραζιλίας καὶ τοῦ Χόνγκ-Κόνγκ. Ἢδη, τὴν 27ην Φεβρουαρίου, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ CANTERBURY χειροτόνησε τίς 15 πρώτες γυναῖκες-διακόνισσες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας».

Ἀρχιεπισκοπῆ Ἀθηνῶν καὶ ταῖς Ἱεραῖς Μητροπόλεσι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», β) τὸν Νόμον 673)77 «περὶ ἀνακατανομῆς καὶ ρυθμίσεως ὀργανικῶν τιῶν θέσεων διακόνων», γ) τὴν ὑπ' ἀριθ. 4) 30.1.1978 Πράξιν ἡμῶν καὶ δ) τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2) 1969 Κανονισμοῦ «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», καλοῦμεν τοὺς θουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν Διακόνου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου, πόλεως, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰς αἰτήσεις αὐτῶν μετὰ τῶν νομίμων δικαιολογητικῶν διὰ τὰ πραιτέρω.

Ἐν Ζακύνθῳ τῇ 24ῃ Μαρτίου 1987

† Ὁ Ζακύνθου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ἱερά Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 8) 10.3.1982 ἡμετέρας ἀποφάσεως καὶ συμφώνως τῷ Νόμῳ 673)30.8.1977 «περὶ ἀνακατανομῆς καὶ ρυθμίσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων» κενῆς θέσεως Διακόνου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου Καλαμπάκας, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους νὰ καταλάβωσι ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ πρὸς τοῦτο κανονικὰ καὶ τυπικὰ προσόντα ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2) 1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου προβλεπόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Τρικάλοις τῇ 3ῃ Ἀπριλίου 1987

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν ΑΛΕΞΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Γυθείου καὶ Οἰτύλου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2) 1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημεριῶν τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Τριῶν Ἱεραρχῶν Μαυροβουνίου, 2) Κοίμησις Θεοτόκου Προσηλίου, 3) Κοίμησις Θεοτόκου Σκουταρίου καὶ 4) Ἀγίας Τριάδος Γυθείου, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Γυθείῳ τῇ 13ῃ Ἀπριλίου 1987

† Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου ΣΩΤΗΡΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2) 1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημεριῶν τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Ἀγίου Γεωργίου Μαχαιρᾶ, 2) Ἀγίου Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης Παλαιομανίνης καὶ 3) Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος Πενταλόφου, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Μεσολογγίῳ τῇ 14ῃ Ἀπριλίου 1987

† Ὁ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἡλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἑφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Ἀγ. Ἰωάννου Πλατάνου καὶ 2) Ἀγ. Νικολάου

Σιμοπούλου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Πύργῳ τῆ 27ῆ Ἀπριλίου 1987

† Ὁ Ἡλείας ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Νέας Σμύρνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977, «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου, «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν Νόμων 1398)73 καὶ 673)77, «Περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων», προκηρύσσομεν πρὸς πληρῶσιν τὴν, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 391)31.7.81 ἀποφάσεως συσταθεῖσαν θέσιν τακτικῶν Διακόνου τοῦ ἱ. ναοῦ Ἀγ. Ἀλεξάνδρου Π. Φαλήρου καὶ προσκαλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους νὰ υποβάλουν ἡμῖν αἴτησιν μετὰ τῶν νενομισμένων δικαιολογητικῶν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἐν Νέᾳ Σμύρνῃ τῆ 27ῆ Ἀπριλίου 1987

† Ὁ Νέας Σμύρνης ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικῶν ἑφημερίων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εἰσοδίων Θεοτόκου Τερψιθέας - Γλυφάδας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

Ἐν Νέᾳ Σμύρνῃ τῆ 27ῆ Ἀπριλίου 1987

† Ὁ Νέας Σμύρνης ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 17)1987 Πράξεως ἡμῶν προκηρύσσομεν τὴν Ἑνορίαν τοῦ ἱ. Ναοῦ «Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου» Νεροκούρου Κυδωνίας καὶ προσκαλοῦμε τοὺς ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα καὶ βουλομένους νὰ καταλάβωσιν αὐτὴν ὅπως ἐνεργήσουν κατὰ Νόμον διὰ τὰ περαιτέρω.

Χανιά, 3 Ἀπριλίου 1987

† Ὁ Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»**ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ****ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Πειραιῶς ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

† Ὁ Καστορίας ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

**ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Καθηγητῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Α) Ἐσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.

Β) Ἐξωτερικοῦ : Δολλάρια 20 ἑτησίως.

Τιμὴ ἑκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἑόρτια Γράμματα.

Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, Πασχάλιος Ποιμαντορικὴ Ἐγκύκλιος.

Οἰκονμ. Πατριάρχου Δημητρίου, Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις ἐπὶ τῷ Πάσχα.

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, «Ἡ νίκη ἢ νικησασα τὸν κόσμον».

Μητροπ. Περιστερίου Χρυσόστομου, Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐνώπιον τοῦ 2.000.

Μητροπ. Γρεβενῶν Σεργίου, Ἡ Ἱ. Μοῆ τοῦ Ὁσίου Νικάνορος καὶ τὸ κειμηλιοφυλάκειον αὐτῆς.

Μητροπ. Κισσίου καὶ Σελίνου Εἰρηναίου, Ἐνα βιβλικὸν κείμενον ζητᾶ ἀπάντησιν ἀπὸ τῆ Βουλῆ τῶν Ἑλλήνων.

Μητροπ. Ζακύνθου Παντελεήμονος, Μνήμη Παντελεήμονος Φωστίνης.

Βλασίου Ἰω. Φειδᾶ, Κανονικὴ ἀξιολόγησις τοῦ Νομοσχεδίου.

Τὸ Χρονικὸ τῆς κρίσεως γιὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιουσία.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Παράρτημα.